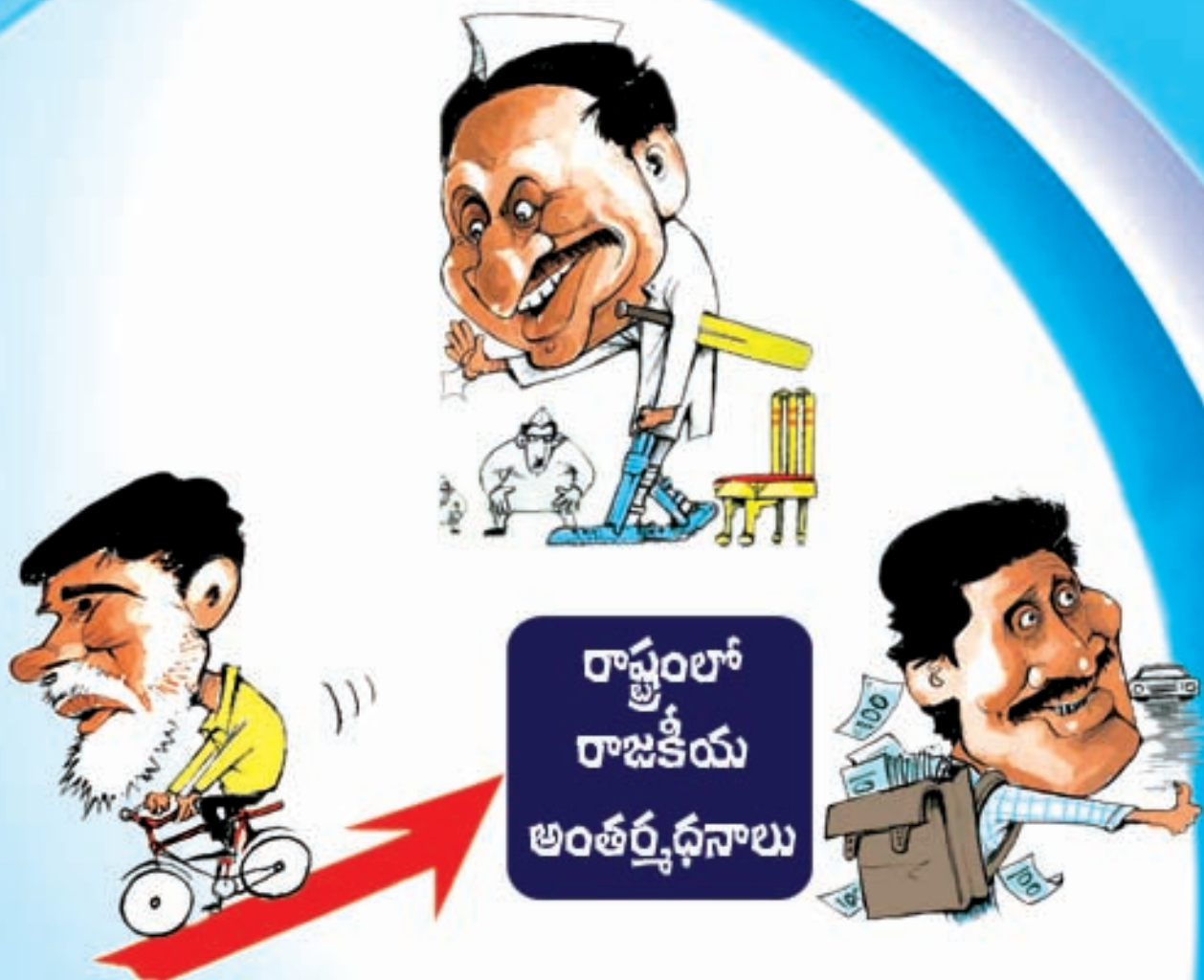

లోకసత్తా టైమ్స్

సంపుటి - 3 సంచిక - 14

పక్షపత్రిక

జూలై 16-31, 2012

రాష్ట్రంలో
రాజకీయ
అంతర్వర్ధనాలు

కొత్త బిట్కాల సృష్టి - కొరవడిన విధానాల దృష్టి

కూకట్‌పల్లి నియోజకవర్గం క్షేత్ర సందర్శనలో డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

కూకట్‌పల్లిలో ప్రభుత్వ శాఖల మధ్య సమన్వయంకోసం అధికారులతో డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ సమావేశం

కూకట్‌పల్లిలో ప్రభుత్వ శాఖల మధ్య సమన్వయంకోసం అధికారులతో డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ సమావేశం

కూకట్‌పల్లిలో నీటి సరఫరా పనులను ప్రారంభిస్తున్న జేపీ

కూకట్‌పల్లి నియోజకవర్గాన్ని సందర్శిస్తున్న డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్, సర్వే సత్యనారాయణ

కూకట్‌పల్లిలో పాఠశాల ప్రారంభోత్సవంలో డా॥ జేపీ, సర్వే

కూకట్‌పల్లి ప్రజల సమస్యలను తెలుసుకోవటాన్ని జేపీ

కూకట్‌పల్లి ప్రజల సమస్యల పరిష్కారం కోసం అధికారులను ఆదేశిస్తున్న డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

జన రాజకీయం కోసం...
లోక్ సత్తా టైమ్స్

పక్షపత్రిక జూలై 16-31, 2012
సంపుటి - 3 సంచిక - 14

లోపలి పేజీల్లో...

కొత్త చిట్కాల సృష్టి - కొరవడేన విధానాల దృష్టి... 5
రాజకీయ పరిస్థితులపై విశ్లేషణ..... 8
వారసులు ప్రజలా?.. నేతల కుటుంబ సభ్యులూ... 9
రాజకీయ పార్టీలకు వందల కోట్లలో విరాళాలు... 12
సభ గౌరవాన్ని పెంచేలా స్థాయి సంఘాలు..... 13
స్థాయి సంఘాలతో చట్ట సభలకు సామర్థ్యం..... 16
మన రాజ్యాంగం ప్రకారం సమానత్వం..... 18
ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్ ప్లాన్ కు చట్టబద్ధత కల్పించాలి..... 23
పౌర సమస్యల పరిష్కారానికి కాలేసంట్ లు..... 25
కొత్త పుస్తకాలు 27
పక్కాడగొడితే (కోర్టుకథలు)..... 29
సిద్ధాంతబలంతో దూసుకుపోతున్న
తమిళనాడు లోక్ సత్తా..... 31
జిల్లాలలో లోక్ సత్తా కార్యక్రమాలు..... 32

సంపాదకవర్గం

డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

ప్రధాన సంపాదకులు

డి.వి.వి.యస్. వర్మ

సంపాదకులు

సంపాదక వర్గం

జి. రాజారెడ్డి

బండారు రామ్మోహన్ రావు

కొంగర గంగాధరరావు

కె.వి. కుటుంబరావు

సి.హెచ్.ఎస్. మూఢపరావు

ఐక్ & కవర్ డిజైన్ : సునీత ఆరిమల్లి

డి.టి.పి : జ్యోతి తాటి

ఫోటోలు : ఎన్. సంజీవ్ కుమార్

కాత్త బాట - చాత సడక

ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి

సంపాదకీయం

ఇందిరమ్మ పేరుతో కొత్త బాటను చేపట్టారు. రెండు రచ్చబండలు నిర్వహించిన తర్వాత

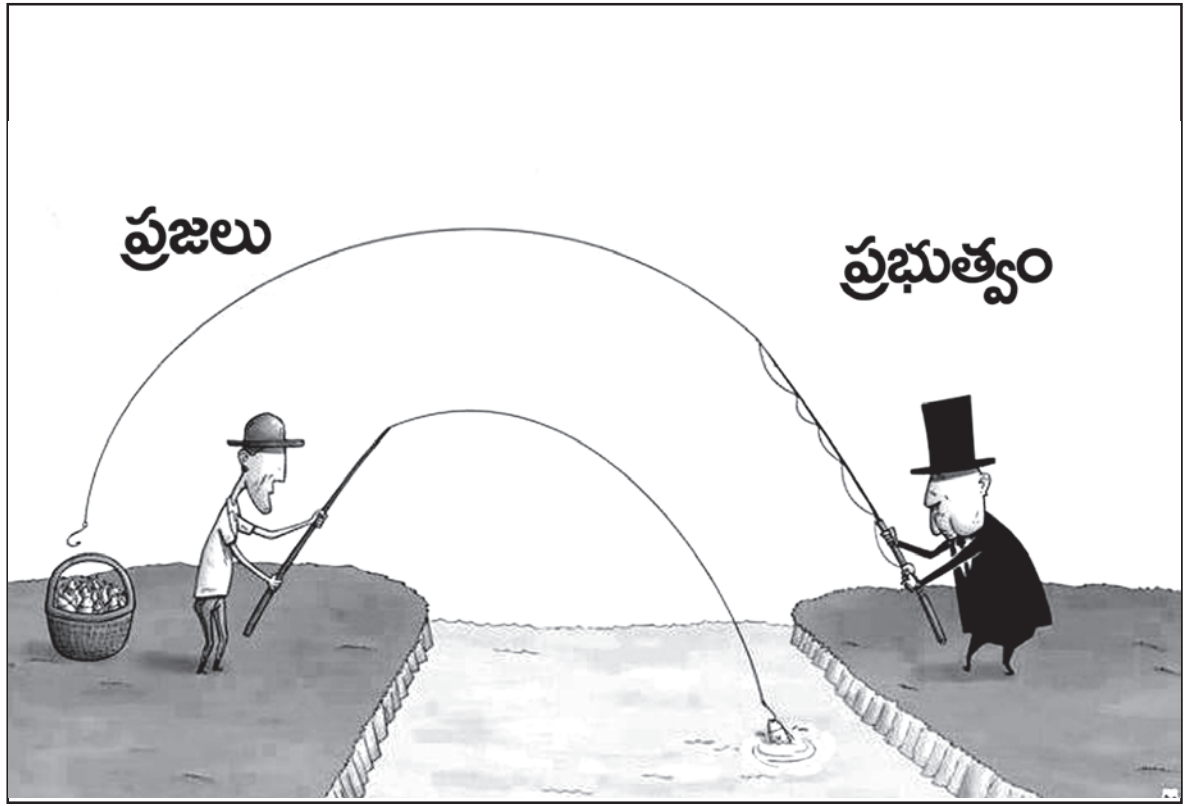
ముఖ్యమంత్రికి జ్ఞానోదయం అయినట్లుంది. రాజశేఖర్ రెడ్డి బ్రాండ్ ను పట్టుకుని ఎంత ప్రచారం చేసినా దాని లబ్ధి తనకు దక్కదని భావించినట్లు కనిపిస్తుంది. తన స్వంత ముద్రకోసం దాని పేరు మార్చి ఇందిరమ్మ బాటను చేపట్టారు.

ఇలాంటి ప్రయత్నాలు గత 15-16 సంవత్సరాలుగా అందరు ముఖ్యమంత్రులూ తలా ఒక బాట పట్టినవారే. ప్రజల వద్దకు పాలనని యన్.టి.ఆర్ ప్రారంభిస్తే, చంద్రబాబు జన్మభూమి, రాజశేఖర్ రెడ్డి రచ్చబండ, ఇప్పుడు కిరణ్ ఇందిరమ్మ బాటలు ఆ కోవకి చెందినవే. ఇవిగాక పల్లెబాటలు, పల్లెనిద్రలు పుట్టికొచ్చాయి. ప్రజల దృష్టిలో తానొక హీరోగా స్థిరపడాలని, అదే తన నాయకత్వానికి భరోసా అవుతుందని, తన పార్టీకి ఓట్లు రాల్చే మార్గం అవుతుందని భావించిన వారే. కాని ప్రజలకు కావలసింది ఈ బాటలు కాదు చేతలు. తమ సమస్యల్ని ఎక్కడికక్కడ, ఎప్పటికప్పుడు పరిష్కారం అయ్యే స్థితిని వారు కోరుకుంటారు. అందుకే ఎడాదికో అరేళ్లకో చేసే పల్లెబాటల కోసం నిరీక్షించరు. అందుకే ఇన్ని బాటలు పట్టిన ముఖ్యమంత్రులు ఇంటిబాట పట్టక తప్పలేదు. అయినా ఆశ చావక బాటలన్నింటిలోనూ ప్రజలు లక్షలాదిగా విజ్ఞప్తులు దరఖాస్తులు చేస్తూనే వస్తున్నారు. దరఖాస్తులు, వాగ్దానాలు మిగులున్నాయే కాని పరిష్కారాలు దక్కడం లేదు.

మొదటిది ప్రతిసారి ఇన్ని లక్షల దరఖాస్తులు వస్తున్నాయంటే అది పాలనా దారిద్ర్యాన్ని సూచిస్తున్నది. ముఖ్యమంత్రి, మంత్రులు పర్యటిస్తున్నప్పుడు ఎన్ని తక్కువ దరఖాస్తులొస్తే పాలన అంత బాగున్నట్టు భావించాలి. మన పాలనాయంత్రాంగం పనిచేయని స్థితిలో వుంది. అవినీతి తైలం పడినచోట అరకొర పనులు తప్ప జవాబుదారీతనం లోపించింది. అధికారాన్ని, బాధ్యతని ఎక్కడికక్కడ నిర్లిప్తం చేయకపోవడంలో అన్నింటికీ జిల్లాలో కలెక్టరు, రాష్ట్రంలో ముఖ్యమంత్రి దిక్క అవుతున్నారు. పాలనా వ్యవస్థను చక్కదిద్దకుండా ఎన్ని బాటలు వేసినా పరిస్థితి ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడనే వుంటుంది. రెండోది రాష్ట్రంలో దాదాపు రెండు దశాబ్దాల కాలంగా ఎమ్మెల్యే రాజ్యం సాగిపోతున్నది. ముఖ్యమంత్రులు వీళ్ళ గొంతెమ్మ కోర్కెలు తీర్చకుండా ఒకరోజు కూడా పాలించలేని స్థితి వల్ల నియోజకవర్గాలను వారికి ధారాదత్తం చేస్తు వచ్చారు. ఇప్పుడు పోలీసుస్టేషన్లు, తాహశీల్ కార్యాలయాలు, ఎంపిడిఓలు, వగైరాలన్నీ ఆయన గుప్పిట్లో పెట్టారు. ఆయన అనుమతి లేకుండా ఏ పని జరగని స్థితి తెచ్చారు. అందువల్ల పాలన నడిచే అవకాశం లేకుండా పోయింది. అనుయాయులు, అనుచరులకి పనులు తప్ప, ప్రజల సమస్యలకు పరిష్కారం దొరకని స్థితి వచ్చింది.

మూడవది అత్యంత కీలకమైంది. స్థానిక ప్రభుత్వాలైన పంచాయితీలకు, మున్సిపాలిటీలకు అధికారాలు, నిధులు, సిబ్బందిని బదలాయించకుండా, ఢిల్లీ నుండి భాగ్యనగరం నుండి ప్రజల సమస్యల పరిష్కారాలు వెదికే వికృతమైన వ్యవస్థ కొనసాగుతున్నది. అందుకే ప్రజల సమస్యలు గుట్టలుగా పేరుకుపోతున్నాయి.

ఈ అంశాల మీద దృష్టి పెట్టాల్సిన ముఖ్యమంత్రి, ప్రభుత్వం వాటిని పక్కనబెట్టి ఇలాంటి బాటలు ఎన్ని చేపట్టినా సమస్యలు వెలువెత్తడం, అసంతృప్తి పెల్లుబుకడం, ప్రభుత్వాల పతనం కావడం తప్ప ప్రతిష్ట పిరిగే అవకాశాలు వుండవు. ♦

కార్టూన్ కార్కర్

రచనలు పంపండి

'లోక్ సత్తా టైమ్స్' పత్రికలో ప్రచురణ కోసం వ్యాసాలు, గేయాలు, కార్టూన్లు, ఉత్తరాలు ఈ కింది చిరునామాకు పంపండి.

ఎడిటర్, లోక్ సత్తా టైమ్స్,

8-2-674బి/2/9, ఫ్లాట్ నం : 93
హ్యూపీ వ్యాలి, రోడ్ నం. 13ఎ,
బంజారాహిల్స్, హైదరాబాద్ - 500 034

ఫోన్ నంబర్లు :

040- 23311817, 23311819,
23311820, 23312829

ఫ్యాక్స్ : 040-23310612

accountsdept@loksatta.org
loksattatimeslsp@gmail.com

చందా వివరాలు

జన రాజకీయ వాణి 'లోక్ సత్తా టైమ్స్' పత్రిక చందాదారులుగా చేరండి... చేర్చించండి. సంప్రదించవలసిన ఫోన్ నం: 040-23311817

విడి ప్రతి : రు. 10 ,
ఏదాది చందా : రు. 200
మూడేళ్ళ చందా : రు. 500

చందా రుసుమును "లోక్ సత్తా టైమ్స్" ఎకౌంట్ నం: 62007167836 ఎస్.బి.హెచ్., పంజాగుట్ట బ్రాంచ్, హైదరాబాద్ పేరిట ఆన్ లైన్ క్రెడిట్ చేసి వివరాలను ఇ-మెయిల్ చెయ్యవచ్చు.

లోక్ సత్తా ప్రకటన రేట్లు

	బ్లాక్ & వైట్, మల్టీకలర్	
సగం పేజీ	₹ 2,500	
పూర్తి పేజీ	₹ 5,000	₹ 10,000
సెంటర్ స్పెషల్	₹ 10,000	₹ 20,000
బ్యూటీఫుల్	-	₹ 20,000
ఫ్రంట్ ఇన్ సైడ్	-	₹ 15,000
బ్యాక్ ఇన్ సైడ్	-	₹ 15,000

- ప్రకటన రుసుము Loksatta Times పేరిట హైదరాబాద్ లో చెల్లుబాటు అయ్యే విధంగా చెక్/డిడి రూపంలో పంపగలరు.

కొత్త చిట్కాల సృష్టి - కార్ వడిగ విధానాల దృష్టి

- డి.వి.వి.యస్. వర్మ

రాష్ట్రంలో అధికారంలో వున్న కాంగ్రెస్ పార్టీ, ప్రధాన ప్రతి పక్షంగావున్న తెలుగుదేశం పార్టీలు వరుస ఉపఎన్నికలలో పరాజయాలను, కొన్ని చోట్ల డిపాజిట్లు దక్కించుకోలేని పరాభవాలను పొందాయి. ఈ నేపథ్యంలో 2014 ఎన్నికల్లో అధికారాన్ని అందించుకోవడానికి అంతర్మథనాలు సాగిస్తున్నాయి.

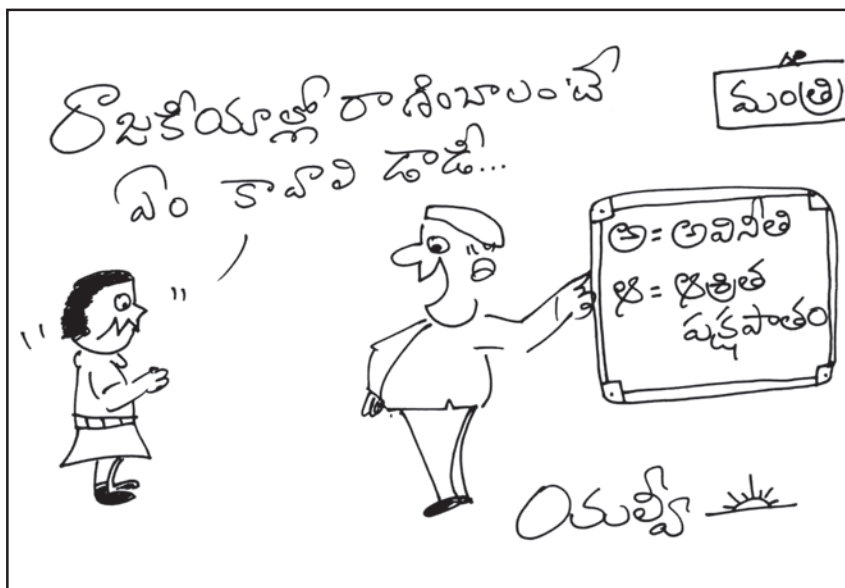

కాంగ్రెస్ పార్టీ నేతలు ఓటమి తర్వాత ఢిల్లీ యాత్రలు సాగించారు. ఎవరి నివేదికలను వారే చంకన బెట్టుకుని అధిష్టానానికి అందించారు. ఢిల్లీని మరింత అయోమయం పాలు చేశారు. ఇదే అదనుగా ముఖ్యమంత్రిని, పి.సి.సి అధ్యక్షుణ్ణి మార్చాలంటూ ప్రకటనలు గుప్పించారు. ఈ పదవులకు రకరకాల పేర్లను, ఊహాగానాలను ప్రచారంలో పెట్టారు. అధిష్టానం స్పందన భిన్నంగా వుండడంతో మేధోమధనాల మీద, కార్యకర్తల ఆసంతృప్తిమీద, కొత్త పథకాల వ్యూహారచన మీద చర్చను ప్రారంభించారు. ముఖ్యమంత్రి తరపున మంత్రివర్గ ఉపసంఘం అంతర్మథనాన్ని సాగిస్తున్నది. వారు సమావేశాల మీద సమావేశాలు నిర్వహిస్తూ 2014 ఎన్నికలలో గెలుపు చిట్కాలను

రాష్ట్రంలో రాజకీయ అంతర్మథనాలు

రూపొందిస్తున్నారు. ప్రధాన ప్రతి పక్షంగావున్న తెలుగు దేశం పార్టీలో అంతర్మథనం పూర్తి కావడానికి ముందు పార్టీలో యువనాయకత్వం చర్చను లేవనెత్తారు. ఇంతవరకు తెర వెనుక వున్న లోకేష్ ను తెలుగు యువత నేతగా, వారసుడిగా తేవాలనే ప్రకటనలు చేయించారు. అయితే అది కుటుంబ కలహం కాకుండా చూడడానికి పక్కన పెట్టినట్టు కనిపిస్తున్నది. బి.సి. ఓట్లను ఏకమొత్తంగా రాబట్టుకోవడానికి తెదేపా “పెద్దపీట” చిట్కాకు రూపకల్పన చేసింది. అలాగే రైతులకి, యువతకి, మహిళలకి “చిన్నపీట” కసరత్తు జరుగుతున్నట్లు ప్రకటించారు.

ఇప్పటి వరకూ విశ్వసనీయత కోల్పోయిన పార్టీగా తెలుగు దేశం పేరు తెచ్చుకుంటే ఇప్పుడు కాంగ్రెస్ పార్టీ దాని సరసన చేరింది. ఈ రెండు పార్టీలకీ ఇది సంక్షోభ కాలం. అయినా ప్రజల విశ్వాసాన్ని చూరగొనడానికి కొత్త విధానాల మీద, విభిన్నమైన పరిష్కారాలమీద దృష్టి పెట్టడానికి బదులు పాత మూసలో కొత్త చిట్కాల కోసం ప్రయత్నంగా కనిపిస్తున్నది.

పాత మూస ఈ పార్టీలకు కొట్టిన పిండి. దానినే మరింత దంచుతున్నారు తప్ప మూస వెలుపల, బాక్స్ బయట కొత్త విధానాల కోసం దృష్టి సారించలేక పోతున్నారు.

కాంగ్రెస్ పార్టీ : కాంగ్రెస్ మంత్రుల ఉపసంఘం తన చర్చల పరిధిని 5 అంశాలకు పరిమితం చేసినట్లు వార్తలొచ్చాయి. ఇందులో మొదటిది గ్రామపంచాయితీలకు ఎన్నికలు జరపడం. మున్సిపాలిటీలకు, జిల్లా పరిషత్లకు, మండలపరిషత్తులకు ఎన్నికలు జరపకుండా గ్రామ పంచాయితీలకే ఎన్నికలు జరపాలని సూచించడం కేవలం రాజకీయ లబ్ధికోసంమేనన్నది సుస్పష్టం. ఎందుకంటే గ్రామ పంచాయితీ ఎన్నికలలో పార్టీల గుర్తులు వుండవు. ఎవరు గెలిచినా గ్రామ అభివృద్ధి పనుల కోసం అధికార పార్టీ వైపు చూడడం సహజం. ఇలా గ్రామస్థాయిలో పట్టు సంపాదించే చిట్కాను మంత్రివర్గ ఉపసంఘం వెలికి తీసింది.

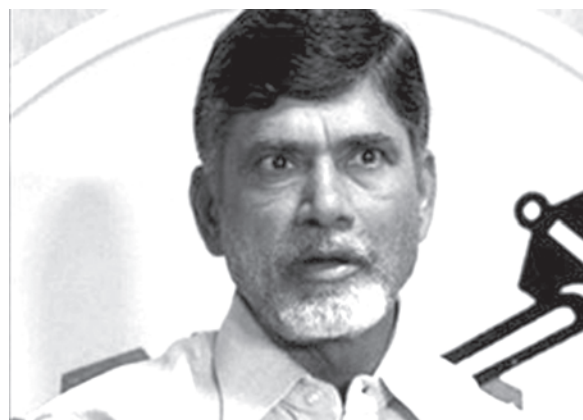
అయితే ఈ ఎన్నికలు అనుకున్నంత త్వరగా జరగే అవకాశం లేదు. రిజర్వేషన్ల సమస్య కోర్టు ముందున్నది. సుప్రీం కోర్టు గతంలో ఇచ్చిన తీర్పుకు విరుద్ధంగా ఎన్నికలు నిర్వహించడానికి రాష్ట్ర ఎన్నికల కమిషన్ చొరవ తీసుకోలేని స్థితి. ఒకవేళ ఎన్నికలు జరిగినా అది సర్పంచులను ప్రభావితం చేస్తుందే తప్ప ప్రజల్ని ప్రభావితం చెయ్యాలంటే పంచాయితీలకు నిధులు, విధులు, సిబ్బందిని బదలాయింపులు జరగాలి. అలాంటి విధాన పరమైన దృష్టి ఉపసంఘం చర్చలలో మచ్చుకైనా లేదు.

ఇకరెండోది సంక్షేమ పథకాల అమలు వల్ల లబ్ధి ప్రభుత్వానికీ, కాంగ్రెస్ పార్టీకి దక్కే విధంగా క్షేత్రస్థాయి ఉద్యోగులకు శిక్షణ ఇవ్వాలన్నది. ఇది పార్టీ అనుయాయులకే పథకాల లబ్ధిని పరిమితం చేసి ఇతరులలో మరింత అసంతృప్తిని పెంచేది అవుతుంది. పైగా రాష్ట్రంలో పాలన స్తంభించిన స్థితిలో ఈ చిట్కా మరింత వికటిస్తుంది.

ఇక మంత్రివర్గ ఉపసంఘం చర్చిస్తున్న మిగిలిన మూడు అంశాలు అంటే నామినేటెడ్ పోస్టుల భర్తీ, జిల్లా, పట్టణ, మండల స్థాయిలో పార్టీ కమిటీల ఏర్పాటు, పార్టీ శాసన సభ్యులు లేనిచోట్ల ఇంఛార్జీల నియామకం వంటివి ఆ పార్టీలో కిందస్థాయి కార్యకర్తలను సంతృప్తి పరిచేవి మాత్రమే. ప్రజల్ని సంతృప్తి పరిచేవి మాత్రం కాదు.

అందుచేత కాంగ్రెస్ పార్టీ సాగిస్తున్న అంతర్ముఖంలో కొత్త

విధానాల అన్వేషణగాని, కొత్త పథకాల రూపకల్పనగాని లేవు. రాష్ట్రంలో అవినీతి రహితంగా ప్రజలకు సేవలందించే సమర్థ పాలనకు మార్గాలు లేవు. కేవలం కార్యకర్తలను సంతృప్తి పరిచే చిట్కాలతో ఇదే తరహా పాలన తంతు సాగిస్తే 2014లో ఫలితాలు ఇంతకంటే దారుణంగా వున్నా ఆశ్చర్యపోనక్కర లేదు.

తెదేపా : తెలుగు దేశం పార్టీ తాను పరిపాలించిన కాలాన్ని ఇప్పటికీ స్వర్ణయుగంగానే భ్రమిస్తున్నది. అదే నిజమైతే 2004లో అది ఓటమి పాలు కాకూడదు. ఒకవేళ ప్రజలు మార్పు కోరారని సరిపెట్టుకున్నా 2009లో నైనా గెలుపు సాధించి వుండాలి.

ఇప్పటికీ తెదేపా అదే మేకపోతు గాంభీర్యాన్ని ప్రదర్శిస్తూ తన ఓటమి కారణాలను లోతుగా పరిశీలించుకోలేక పోతున్నది. ఆ పార్టీ అంతర్ముఖం కూడా పాతమూసలో, చిట్కాల వేటగా సాగింది. 2009లో నిరుపేద కుటుంబాలకు నెలకు 2000 రూపాయలు, ఇతర పేదలకు 1500, 1000 రూపాయలు ఇచ్చే “నగదు బదిలీ” పథకం ఎన్నికల్లో గెలుపు కోసం వేసిన చిట్కా ఇది జరిగే పని కాదులెమ్మని ఎవరూ పట్టించుకోలేదు. ప్రస్తుత వాగ్దానాల చిట్టాలలో నగదు బదిలీ, కలర్ టీవీలు లేవు. అందుకే తెదేపా నినాదాలకు విశ్వసనీయత లేకుండా పోతున్నది.

ఇప్పుడు ఆ పార్టీ కొత్త పథకాల రచనకు బదులు ప్రభుత్వ పథకాలకు అదనంగా “కొసరు” పథకాలు ప్రకటిస్తున్నారు. పెన్షన్ సొమ్ములు పెంచడం, 6గంటల విద్యుత్తును 9గంటలకు పొడిగించడం, ఉన్నత విద్యలో ఫీజు రీ యింబర్స్ మెంటును విస్తృత పర్చడం, రూపాయి బియ్యాన్ని ఉచితం చెయ్యడం వగైరాలన్నీ ఈ “కొసరు” పథకాలే. ఇప్పుడు ఆడ పిల్లలకు 25,000 రూపాయల “పెళ్లికాసుక” పథకం కొత్తదే అయినా

రెండేళ్లపాటు ఎంతమంది పెళ్లిళ్లు వాయిదా వేసుకుంటారో వేచిచూడాల్సిందే.

ఇక గణనీయమైన సంఖ్యలో వున్న బి.సి. ఓటర్లను ఆ కట్టుకోడానికి ప్రకటించిన “పెద్దపీట”లో తెలుగుదేశం పార్టీ తనకుతానుగా చెయ్యగలిగింది అసెంబ్లీ ఎన్నికలలో 100 సీట్లు వారికి కేటాయించడం. ఇలా ప్రాతినిధ్య ప్రజాస్వామ్యానికి చట్టంతో నిమిత్తం లేకుండా ఆ పార్టీ ముందుకు రావడం మంచి పరిణామం.

ఇక తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి వస్తే చెయ్యగలిగినవి బి.సి.లలో వివిధ కులాలకు కార్పొరేషన్ల ఏర్పాటు, నామినేటెడ్ పోస్టులలో రిజర్వేషన్లు, బడ్జెట్లో 10 వేల కోట్లతో ఉపప్రణాళిక తీసుకురావడం. ఉపప్రణాళిక అన్న కొత్త పేరు తప్పిస్తే ఇప్పటికే వివిధ రూపాలలో బి.సి.సంక్షేమానికి దాదాపుగా ఈ మొత్తం ఖర్చు అవుతున్నది. ఇది తప్ప మిగిలినవన్నీ పదవుల చుట్టూ ఉన్న రాజకీయం తప్ప బి.సి. ఓటర్లకు ప్రత్యక్షంగా ప్రయోజనం కల్పించే అంశాలు కొరవడ్డాయి. ఇది శాసనసభలో ప్రవేశించాలనుకునే వారి రాజకీయ ఆకాంక్షను తీరుస్తుందే తప్ప సాధారణ ఓటర్ల జీవితాలను ప్రభావితం చేసేది అవుతుందా? అన్నది ఎన్నికల ఫలితాల వరకూ వేచి చూడాల్సిందే.

అలాగే తాము చట్టసభలలో బి.సి.లకు 33శాతం రిజర్వేషన్ల కోసం పోరాడతామని ప్రకటించడం ఆ పార్టీ చేయగలిగింది. కాని తాము అధికారంలోకి వస్తే స్థానిక ప్రభుత్వాలలో 50 శాతం రిజర్వేషన్లు కల్పిస్తామని, విద్య ఉద్యోగాలలో 33శాతం రిజర్వేషన్లు కల్పిస్తామని చెప్పడం బి.సి.లను ప్రలోభపెట్టే నినాదం తప్ప ఆ పార్టీ తనంతట తానుగా నెరవేర్చగలిగింది కాదు. ఎందుకంటే ఇప్పటికే సుప్రీంకోర్టు ఈ రెండు అంశాలపైనా 50శాతం రిజర్వేషన్లు దాట కూడదన్న లక్షణ రేఖ గీసింది. ఇక పోతే రాజ్యాంగ సవరణకు పోరాటం చెయ్యడం తప్ప వారికి మరో మార్గం లేదు. ఇలాంటి వాగ్దానాల వల్ల ఆ పార్టీ విశ్వసనీయత పెరగకపోగా తరిగే ప్రమాదం వుంది.

మొత్తం మీద తెదేపా బి.సి.లకు చేస్తున్న వాగ్దానాల వారిలో రాజకీయంగా ఎదగాలన్న ఆకాంక్షను తృప్తి పరిచేదే తప్ప బి.సి.లలో పేదరికాన్ని తొలగించేవి, మంచి ప్రమాణాల విద్యనీ, వైద్యసేవల్ని, ఉపాధి అవకాశాల్ని ప్రత్యక్షంగా ఆ తరగతులకు అందించే అంశాలు అందులో లేవు. అందుచేత

“కొసరు” పథకాలతో, నేతలకు పదవీ పందేరాల చుట్టూ రూపొందిన నినాదాలు ఆ పార్టీకి విశ్వసనీయతని, 2014నూ ఓట్ల వర్షాన్ని కురిపిస్తాయా అన్నది ప్రశ్న.

వై.కా.పా: రాజశేఖర రెడ్డి జయంతిని పురస్కరించుకుని జూలై 6న వై.కా.పా విస్తృత సమావేశం జరుపుకున్నారు. తమది ప్రజలపక్షంగా ప్రకటించుకుని, నిరంతరం ప్రజలలోవుంటూ, వారి సమస్యల పరిష్కారానికి కృషి చేస్తూ ఎన్నికలకు సిద్ధం కావాలని పిలుపునిచ్చారు. రాజశేఖరరెడ్డి జ్ఞాపకాలను నెమరువెయ్యడం, జగన్ జైలు నుండి త్వరలోనే వస్తారన్న భరోసా ఇవ్వడం మీదే విజయమ్మ ప్రసంగం నడిచింది. ఎందుకంటే ఈ రెండింటి మీదే ఆ పార్టీ భవిష్యత్తు ఆధారపడి వుంది.

ఇటీవల ఉప ఎన్నికలలో వై.కా.పా మంచి విజయాలను సాధించింది. ప్రజల సానుభూతిని, విశ్వాసాన్ని పొందగలిగింది. జగన్ జైలు పాలుకావడం, అవినీతి కుంభకోణాలు వెలుగు చూడడం ఆ పార్టీ దిగువ నాయకత్వాన్ని అయోమయంలో పడేశాయి. ఇంతటి విజయాల తర్వాత ఆ పార్టీలోకి వలసలు వెల్లువెత్తుతాయని చేసిన ఊహలు నిజం కాలేదు. ఈ పార్టీని అభిమానించే ఓటర్లు వున్నా నిలబెట్టుకోగల నాయకత్వమే లోటు. ఉన్నవాళ్లు రాజశేఖర రెడ్డి పథకాలు వల్ల వేయడం తప్ప జనం తలరాతలు మార్చే ప్రత్యేక విధానాలు వారికి లేవు.

మొత్తం మీద ప్రధాన సంప్రదాయ పార్టీలన్నీ 2014 ఎన్నికలకు సంసిద్ధమౌతున్నాయి. కొత్త విధానాలతో ప్రజల విశ్వాసాన్ని పొందాలన్న ప్రయత్నం చెయ్యకుండా పాత మూసలో కొత్త చిట్కాల సృష్టితో గట్టెక్కే కసరత్తుగానే రాజకీయ అంతర్గ్రధనాలు సాగిస్తున్నాయి. ♦

రాజకీయ పరిస్థితులపై లోక్ సత్తా విశ్లేషణ

(2012 జూన్ 28, 29 తేదీలలో లోక్ సత్తా పార్టీ రాష్ట్ర కార్యవర్గ సమావేశం డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ అధ్యక్షతన జరిగింది. ఉప ఎన్నికల అనంతరం రాష్ట్రంలోని రాజకీయ పరిస్థితులపై చేసిన విశ్లేషణను పాఠకులకు అందిస్తున్నాం.....)

రాష్ట్రంలో రాజకీయ పరిస్థితి మన కర్తవ్యాలు

1. రాష్ట్రంలో ఉప ఎన్నికలు మినీ జనరల్ ఎన్నికలుగా జరిగాయి. సంప్రదాయ రాజకీయ పార్టీలు జీవన్మరణ సమస్యగా తమ శక్తిసంతటిని కూడగట్టుకుని పోరాడాయి.

సీమాంధ్రలో అందరూ ఊహించినట్టుగానే జగన్ పార్టీ విజయాన్ని సాధించింది. తెలంగాణ ప్రాంతంలో జరిగిన ఒకే ఒక ఉప ఎన్నికలలో తెరాస గెలిచింది.

2. ఈ ఉప ఎన్నికల తర్వాత రాష్ట్రంలో నెలకొన్న రాజకీయ సంక్షోభం మరింత స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది.

ఈ ఉప ఎన్నికల స్థానాలలో అధికారంలో వున్న కాంగ్రెస్ పార్టీ 2009లో గెలిచిన 18 అసెంబ్లీ స్థానాలు, ఒక పార్లమెంటు స్థానంలో కేవలం రెండు అసెంబ్లీ స్థానాలను మాత్రమే గెలుచుకుంది 2009లో ఈ అన్ని స్థానాలలో సాధించిన 42.67 శాతం ఓట్లను కోల్పోయి కేవలం 21.00 ఓట్లతో చతికిలబడింది. ప్రధాన ప్రతిపక్షంగా వున్న తెలుగుదేశం గతంలో వున్న 30.72 శాతం ఓట్లను కోల్పోయి కేవలం 24.23 శాతం సీట్లతో ఒక్కసీటు దక్కించుకోలేని స్థితిలో పడింది. మొత్తంమీద ఈ రెండు పార్టీలు ఓట్ల శాతాన్ని కోల్పోవడమే కాకుండా చాలా చోట్ల డిపాజిట్లు దక్కని స్థితి వచ్చింది.

తెలంగాణ వాదం బలంగా వున్నప్పటికీ ఆ వాదంపై తెరాస తన ఏకైక ఆధిపత్యాన్ని కోల్పోతున్నట్లు మహబూబ్ నగర్, పరకాల ఫలితాలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి.

జగన్ పార్టీ తాత్కాలికంగా మంచి ఫలితాలు సాధించినా, దానికి నేతగా వున్న జగన్ జైలుపాలు కావడం, ఆ పార్టీకి ప్రస్తుతం స్థిరమైన సంస్థాగత నిర్మాణం, నిర్దిష్టమైన నాయకత్వం లేకపోవడంతో ఆ పార్టీలో కొంత అయోమయ పరిస్థితి కనిపిస్తున్నది.

అందుకే ఈ ఉప ఎన్నికల తర్వాత వారు ఊహించినట్టుగా

ఇతర పార్టీల నుండి వలసల ప్రవాహం జోరుగా సాగడం లేదు.

3. రాష్ట్ర రాజకీయంలో ఇదొక విచిత్రమైన రాజకీయ సంక్షోభం. అధికారపక్షం పాలించలేని స్థితి, ప్రజల్ని ఆకట్టుకోలేని స్థితి ఈ దశలో ప్రధాన ప్రతిపక్షం బలాన్ని పుంజుకోకపోగా మరింత దిగజారుతున్న స్థితి జగన్ పార్టీలో నాయకత్వ సమస్య, తెరాసకు ఆధిపత్య సంక్షోభం - మొత్తంమీద సంప్రదాయ పార్టీలలో ఒక అనిశ్చిత పరిస్థితి నెలకొంది. అన్ని పార్టీలు డీలాపడిన స్థితిలో వున్నాయి. ఈ పార్టీలన్నీ రాజకీయ, నాయకత్వ సంక్షోభంలో భాగంగానే వున్నాయి తప్ప పరిష్కారాన్ని సాధించే ప్రత్యామ్నాయాలుగా లేవు.

4. లోక్ సత్తా పార్టీకి సానుకూల అంశాలు

ఎ) రాష్ట్రంలో సంప్రదాయ పార్టీలన్నీ ఏదో ఒక రూపంలో సంక్షోభంలో డీలా పడిన స్థితిలో లోక్ సత్తా పార్టీ బలపడడానికి, విస్తరించడానికి ఇది అవకాశాన్ని కల్పిస్తుంది. అవినీతిరహిత పాలన అందించగల పార్టీగా, ప్రజాసమస్యలకు సరికొత్త పరిష్కారాలతో చూపించగల పార్టీగా ప్రజలలో వున్న ఆదరణను

(తరువాయి.... 22వ పేజీలో)

వారసులు ప్రజల? నేతల కుటుంబసభ్యుల?

పార్టీని జాతి ఆస్తిగా నిర్దిస్తున్న లోక్ సత్తా ఒరవడే 'మార్పు'కి మార్గం

2014 ఎన్నికల నుంచి రాష్ట్ర, దేశ రాజకీయాలలో యువరక్తం రాబోతోంది. వావ్, దేశజనాభాలో చాలా పెద్దసంఖ్యలో ఉన్న యువత రాజకీయాలను పట్టించుకోవటం మొదలుపెడుతున్నారు గదా అని అప్పుడే సంబరపడిపోకండి. రాజకీయాలలో నాయకత్వ స్థాయిలో రాబోతున్నది కొన్ని కుటుంబాలకు చెందిన యువతీయువకులే. అంటే... ఇప్పటివరకూ పేదరికాన్ని పెంచిపోషిస్తూ ప్రజలను బిచ్చ గాళ్లుగా కొనసాగిస్తూ వారు తిరగబడకుండా మధ్యం, కొన్ని తాయిలాలను పంచుతూ, తాము మాత్రం కోట్లకు పడగలెత్తుతున్న సాంప్రదాయ రాజకీయ (సా.రా) పార్టీల నాయకత్వానికి చెందిన కొడుకులు, కూతుళ్లు, కోడళ్లు, అల్లుళ్లు క్రియాశీల రాజకీయాలలోకి వస్తున్నారు. వారికి సామంతరాజులులాగా ఇంతకాలం ఎమ్మెల్యేరాజ్యాల్ని నడిపినవారి పిల్లలు కూడా పనిలోపనిగా రాజకీయ అరంగేట్రం చేస్తున్నారు. ఆయా పార్టీల గ్రేటర్ హైదరాబాద్ అధ్యక్షులవారి దగ్గర్నుంచి ఎక్కడో సరిహద్దుల్లో వున్న జిల్లాలలోని నియోజవర్గస్థాయి ఇంఛార్జి వరకూ వీలున్నంతమంది తమ పరివారంలోని యువతను రంగంలోకి దింపుతున్నారు. ఎందుకైనా మంచిదని ఒక్కొక్కరి ఒక్కో పార్టీలో ఉంచే ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. వీరితోపాటు చెప్పుకోవటానికి కొంతమంది యువతకు సా.రా పార్టీలు అక్కడక్కడా ప్రాతినిధ్యం కల్పిస్తాయి. ఎక్కువమందికి మాత్రం చేతికి జెండాలిచ్చి మోయించే పనే అప్పచెబుతారు. ఇక మిగిలిన యువత వీలుచూసుకుని ఓటర్లుగా, భావప్రకటనకారులుగా మాత్రమే రాజకీయాలను ప్రభావితం చేయగలుగుతారు. ఈ రాజకీయం ఇంతే అని తిరిగి నిర్వేదంలోకి జారిపోకండి. మన చేతుల్లో ఏముందని వదిలేయకండి. కొంచెం జాగ్రత్తగా ఆలోచించండి. పరిష్కారంలో భాగమవ్వండి.

ఏమాత్రం పరిజ్ఞానంలేనివారికి సైతం ఈవేళ ఆంధ్రప్రదేశ్ పరిస్థితిని చూస్తే ఎంతో ఆవేదన కలుగుతుంది. ప్రజలు అభివృద్ధి చెందటానికి, భావితరాలు వికసించటానికి కావలసిన విద్య,

ఆరోగ్యం, ఉపాధి నైపుణ్యాలు, స్థానికసంస్థల పటిష్టతలో మన రాష్ట్రం భారతదేశంలోనే సాటి పెద్దరాష్ట్రాలతో పోల్చుకుంటే అట్టడుగుస్థాయిలో ఉంది. రాష్ట్ర ఆర్థికాభివృద్ధికి జీవగ్రాగా వున్న వ్యవసాయరంగాన్నే తీసుకుంటే దేశం మొత్తంలో ఎక్కడలేనంతగా 82శాతం రైతులు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అప్పుల ఊబిలో కూరుకుపోయి వున్నారు. అభివృద్ధికి కీలకమైన విద్యుత్ రంగాన్ని ఓటుబ్యాంకు రాజకీయాలతో, అసంబద్ధ, అసమర్థ విధానాలతో నాశనం చేశారు. తెలంగాణను రాజకీయ క్రీడారంగంగా మార్చి ప్రజల్ని రకరకాల మాయాజాలాలతో దగా చేస్తూ వస్తున్నారు. ఒక్క మధ్యం ద్వారా రికార్డుస్థాయి ఆదాయాన్ని ఆర్జించటం తప్ప ఎందులోనూ మన రాష్ట్రం ప్రగతి సాధించలేదు... ఇంత దుర్మార్గపు, అనైతిక, దోపిడీ రాజకీయం వెనక ఉన్న మూలకారణమేమిటో ఒక్కసారి పరిశీలించారా? ఆ మూలకారణానికి, పార్టీలో వారసత్వ సంస్కృతికి విడదీయలేని సంబంధం ఉందని గుర్తించారా? రాష్ట్రాన్ని ఇన్నాళ్లు పరిపాలించిన కాంగ్రెస్, తెలుగుదేశం పార్టీలు కొన్ని కుటుంబాల సొంత ఎస్టేట్ గా కాకుండా ప్రజల ఆస్తిగా నిర్మితమై, సమర్థులు, నిజాయతీపరులైన నాయకులకు వేదికలుగా రూపుదిద్దుకుని ఉంటే ఇలా జరిగివుండేదా? పరిశీలించండి.

పార్టీల్ని సొంత ఆస్తులుగా చేసుకుని, తమ వారసులు, తమ సామంతుల వారసులకు తప్ప మిగిలినవారికి అత్యెసరు పదవులు, జెండాలు మోసే పని అప్పగించి, రాజకీయాన్ని వ్యాపారంగా మార్చి దోచుకుంటూ తరతరాలకూ తరగని సంపదను పెంచిపోషించుకోవటం మన రాష్ట్రంలో ఒక సంస్కృతిగా మారిపోయింది. ఎన్నికల సమయంలో ఆ అక్రమ సంపాదన నుంచి కొన్ని కోట్లు వెదజల్లి ఓట్లు కొనుగోలు చేస్తూ నెంబర్ గేమ్ తో పదవుల్ని అక్రమించుకుంటున్నారు. ఎప్పుడైతే ఇలా ప్రజాస్వామ్యం పేరుతో ఆధునిక రాచరికం చెలామణి అవుతోందో, ఇక ప్రజలు బంట్లుగా మిగిలిపోతున్నారు. ఎంతటి దురవస్థయినా రాష్ట్రానికి, దేశానికి దాపురించవచ్చు. ఇందులో ఆశ్చర్యపోనక్కర్లేదు. రాహుల్ గాంధీ కోసం సోనియాగాంధీ,

లోకేష్ కోసం చంద్రబాబు రాష్ట్రాన్ని ఎంత భ్రష్టుపట్టించటానికైనా వెనుకంజవేయకుండా ముందుకెళ్తున్నారు. అదేబాటలో తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి అధ్యక్షుడు కె. చంద్రశేఖర రావు, వై.కా.పా అధ్యక్షుడు వైఎస్ జగన్మోహన్ రెడ్డి/వైఎస్ విజయ పావుల్ని కదుపుతున్నారు. ఫలితమే ఈవేళ రాష్ట్రంలో సంక్షోభం.

బాలకృష్ణ జూనియర్ ఎన్టీఆర్, కొడాలి నాని, షర్మిల, బ్రదర్ అనిల్... ఈ వారసత్వ కుటుంబాలలోని వారి మధ్య వీధిపోరాటాల్ని, తిట్లపూరాణాల్ని రాష్ట్ర రాజకీయాలలో ఏదో విధానాల సంఘర్షణ అన్నట్లు చూడాల్సిన, చదవాల్సిన దౌర్భాగ్యం మనకి పట్టింది. ఈరోజు రాష్ట్రానికి పట్టిన దుస్థితికి అసలు మూలం వారసత్వ, కుటుంబ రాజకీయాలలోనే, దానికి అనువుగా చేస్తున్న పార్టీల నిర్మాణంలోనే ఉంది. కులాన్ని రెచ్చగొట్టో, నల్లదబ్బుతో, రకరకాల ప్రలోభాలతో ఓట్లు కొనుగోలు చేసో అధికారంలోకి వచ్చి పీఠాన్ని అంటిపెట్టుకుని అవినీతి సంపాదనతో మేటలు వేసుకునేది వారసుల కోసంకాక మరెవరికోసం?

జాతీయస్థాయిలో కూడా చాలా ప్రధాన పార్టీలు ఇదే ఒరవడితో సాగుతున్నాయి. ఆర్ఎల్డీ అధ్యక్షుడు అజిత్ సింగ్, యూపీ ముఖ్యమంత్రి అఖిలేష్, డీఎంకే నేతలు అళగిరి, స్టాలిన్, కనిమోళి... ఇలా లిస్టు చెప్పుకుంటూ పోతే చాలామంది దొరుకుతారు. మనకు అపారవనరులున్నాయి, యువశక్తి ఉంది, విదేశాలలో మనవాళ్లు గొప్ప ఆవిష్కరణలు చేస్తున్నారు కాబట్టి భారతదేశం అగ్రరాజ్యం అవుతుంది అనుకుంటున్నవాళ్ల ఆశల్ని ఇలాంటి రాజకీయం ఖచ్చితంగా వమ్ముచేస్తుంది. వారసత్వ సంస్కృతి నిండిన ఈ రాజకీయంతో ఈ రాష్ట్రం, దేశం అభివృద్ధి చెందవు అని ఘంటాపథంగా చెప్పవచ్చు. వాళ్లేదో మారాజులు, దోచుకున్నా కూడా మాకింత పెట్టారు, దోచుకున్నా కూడా వారి వద్ద కోట్ల కొద్దీ డబ్బు వుంది, వారు ఉండబట్టే మనం ఉన్నాం అనే బానిస మనస్తత్వంతో మనలో చదువుకున్నవారు సహా పెద్దఎత్తున ఓట్లు వేస్తుండటం వల్ల ఇక ఆ రాజకీయం ఒక శాపంలా రాష్ట్రాన్ని, దేశాన్ని తినేస్తోంది. యధాతథ పరిస్థితి కొనసాగాలన్నా కొంత మార్పు అవసరం కాబట్టి మన కళ్లకు కొంత అభివృద్ధి జరుగుతున్నట్లు కనబడుతుంది తప్ప మౌలికంగా మార్పు తెచ్చే ప్రయత్నం ఇంతవరకూ ఆ పార్టీలు ఒక బాధ్యతగా చేసిన పాపాన పోలేదు. బ్రహ్మచారిణుల సారధ్యంలోని బీఎస్పీ,

ఏఐఏఎంకేలలో, ప్రధాన జాతీయపార్టీగా వున్న బీజేపీలో వారసత్వ పోకడలు ప్రస్తుతంగా కనిపించకపోయినా, వ్యక్తిస్వామ్యాన్ని పెత్తందారీ, నియంతృత్వ పోకడల్ని ఇతర సాంప్రదాయ పార్టీలలాగే ఇవి యధేచ్ఛగానే కొనసాగిస్తున్నాయి. ఆ పార్టీలకు వచ్చే విరాళాలలో చాలామేరకు లెక్కలు చూపని డబ్బే. ఆ రకంగా ఆధునిక జమిందార్లకు, కార్పొరేట్ చక్రవర్తులకు ఆ పార్టీలు నిలయాలుగా మారి పెత్తందారీ సంస్కృతితో సామాన్యులకు రాజకీయాలలో భాగస్వామ్యాన్ని దుర్భరం చేశాయి.

కాబట్టి సరైన విధానాలున్న పార్టీలను ఎన్నుకోవటంతోపాటు ప్రజాస్వామిక నిర్మాణం ఉన్న పార్టీలను ఎన్నుకోవటం మీద కూడా ప్రజలు దృష్టి పెటాల్సిన సమయం ఆసన్నమైంది. లేకుంటే పెద్దఎత్తున యువశక్తి వున్న సదవకాశాన్ని మన రాష్ట్రం, దేశం కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. ఈవేళ యావత్ భారతదేశానికే ఒక ఒరవడిగా లోక్ సత్తా పార్టీ అలా ప్రజల ఆస్తిగా నిర్మాణమవుతోంది. పార్టీని వ్యవస్థాపకుడైన డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ ఆస్తిగా కాకుండా జాతిఆస్తిగా నిర్మించేందుకు లోక్ సత్తా స్పష్టమైన వ్యవస్థీకృత ఏర్పాట్లతో ఏర్పడింది. అందులోభాగంగానే రహస్య బ్యాలెట్ ద్వారా పార్టీ అధ్యక్షుడు సహా అన్ని పదవులకూ ఎన్నికల్ని నిర్వహిస్తోంది. పార్టీతో సంబంధంలేకుండా స్వతంత్ర ప్రతిపత్తితో పనిచేసే వ్యక్తుల కమిటీ ఈ ఎన్నికలను పర్యవేక్షిస్తుంది. పార్టీలో ఎన్నికలలో పాల్గొనని వ్యక్తుల బృందం ఈ కమిటీకి సహకారాన్నందిస్తుంది. తుది నిర్ణయాధికారం ఎన్నికల కమిటీకే ఉంటుంది. లోక్ సత్తా పార్టీలో రహస్య బ్యాలెట్ ద్వారా ఎన్నికలు రెండోసారి 2012లో జరగబోతున్నాయి. జులై 1 నుంచి మొదలుపెట్టిన సభ్యత్వ నమోదు పూర్తయ్యాక ఈ ఎన్నికల్ని అన్ని పదవులకూ నిర్వహిస్తారు. ప్రస్తుతం పార్టీ అధ్యక్షుడిగా వున్న జయప్రకాష్ నారాయణ్ కూడా 2009లో ఇలా ఎన్నిక ద్వారానే రాష్ట్ర అధ్యక్షపదవికి ఎన్నికయ్యారు. స్వతంత్ర భారత చరిత్రలో మొదటిసారిగా రహస్య బ్యాలెట్ ద్వారా ఎన్నికైన పార్టీ అధ్యక్షుడు జేపీ. 2009 జనవరి 4 నుంచి మూడు రోజులపాటు రాష్ట్ర అధ్యక్షపదవికి ఎన్నికలు జరిగాయి. ఆ ఎన్నికలకు సన్నాహాలు, ప్రచారం 2008 ద్వితీయార్థం నుంచే జరిగింది. జిల్లా, మండల స్థాయిలో ఎన్నికలు కూడా అప్పుడే పూర్తయ్యాయి. రాష్ట్ర అధ్యక్ష ఎన్నికలలో జేపీయే స్వయంగా అప్పట్లో పార్టీ రాష్ట్ర ప్రధాన

కార్యదర్శిగా వున్న డి.వి.వి.ఎస్ వర్మను బరిలోకి దింపి, పోటీ ఎలాఉండాలి అనే అంశం మీద ప్రజలలో ఒక అవగాహన కలిగించి, ఒక పద్ధతిని వ్యవస్థీకృతం చేసే ప్రయత్నం చేశారు. గత ఎన్నికలలోని లోపాలను సరిచేసి... ఇప్పుడు 2012లో జరిగే ఎన్నికలలో మరింత సహజంగా, పటిష్టంగా పార్టీ అంతర్గత ఎన్నికల్ని జరిపేందుకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఏ కులంలో, ఏ కుటుంబంలో పుట్టినా, రాజకీయ నేపథ్యం, డబ్బు లేకపోయినా నిజాయతీ, సమర్థత, కష్టపడి పనిచేసేతత్వం ఉంటే పార్టీలో ఏ పదవినైనా ఎవరైనా చేజిక్కించుకోవచ్చని లోక్ సత్తా పార్టీ ఆచరణలో చూపిస్తోంది. తొలి ఎన్నికల ఫలితాల్ని వెల్లడించిన జనవరి 10, 2009న జేపీ మీడియా ద్వారా ప్రజలనుద్దేశించి మాట్లాడుతూ... “కొన్ని లోపాలు దొర్లినా పార్టీలో అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యానికి బలమైన పునాది వేయగలిగాం. నూతన రాజకీయ సంస్కృతిని ఆచరణలో చూపాం. మండల స్థాయి నుంచి రాష్ట్రస్థాయి వరకూ రహస్య బ్యాలెట్ ద్వారా ఎన్నికలు నిర్వహించి పార్టీని ప్రజల ఆస్తిగా చేశాం. పార్టీల కార్యకర్తలు జెండాలు మోసే కూలీలో, పల్లకీ మోసే బోయిలోకాదని, సామాన్యకార్యకర్తకు కూడా ఏ స్థాయి పదవినైనా పోటీపడి ఎదిగే అవకాశం ఉందని తెలియచెప్పాం. రేపు అన్ని పార్టీల కార్యకర్తలూ ఈ స్పూర్తిని గుర్తించి తమ నేతల మీద ఒత్తిడితెస్తే, అన్నిపార్టీల్లో ప్రజాస్వామ్యం మొదలవుతుంది. తమ కుటుంబసభ్యులనో, బంధువులనో, అనుచరులనో నియమించి పార్టీని ప్రైవేటు ఆస్తిగా భావించకుండా లోక్ సత్తాలాగా ఎన్నికలు నిర్వహించాల్సిన పరిస్థితి రాబోయేకాలంలో అన్ని పార్టీలకూ వస్తుంది” అని స్పష్టంచేశారు.

2012 రాష్ట్ర అధ్యక్ష ఎన్నికలలో జేపీ పోటీచేయటం లేదు. జాతీయస్థాయిలో ఇదేరీతిలో లోక్ సత్తాను నిర్మించి సామాన్య ప్రజలకు, ముఖ్యంగా యువతకు ఒక ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయ వేదికను అందుబాటులో ఉంచేందుకు కృషి చేసేందుకు ఆయన జాతీయాధ్యక్షుడిగా కొనసాగనున్నారు. లోక్ సత్తా పార్టీలాంటి వేదికలు అందుబాటులో ఉండబట్టే జర్మనీ, అమెరికా, బ్రిటన్ లలో ఏంజిలా మెర్కెల్, ఒబామా, డేవిడ్ కామెరాన్, బోనీ బ్లెయిర్ వంటి సాధారణ వ్యక్తులు అతితక్కువ కాలంలో ఇతరులకు కూడా ప్రజాస్వామ్యయుతంగా అవకాశం కల్పిస్తూ తాము దేశాధినేతల స్థాయికి ఎదగగలిగారు. మనదేశంలో

ఇప్పటివరకూ జరగని అలాంటి అసాధ్యాన్ని సాధ్యం చేసేందుకే లోక్ సత్తా కృషి చేస్తోంది. ఈ అంతర్గత ప్రజాస్వామిక సంస్కృతి వల్లే 2009 ఎన్నికలలో లోక్ సత్తా పార్టీ ఎన్నికల టికెట్లు ఇచ్చిన ప్రతి ముగ్గురు అభ్యర్థులలో ఒకరు బీసీ (వెనకబడిన వర్గాలకు చెందినవారు) కావటం గమనార్హం. పార్టీ అధ్యక్షుడవ్వని, ఇతర కీలకపదవుల్ని గుప్పెట్లో పెట్టుకుని బిచ్చం వేస్తున్నట్లు బీసీలకు ఇన్ని సీట్లు కేటాయిస్తున్నామని ఆర్భాటంగా ప్రకటనలు గుప్పిస్తున్న పార్టీల్లాకాకుండా... ఎటువంటి కృత్రిమత్వం లేకుండా చాలా సహజంగా నాయకత్వాన్ని పెంపొందించి, ఎంతటి అత్యున్నత పదవినైనా అర్హతగల ఎవరైనా చేపట్టవచ్చని ఆచరణలో చూపుతున్నది లోక్ సత్తా పార్టీ. రాజకీయ నేపథ్యం ఉన్న కుటుంబంలో పుట్టటం రాజకీయాలలోకి రావటానికి అనర్హత కాకూడదుగానీ, అదే అర్హత కాకూడదని స్పష్టంగా ప్రకటించిన లోక్ సత్తా పార్టీ... 2008లో వారసత్వ రాజకీయాలకు వ్యతిరేకంగా లోక్ సత్తా పార్టీ ఖైరతాబాద్, తెర్లాం అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాలలో ఉప ఎన్నికలలో పోటీచేసింది. పిల్లలకు వారసత్వంగా ఇవ్వాలింది మంచి చదువు, ఆరోగ్యం, ఉపాధి వైపుణ్యాలు తప్ప... రాజ్యాలు, అధికార పీఠాలు కాదని ప్రచారం చేసి ప్రజల్ని కొంతమేర చైతన్యపరిచింది.

రాజకీయం వ్యాపారంగా, దోపిడీకి మార్గంగా మారి, అధికారం కేంద్రీకృతమై, పార్టీలు సొంత ఆస్తులుగా మారిపోయిన ప్రస్తుత వ్యవస్థ ఇలాగే కొనసాగితే ఇక పేదలు పేదలుగానే కొనసాగుతుంటారు. కొద్దిమందికే ఎదిగే అవకాశాలు వస్తాయి. పేదలకు-ధనికులకు అంతరాలు పెరిగిపోతూ ఉంటాయి. చివరికి సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక సంక్షోభం అనివార్యం. ఇప్పుడు మనం ఎదుర్కొంటున్నది ఆ సంక్షోభం సంకేతాలే. ఆ నష్టాన్నంతటినీ నివారించి కోట్లాదిమంది భవిష్యత్తుకు భరోసా ఇవ్వాలంటే, రాజకీయాలకు దూరంగా వున్న నిజాయతీపరుల్ని, సమర్థుల్ని రాజకీయాలలోకి వచ్చేలా చేసేందుకు ముందుగా పార్టీల్ని ప్రజాస్వామ్యయుతంగా నిర్మించటం ప్రారంభమవ్వాలి. లోక్ సత్తా పార్టీ ఒరవడిలోకి అన్నిపార్టీలూ రావాలి. అప్పుడే రాజకీయాలలోకి యువరక్తం అనే మాటకు అర్థం ఏర్పడుతుంది.

-21వ శతాబ్దపు భారతీయుడు

90 శాతం గుర్తు తెలియని మార్గాల ద్వారానే

రాజకీయ పార్టీలకు వందల కోట్లలో విరాళాలు

రాజకీయ పార్టీలకు వచ్చే విరాళాల్లో పారదర్శకత ఉండాలని, ఆ విరాళాలకి పార్టీలు జవాబుదారీగా కూడా ఉండాలని లోక్ సత్తా కోరింది. లోక్ సత్తా ఉద్యమ సంస్థ చేసిన పోరాటం ఫలించింది. 2003 సెప్టెంబర్ లో పార్టీల విరాళాల బిల్లు చట్టంగా మారింది. ఈ చట్టం ప్రకారం రాజకీయ పార్టీలు 20 వేల రూపాయల కంటే ఎక్కువ విరాళాన్ని స్వీకరిస్తే దాన్ని చెక్కు డి.డి ద్వారానే తీసుకోవాలి. ఆ డబ్బుకు సరియైన లెక్క కూడా చెప్పాలి. చట్టం వచ్చి తొమ్మిదేళ్ళు అవుతున్నా సా.రా. పార్టీలు ఈ చట్టాన్ని ఉల్లంఘిస్తున్న ఉన్నాయి. కోట్లలో విరాళాలు వసూలు చేస్తూ లక్షల్లో చూపిస్తున్న పార్టీలు కొన్ని అయితే, గుర్తు తెలియని వ్యక్తులు, మార్గాల ద్వారా చిల్లర ఇరవై వేల రూపాయల లోపే వచ్చే విరాళాలు ఎక్కువగా వస్తున్నాయని మరికొన్ని పార్టీలు బుకాయిస్తున్నాయి. పార్టీల్లో అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యం, జవాబుదారీతనం పెరగాలంటే పార్టీల ఆదాయ వనరులను ప్రజలకు పారదర్శకంగా తెలియాలి. జరుగుతున్న తతంగాన్ని పరిశీలిస్తే....

ద్రవ్యోల్బణం కారణంగా సాధారణ పౌరుని జీవనం దుర్భరమై అనేక ఆటుపోట్లను ఎదుర్కొంటున్నాడు. ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ కూడా దేశ ఆర్థికవ్యవస్థ క్షిప్రంగా వుందని అంగీకరించారు. అయినప్పటికీ రాజకీయ పార్టీలకు మాత్రం కోట్లాది రూపాయలు విరాళాలుగా అందుతున్నాయి. వీటిలో అత్యధిక శాతం గుర్తుతెలియని మార్గాల (అన్ నోన్ సోర్సెస్) నుంచి అందుతున్నవే. రాజకీయ పార్టీలు ప్రభుత్వానికి సమర్పించిన ఆదాయపు పన్ను రిటర్న్ల వివరాలను ఒక ఆంగ్లదినపత్రిక ప్రచురించింది. అధికార కాంగ్రెస్ పార్టీ 2007-08 నుంచి 2011-12 మధ్యలోని ఐదు సంవత్సరాల కాలంలో రూ॥1.662 కోట్లను విరాళాలుగా స్వీకరించింది. రూ॥852 కోట్లను విరాళాలుగా పొందిన భారతీయ జనతా పార్టీ రెండో స్థానంలో వుంది. రూ॥424 కోట్లతో బహుజన సమాజ్ పార్టీ మూడో స్థానం. సీపీయం రూ॥336 కోట్లు, సమాజ్ వాది పార్టీ రూ॥202 కోట్లు, ఎన్ డీపీ రూ॥141 కోట్లు విరాళాలుగా స్వీకరించి మొదటి ఆరు స్థానాల్లో వున్నాయి. కాగా, ఈ విరాళాలలో అత్యధికంగా 90 శాతం గుర్తు తెలియని (అన్ నోన్ సోర్సెస్) వ్యక్తులు, సంస్థల ద్వారా అందుతున్నట్లు ఆయా రాజకీయ పార్టీలు చెప్పుకుంటున్నాయి. రాజకీయ పార్టీలకు అందుతున్న విరాళాలలో అత్యధిక శాతం ఎవరి నుంచి వస్తున్నాయో తెలియని పరిస్థితుల్లో ఎన్నికల వ్యవస్థలో పారదర్శకత ప్రశ్నార్థకంగా మారిపోయింది. దేశంలో ప్రస్తుతం అమలులో వున్న నిబంధనల ప్రకారం రూ॥20 వేల లోపు

పార్టీల విరాళాలు 2007-08 నుండి 2011-12 వరకు ఆదాయపన్ను శాఖకు సమర్పించిన వివరాలు రూ॥ కోట్లలో...			
కాంగ్రెస్	1,662	సిపిఎం	336
బిజెపి	852	సమాజ్ వాది	202
బిఎస్పి	424	ఎన్ డీపి	141

విరాళాల వివరాలు తెలియజేయాల్సిన అవసరం లేదని రాజకీయ పార్టీలు (మాయావతి బిఎస్పీ వంటివి) పేర్కొంటున్నాయి.

ఎన్నికల సమయంలో విరాళాల జోరు

ఎన్నికల సంవత్సరమైతే రాజకీయ పార్టీలకు పండగే. పెద్ద మొత్తంలో విరాళాలు సేకరించడానికి ఇదే తగిన సమయం. లోక్ సభ ఎన్నికలు జరిగిన 2009-10 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఇంచుమించు అన్ని రాజకీయ పార్టీల ఆదాయం రెండింతలు పెరగడం గమనార్హం. కాంగ్రెస్ పార్టీకి 2008-09 సంవత్సరంలో రూ॥220 కోట్లు విరాళాలు అందగా 2009-10లో రూ॥497 కోట్లు విరాళాలు అందాయి. ఇదే కాలంలో బీజెపీ ఆదాయం రూ॥124 కోట్లనుంచి రూ॥220కి పెరిగింది. మాయావతి పార్టీ బీఎస్పీ ఆదాయం రూ॥70 నుంచి 182 కోట్లకు చేరుకుంది. రాజకీయ పార్టీలకు అందుతున్న విరాళాలపై సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్ట్ టాక్స్ కు (సీబీడీటీ) అనేక ఫిర్యాదులు అందుతున్నా అక్రమంగా చేరుతున్న ఆదాయంపై విచారణ జరపడంతో ఆ సంస్థ విఫలమవుతోంది. ♦

సభ గౌరవాన్ని పెంచేలా స్థాయిసంఘాలు

రాష్ట్ర శాసనసభలో స్థాయిసంఘాల ఏర్పాటు రూపంలో మరో నూతన అధ్యాయానికి సభాపతి నాదెండ్ల మనోహర్ శ్రీకారం చుడుతున్నారు. ఏటా బడ్జెట్ పరిమాణం పెరుగుతుంటే, నామమాత్ర చర్చయినా లేకుండా పద్దులు గిలెటిన్ అవుతున్నాయి. ఈ ధోరణిని అరికట్టడానికి స్థాయిసంఘాల ఏర్పాట్ మార్గమని సభాపతి భావించారు. పార్లమెంటులోని స్థాయిసంఘాల పనితీరును అధ్యయనం చేసి, ఆ తరహాలో వీటిని ప్రవేశపెట్టబోతున్నారు. వచ్చే బడ్జెట్ సమావేశాల నాటికి స్థాయిసంఘాలు ఆచరణలోకి రానున్నాయి. సంఘాల ఏర్పాటుకు దారితీసిన పరిణామాలపై సభాపతితో 'ఈనాడు' ప్రతినీధి కనపల్లి శ్రీనివాస్ ఇంటర్వ్యూ ముఖ్యాంశాలు.

- క్లిష్టమైన అంశాలపై లోతైన చర్చ
- సమగ్ర విశ్లేషణకు అవకాశం
- బడ్జెట్ సమర్పణ తరవాత సభ వాయిదా
- రెండు విడతలుగా బడ్జెట్ సమావేశాలు
- పద్దులపై రెండు వారాలపాటు అధ్యయనం
- సభకే నివేదికల సమర్పణ
- నివేదికలన్నీ పారదర్శక పత్రాలే
- ఇకపై సజావుగా చర్చలు!
- మరిన్ని రోజులపాటు సమావేశాలు

ప్రశ్న : శాసనసభలో స్థాయిసంఘాలు ఎందుకు అవసరమని భావిస్తున్నారు?

సభాపతి : పరిపాలనపై పర్యవేక్షణ, సలహాలివ్వటం, లోపాలు సవరించుకునేలా ప్రభుత్వానికి సూచనలివ్వటం... పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యంలో లెజిస్లేచర్ బాధ్యతలు. ప్రతీ శాఖలో అనేక పథకాలు ప్రవేశపెడుతున్నారు. వీటిపై పర్యవేక్షణ అంత సులువు కాదు. సాంకేతికాంశాలను సభ్యులు అర్థం చేసుకుని, ఆయా అంశాలకు న్యాయం చేయాలంటే ప్రస్తుతమున్న పని ఒత్తిడిలో కష్టమవుతోంది. సభలో సుదీర్ఘచర్చలకు అవకాశం లేదు. సభాసమయాన్ని రాజకీయ పార్టీలవారీగా కేటాయించాల్సి ఉంటుంది. ఆయా అంశాలకు చెందిన నిపుణుల సలహాలు తీసుకోవడం ప్రస్తుత విధానంలో సాధ్యం కాదు. ఇలాంటివాటన్నింటినీ అధిగమించడానికి స్థాయిసంఘాలు అవసరమని 1978లోనే కామన్వెల్త్ దేశాల ప్రిసైడింగ్ ఆఫీసర్ల న దన్ను తీర్మానించింది. పార్లమెంటులో 1989లో

స్థాయిసంఘాల్ని ఏర్పాటుచేశారు. తొలుత మూడింటితో ప్రారంభమై ప్రస్తుతం 24కి చేరుకున్నాయి. బ్రిటన్ పార్లమెంటులో 1571 నుంచే ఈ సంఘాల విధానం ఉంది.

ప్రశ్న : సంఘాల ఏర్పాటుకు ప్రేరణ ఏమిటి?

సభాపతి : శాసనసభ సమావేశాలు జరుగుతున్న తీరు అధ్యయనం చేస్తే, 1996 నుంచే పద్దులపై చర్చలు జరగడం లేదని తేలింది. పద్దులు పెరుగుతూ రూ॥1.24 లక్షల కోట్లకు చేరుకుంటే దానిపై చర్చ జరగపోవడం ఏ విధంగా చూసినా వాంఛనీయం కాదు. ఏటా గిలెటిన్ కావడం సంప్రదాయంగా వస్తోంది. ఈ పరిణామం బాధాకరం. మొన్నటి బడ్జెట్ సమావేశాల్లో అతికష్టంమీద సంక్షేమంపై చర్చ ప్రారంభించగలిగినా పూర్తి చేయలేకపోయాం. ఈ సమస్యకు పరిష్కారం చూడాలనుకున్నప్పుడు స్థాయిసంఘాల ఏర్పాట్ శరణ్యమనిపించింది. వివిధ శాఖలకు చెందిన క్లిష్టమైన అంశాలను అర్థం చేసుకుని పరిష్కార మార్గాలు సూచించాలంటే - లోతైన చర్చ అత్యవసరం స్థాయిసంఘాలతోనే ఇది సాధ్యం.

శాసనమండలి చైర్మన్ చక్రపాణి, ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి కూడా ఇదే అభిప్రాయంతో ఉన్నారు. దీంతో వీటి ఏర్పాటుకు మార్గం సుగమమైంది.

ప్రశ్న : స్థాయిసంఘాలకు ప్రాథమికంగా ఎలాంటి బాధ్యతలు అప్పగించాలనుకుంటున్నారు?

సభాపతి : నీటిపై ఒకేసారి ఎక్కువ బాధ్యతలు పెట్టాలనుకోవడం లేదు. సభ్యులు సన్నద్ధమయ్యేకొద్దీ క్రమంగా పెంచుతూ వెళ్లాలనుకుంటున్నాం. ఇకపై బడ్జెట్ సమావేశాలు రెండు విడతలుగా జరుగుతాయి. బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టాక కనీసం రెండు వారాలపాటు సభ వాయిదా పడుతుంది. ఈ సమయంలో ఆయా శాఖల పద్దులను స్థాయిసంఘాలు అధ్యయనం చేసి సభకు నివేదికలు సమర్పిస్తాయి. తిరిగి ప్రారంభమైన సభలో వీటిపై చర్చ జరుగుతుంది. సభలో ప్రవేశపెట్టబోయే బిల్లులను ముందుగా స్థాయిసంఘాలకు అప్పగించి చర్చించడంతోపాటు ఇతరత్రా శాఖాపరమైన అంశాల బాధ్యతలూ అప్పగించాలన్న ప్రతిపాదనను నిబంధనల కమిటీ పరిశీలిస్తోంది.

ప్రశ్న : పార్లమెంటులో ఇతర రాష్ట్రాల్లో స్థాయిసంఘాల పనితీరును అధ్యయనం చేశారా? వాటి అనుభవాల నుంచి ఏం తెలుసుకున్నారు?

సభాపతి : వివిధ పార్టీలకు చెందిన సభ్యులతో కలిసి ఫిల్డీకి వెళ్లి పార్లమెంటులోని ఆరు స్థాయిసంఘాల చైర్మన్లతో సమావేశమై, వాటి పనితీరు తెలుసుకున్నాం. 1989లో సంఘాల్ని ప్రవేశపెట్టినప్పటి నుంచి ఇచ్చిన నివేదికల్లో 59 శాతం అంశాలను ప్రభుత్వం పరిగణనలోకి తీసుకుని, ఆ మేరకు పద్దుల్లో మార్పులు చేర్పులు చేసింది. అంత గొప్పగా ఇవి పనిచేస్తున్నాయి. రాష్ట్రాల్లోనూ తప్పనిసరిగా ఇవి ఉండాలని మేం కలిసిన సంఘాల చైర్మన్లందరూ నొక్కిచెప్పారు. పార్లమెంటు స్థాయిసంఘాలకన్నా ముందు నుంచే కేరళ శాసనసభలో సంఘాలున్నాయి. అయితే ఇవి ఏడాది పొడవునా పనిచేస్తాయి. వీటికి సంబంధిత శాఖమంత్రి చైర్మన్ గా వ్యవహరిస్తారు. బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టకముందే పద్దులపై చర్చించి నివేదికలు ప్రభుత్వానికి ఇస్తాయి. సభకు నేరుగా నివేదికలు సమర్పించవు.

ప్రశ్న : ఇప్పటి సభాకమిటీలకు, కొత్తగా ప్రవేశపెడుతున్న స్థాయిసంఘాలకు ఉన్న తేడా ఏమిటి?

సభాపతి : సభా నిర్వహణకు దోహదపడేవి సభాకమిటీలు. నిబంధనల కమిటీ, నైతిక విలువల కమిటీ, సభాకార్యక్రమాల

కమిటీ తదితరాలు ఇందులో ఉంటాయి. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనారిటీ, మహిళా, శిశు సంక్షేమంపై మాత్రం విడిగా కమిటీలున్నాయి. ఇవన్నీ సాధారణమైనవి(జనరల్ ఇన్ నేచర్) వద్దలపై ప్రధానంగా చర్చించి నివేదికలు ఇచ్చేవి స్థాయిసంఘాలు.

ప్రశ్న : ముఖ్యమైన పద్దులపై భిన్నపార్టీలకు చెందిన సభ్యులమధ్య జరిగే చర్చలన్నీ తెరచాటుగానే ఉండిపోతాయా? ఆ వివరాలు ప్రజలకూ తెలుస్తాయా?

సభాపతి : స్థాయిసంఘాలు చర్చించి తీసుకున్న నిర్ణయాలపై తమ నివేదికలను నేరుగా సభకే సమర్పిస్తాయి. ఒకసారి సభలో ప్రవేశపెట్టాక ఇక అవి పబ్లిక్ డాక్యుమెంట్లై అందరికీ అందుబాటులో ఉంటాయి.

ప్రశ్న : పార్టీల మధ్య పంతాలు, పట్టింపులతోనే సభాకాలం వృధా అవుతోంది. ఆ జాడ్యం స్థాయిసంఘాలకూ సోకకుండా ఎలాంటి జాగ్రత్తలు తీసుకుంటారు?

సభాపతి : పద్దులపై చర్చను నిర్ణీత కాలపరిమితిలోగా పూర్తి చేయాల్సి ఉంటుంది. ఆసక్తి, విషయ పరిజ్ఞానమున్న రంగాలకు చెందిన సంఘాల్లోనే ఆయా సభ్యులు నియమితులవుతారు. ప్రతిపక్షంలో ఉన్నవారు రేపు అధికార పక్షంలోకి రావచ్చు ఇప్పుడు జరిగే చర్చలు వారికి భవిష్యత్తులో విధానాల రూపకల్పనలో ఉపయోగకరంగా ఉంటాయి. కనుక పంతాలు పట్టింపులు ఉండవనే భావిస్తున్నాం.

ప్రశ్న : ఎన్నికల సమయంలోనే రాజకీయాలు. ఆ తరువాత ప్రజాసమస్యల పరిష్కారం, అభివృద్ధి మీదనే అన్ని పార్టీలూ దృష్టిపెట్టాలి అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో రాజకీయాలు ఒక విధమైన పరిపక్వత సాధించాయి. ఆ సంస్కృతి ఇక్కడ నెలకొనాలంటే ఏం చేయాలి?

సభాపతి : మన దగ్గర రాజకీయాలపై ఆసక్తి ఎక్కువ. ఎన్నికల సమయంలో ఉండే వేడి అలాగే కొనసాగుతుంటుంది. ఏ నాయకుడైనా ఎన్నికల్లో తిరిగి గెలవాలని కోరుకుంటారు. కొంతవరకైనా పార్టీ ప్రాధాన్యాల్ని, ఎన్నికల సమయంలో ఉండే వేడిని తగ్గించుకుని... దేశసేవ, అభివృద్ధి లక్ష్యాలుగా పెట్టుకుంటే పరిపక్వత దిశగా ప్రయాణిస్తాం.

ప్రశ్న : విద్యాధికులు చట్టసభలకు ఎన్నికవుతున్నా శాసన నిర్మాణం, సభావ్యవహారాల్లో వారికి సరైన అవగాహన ఉండటం లేదు. దీనిపై విశ్లేషణ?

సభాపతి : విద్యాధికులు చట్టసభలకు ఎన్నికవుతున్నా శాసననిర్మాణంలో సరైన అవగాహన ఉండటం లేదన్నది కొంతవరకు వాస్తవమే. సభ్యులపై తీవ్రమైన ఒత్తిడి ఉంటోంది. చిన్నపాటి సమస్యల పరిష్కార భారమూ, చివరికి సాధారణ పౌరసేవలు అందేలా చూడటమూ వీరి బాధ్యతగా మారిపోతోంది. సభ్యులను ఎంపవర్ చేయాలి. దానికి తగిన సౌకర్యాలు, వాతావరణం కల్పించాలి. సజ్జెక్షను లోతుగా అధ్యయనం చేసినప్పుడు న్యాయం చేయగలుగుతారు. అవకాశం లభిస్తే మీరు ఖచ్చితంగా అన్ని రూపాల్లో అవగాహన తెచ్చుకుంటారు. నాయకులుగా మారతారు.

ప్రశ్న : సభ్యుల నడతనుబట్టే వ్యవస్థల రాణింపు ఉంటుందని అంబేద్కర్ వ్యాఖ్యానించారు. సభలో ఒకరకంగా వ్యవహరించే సభ్యులు స్థాయిసంఘాల్లో బాధ్యతాయుతంగా వ్యవహరించ గలరంటారా?

సభాపతి : స్థాయిసంఘాలపై ఆసక్తి చూపుతూ బాధ్యతాయుతంగా వ్యవహరిస్తారని పూర్తి విశ్వాసంతో చెప్పగలను

ప్రశ్న : శాసనసభలో సభ్యుల ప్రవర్తన ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థపై ప్రజలకు విరక్తి కలిగేలా చేస్తోందన్న విమర్శలున్నాయి. గౌరవ సభ్యుల నడతను చక్కదిద్దటం సాధ్యం కాదంటారా?

సభాపతి : ప్రజాస్వామ్యంలో నియంత్రణలేవు. ప్రతిరోజూ ఒక కొత్త ప్రారంభం మార్పులు తప్పనిసరి. అందులో భాగంగానే ప్రజల మనోభావాలను గౌరవించుకుంటూ గౌరవ సభ్యులు వారి తరపున నిజమైన ప్రజా ప్రతినిధులుగా మారతారు.

ప్రశ్న : శాసనసభ్యుల విషయ పరిజ్ఞాన స్థాయి పెరగడం, పార్లమెంటరీ ప్రమాణాలకు వారు కట్టుబడి ఉండటంపైనే శాసనసభ ప్రయోజకత్వం ఆధారపడి ఉంటుంది. దీనికోసం సభాపతిగా మీరు ఎలాంటి చొరవ చూపుతారు?

సభాపతి : వివిధ అంశాలపై శిక్షణ, అవసరమైన సమాచారం అందించడం ద్వారా సభ్యుల్లో విషయ పరిజ్ఞాన స్థాయిని పెంచుతున్నాం. శాసనసభ కోసం ప్రత్యేకంగా రూపొందించిన వెబ్సైట్ ద్వారా సభ్యులకు కావాల్సిన సమస్త సమాచారాన్ని అందుబాటులో ఉంచుతున్నాం. ఇతర రాష్ట్రాల సభలు, పార్లమెంటుతో మన సభ, సభ్యుల పనితీరును పోల్చి చూపుతున్నాం. ఇటీవల అరకు పర్యటనలో మొదటిసారి ఎన్నికైన సభ్యులకు మెరుగైన శాసనసభ్యునిగా ఉండటం

ఎలా(హౌ టు బి ఎ బెటర్ ఎమ్మెల్యే) అనే అంశంపై పార్లమెంటరీ రిసెర్చ్ సర్వీస్ లేజిస్లేచర్ ద్వారా శిక్షణనిప్పించాం. సభలో ప్రశ్నలు అడగాల్సిన తీరు. సమాధానాలు రాబట్టుకోవాల్సిన విధానం, నియోజకవర్గ సమస్యల పరిష్కారానికి ఎలా పాటుపడాలన్న అంశాలు ఇందులో ఉన్నాయి. సభ్యులకు వివిధ అంశాలపై మరింత అవగాహన తెచ్చేందుకు ప్రత్యేకంగా న్యూస్ లెటర్ తీసుకురాబోతున్నాం.

ప్రశ్న : శాసనసభ సమావేశాలు ఏడాదికి కనీసం వందరోజులు నిర్వహించాలన్న సిఫార్సులు ఉన్నాయి. వీటి అమలుకు మీరు ఎలాంటి చొరవ తీసుకుంటారు?

సభాపతి : 1951లో పార్లమెంటు 160 రోజులపాటు సమావేశమైంది. క్రమంగా తగ్గుతూ ప్రస్తుతం 50-60 రోజులపాటే సమావేశాలు జరుగుతున్నాయి. రాష్ట్రంలో గత కొన్నేళ్లుగా సగటున 50-53 రోజుల వరకు జరుగుతున్నాయి. స్వయంగా ప్రధానమంత్రి మన్మోహన్ సింగ్ పార్లమెంట్, శాసనసభ వందరోజులపాటు సమావేశం కావాలని సూచిస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రి కూడా ఎక్కువసార్లు, ఎక్కువ రోజులు సమావేశాలు జరపడానికి ఆసక్తితో ఉన్నారు. ఈ ఏడాదినుంచి వీలైనన్ని ఎక్కువ రోజులు సమావేశాలను నిర్వహించేందుకు ప్రయత్నిస్తాం. ప్రభుత్వ అవసరాలు, ఇతర అంశాలనుబట్టి సమావేశాలను పెంచుకుంటూ వెళ్తున్నాం.

ప్రశ్న : గిరిజన సమస్యలపై అరకు పర్యటన, ఆ సందర్భంగా చేసిన ప్రకటన ఏ మేరకు అమలవుతోంది? ఈ విషయంలో తదుపరి కార్యాచరణ ఏమిటి?

సభాపతి : ప్రధానంగా తొమ్మిది అంశాలపై ప్రకటన చేశాం. తాగునీటి వసతి, రహదారుల నిర్మాణం, వ్యాధుల నియంత్రణ, ప్రాథమిక ఆరోగ్యకేంద్రాల్లో వైద్యుల నియామకం తదితర అంశాల్లో మంచి పురోగతి ఉందని ఇటీవలి సమీక్షలో తేలింది. మరలా ఆ ప్రాంతంలో పర్యటించి పరోగతిని నేరుగా పరిశీలిస్తా. ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో గిరిజనుల స్థితిగతులపై అరకు తరహా పర్యటన చేయాలని భావిస్తున్నాం. మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో చెంచుల స్థితిగతులపైనా పరిశీలన జరపబోతున్నాం. గిరిజన ఉప ప్రణాళిక అమలుకు రాష్ట్రప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో పనిచేస్తుండటం హర్షణీయం. ◆

(ఈనాడు సౌజన్యంతో....)

స్థాయి సంఘాలతో చట్టసభలకు కాత్తే సామర్థ్యం

ఆంధ్రప్రదేశ్లో చట్టసభలకు స్థాయిసంఘాలు రాబోతున్నాయి. శాసనసభ స్పీకర్ నాదెండ్ల మనోహర్, శాసనమండలి చైర్మన్ డా॥ చక్రపాణి అధ్యక్షతన జరిగిన ఉభయసభల రూల్స్ కమిటీల సంయుక్త సమావేశం ఆ మేరకు నిబంధనలను సవరించాలని నిర్ణయించింది. ఒకవక్క ప్రభుత్వం, మరోవక్క ప్రతిపక్ష పార్టీలు స్థాయిసంఘాల ఏర్పాటుకు అంగీకరించడంతో ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు శాసనసభ స్పీకర్ ప్రకటించారు.

పార్లమెంటులో స్థాయి సంఘాల తరహాలో ఇవి వుంటాయని, కొన్ని రాష్ట్రాలలో ఇప్పటికే అమలులో వున్న ఇలాంటి కమిటీల వ్యవస్థను అధ్యయనం చేసి మెరుగైన విధి విధానాలతో రాష్ట్రంలో ఈ స్థాయి సంఘాలను ఏర్పాటు చేస్తామని స్పీకర్ ప్రకటించారు.

గత రెండు దశాబ్దాలుగా నానాటికి తీసికట్టు అన్నట్టుగా శాసనసభ సమావేశాల రోజులు క్రమేణా తగ్గిపోతూ వచ్చాయి. లోతైన చర్చలు మృగ్యం అయ్యాయి. సభా కార్యకలాపాలను స్తంభించడం మీదే ప్రతిపక్షాలు వ్యూహ ప్రతివ్యూహాలు పన్నుతుంటే ప్రభుత్వం పక్షం దానికి దోహదం చేసే రీతిలో ప్రతిస్పందిస్తున్నది. ఎవరు అధికారంలో వున్నా సభ జరుగుతున్న తీరు మాత్రం మారడం లేదు. రోజుకో గందరగోళం, పతాక శీర్షికల కోసం రగడలు, రచ్చలు, టెలివిజన్ ప్రసారాలలో హీరోలను తలపించేలా కనిపించాలనే తాపత్రయంతో సభ జరగకపోగా ప్రజాధనం దుర్వినియోగం కావడం నిత్యకృత్యం అయింది. చివరికి బడ్జెట్ సమావేశాలలో కూడా అత్యధిక పద్దులపై చర్చలు లేకుండానే పలుశాఖల డిమాండ్ల ఉరికొయ్యలకెక్కుతున్నాయి. ఇక బిల్లుల పైనా, విధానపరమైన అంశాలపైనా చర్చలు లేకుండా “మమ” అనిపిస్తున్నారు. అందువల్లనే చట్టసభల మీద ప్రజల విశ్వాసం నానాటికీ సన్నగిల్లుతున్నది. ప్రజల అధికార పీఠం ప్రజా సమస్యలపై చర్చించే వేదిక కాకపోగా వాకొట్లకు, వాగ్యుద్ధాలకు వేదిక కావడం చూపరులకు జుగుప్స కలిగిస్తున్నది.

శాసనసభ పనితీరు పై స్పీకర్ పలు సందర్భాలలో తన అసంతృప్తిని వ్యక్తం చేస్తూ వచ్చారు. అయితే ఆయన అంతటితో సరిపెట్టుకోకుండా శాసనసభ్యుల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచడానికి

దోహదం చేసే స్థాయి సంఘాల ఏర్పాటుకు చొరవ తీసుకున్నారు. అటు ప్రభుత్వాన్ని, ఇటు రాజకీయ పార్టీలను ఒప్పించడంలో కృతకృత్యులయ్యారు. వచ్చే శీతాకాల సమావేశాల నాటికి ఈ స్థాయి సంఘాల ఏర్పాటుకు రంగాన్ని సిద్ధం చేశారు. ఈ స్థాయి సంఘాల ఏర్పాటు కాగానే శాసనసభ పనితీరు, సభ్యుల ప్రవర్తన రాజకీయ పార్టీల బాధ్యతా రాహిత్యాలు తొలగిపోతాయని ఎవరైనా భావించడం అత్యశే అవుతుంది. ఎందుకంటే వీరంతా దానికే అలవాటు పడ్డారు. ఆ మూసలో నుండి బయటపడడం అంత తేలిక కాదు. కాని స్థాయి సంఘాలు అలాంటి మార్పుకు దోహదం చేస్తాయనడంలో ఆ దిశగా అడుగులు పడేలా చేస్తాయనడంలో ఎలాంటి సందేహానికీ తావులేదు. ఎందుకంటే ప్రపంచంలో, దేశంలో, రాష్ట్రాలలో ఇలాంటి స్థాయిసంఘాలు విస్తరించడం, అవి సత్ఫలితాలను ఇస్తుండడం స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది.

రాష్ట్ర శాసన సభ చరిత్రలో స్థాయి సంఘాల ఏర్పాటు ఒక మైలురాయిగా నిలిచిపోతుంది. అయినా మన ప్రింటు ఎలక్ట్రానిక్ మీడియాలు ఇంతటి ప్రాధాన్యత గల అంశాన్ని కేవలం ఒక వార్తగా ప్రకటించి ఊరుకున్నాయి. అనునిత్యం శాసనసభ సమావేశాలకి ముందు సంఘర్షణ వాతావరణాన్ని సృష్టించే రాతలు రాయడం, అలాంటి చర్చలను ప్రసారాలు చెయ్యడం, సభ సజావుగా సాగితే చప్పగా సాగినట్టు వ్యాఖ్యానించడం, సమావేశాల అనంతరం ఎంతకాలం వృధా అయిందీ ఎన్ని కోట్లు ఖర్చు దుబారా అయిందీ వివరించే కథనాలతో ముగింపులు, ముక్తాయింపులతో కాలం గడిపే మీడియా ఈ సానుకూల పరిణామాన్ని పూర్తిగా విస్మరించడం వాటి స్థితికి అద్దం పడుతుంది.

పార్లమెంటు తరహాలో

చట్టసభలకు స్థాయి సంఘాలు మన రాష్ట్రానికి కొత్తగాని మన పార్లమెంటుకి, కొన్ని రాష్ట్రాల సభలకి కొత్త కాదు. పార్లమెంటు కార్యకలాపాల నిర్వహణకీ, శాసన సభల నిర్వహణకీ సంబంధించిన వివిధ కమిటీలు చాలా కాలం నుండీ వున్నాయి. పోతే వివిధ ప్రభుత్వ శాఖలకు సంబంధించిన స్థాయి సంఘాలను ఏర్పాటు పార్లమెంటు స్థాయిలో 1993లో జరిగింది.

అంటే ఇలాంటి స్థాయిసంఘాలకు దేశంలో దాదాపు రెండు దశాబ్దాల చరిత్ర వుంది. ప్రస్తుతం పార్లమెంటుకు ఈ తరహాస్థాయి సంఘాలు 17 వున్నాయి. వీటిలో ఉభయసభలకీ చెందిన వారు సభ్యులుగా వుంటారు. ఇందులో 6 స్థాయిసంఘాల కార్యకలాపాలకు రాజ్యసభ సెక్రటేరియట్, 11 స్థాయిసంఘాల కార్యకలాపాలకు లోక్ సభ సెక్రటేరియట్లు తోడ్పాటునందిస్తాయి. ఉభయసభలకు చెందిన ప్రతి సభ్యుడు ఏదో ఒక స్థాయి సంఘంలో వుంటారు. అయితే మంత్రులకు మాత్రం ఈ కమిటీలో వుండే వీలు లేదు. ఈ స్థాయి సంఘాల పదవీకాలం ఒక సంవత్సరం వుంటుంది. అంటే 5 ఏళ్లలో ప్రతి సభ్యుడు 5 స్థాయిసంఘాలలో పనిచెయ్యడానికి అనుభవం గడించడానికి వీలు కలుగుతుంది. ఈ సంఘాలలో గరిష్టంగా 45 మంది సభ్యులుంటారు. ఇందులో 30 మందిని లోక్ సభస్పీకర్, 15 మందిని రాజ్యసభ చైర్మన్ నామినేట్ చేస్తారు.

ఈ స్థాయి సంఘాలు తమ పరిధిలోని వివిధ ప్రభుత్వశాఖల బడ్జెట్ డిమాండ్లను, ఆ శాఖల వార్షిక నివేదికలను దీర్ఘకాలిక విధాన పత్రాలను అధ్యయనం చేసి తగు సూచనలు సిఫారసులను అందజేస్తాయి. ఈ శాఖలకు సంబంధించి ప్రవేశపెట్టిన బిల్లులను పరిశీలిస్తాయి. అయితే వారీ పాలనా వ్యవహారాలలో తలదూర్చవు. మొత్తం మీద ఈ స్థాయిసంఘాలు వివిధ ప్రభుత్వశాఖల ప్రణాళికలు, విధానాలు, పద్దులు, చట్టాల మీద అధ్యయనానికి, నిఘాకి వేదికలుగా వుంటాయి.

రాష్ట్రాలలో...

ప్రభుత్వ శాఖలకు సంబంధించిన స్థాయిసంఘాలు కేరళ, పశ్చిమ బెంగాల్, అస్సాం, తదితర రాష్ట్రాలలో ఏర్పాటై పని చేస్తున్నాయి. ఉదాహరణకి కేరళలోని స్థాయిసంఘాలను తీసుకుంటే వీటికి సభ్యుల్ని స్పీకర్ నియమిస్తారు. ఆ సభ్యులలో ఒకరు చైర్మన్ గా వ్యవహరిస్తారు. పార్లమెంటరీ కమిటీలకు భిన్నంగా ఇక్కడ ఆ శాఖమంత్రి ఈ కమిటీలో ఎక్స్ అఫీషియా సభ్యులుగా వుంటారు. (చైర్మన్ గా కాదు) సంబంధిత శాఖ మంత్రి ఇలాంటి కమిటీలకు చైర్మన్ గా వుండకూడదన్నదానిని దాదాపు అందరూ అంగీకరిస్తున్నారు. పోతే సభ్యులుగా వుండాలా? వద్దా? అన్న దానిమీద కొంత చర్చ నడుస్తున్నది. రాజ్యసభ చైర్మన్ హమీద్ అన్సారీ దీనిపై చేసిన వ్యాఖ్యను అందరూ పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. విధానపరమైన నిర్ణయాలు తీసుకోవడంలో ఆయా శాఖల మంత్రులు కీలకపాత్ర పోషిస్తారు. గనుక ఈ స్థాయిసంఘాలలో ఆయా మంత్రులు సభ్యులుగా వుండడం మంచిదని దానివల్ల వివిధ పక్షాలు చేసే సూచనలు, నిపుణులు

ఇచ్చే అభిప్రాయాలు, ఈ నిర్ణయాల వల్ల ప్రభావితమయ్యే ప్రజాసమూహాల అభిప్రాయాలు నేరుగా ఆ శాఖమంత్రి తెలుసుకునే అవకాశం కలుగుతుంది. అందువల్ల ఆ మంత్రిత్వ శాఖ మెరుగైన విధానాలు చేపట్టడానికి వీలు కలుగుతుందని హమీద్ అభిప్రాయపడుతున్నారు.

పోతే కేరళలో ఈ స్థాయి సంఘాలకు ఆయా శాఖల డిమాండ్స్, బిల్లుల పరిశీలనతోపాటు, ఆ శాఖకు సంబంధించిన ప్రత్యేక అంశాల మీద అధ్యయనానికి, ప్రభుత్వానికి విధానపరమైన అంశాలమీద సూచనలు, రాష్ట్ర ప్రణాళిక మీద, దాని అమలు మీద సిఫారుసులకు వీలు కల్పించారు.

మొత్తం మీద వివిధ శాఖలకు సంబంధించిన ఈ స్థాయి సంఘాలు ఇటు పరిపాలనలో జవాబుదారీతనానికి, అటు వివిధ పార్టీల శాసనసభ్యుల భాగస్వామ్యానికి, ఏకాభిప్రాయ సాధనకు దోహదం చేస్తున్నందున దేశవిదేశాలలో ఇలాంటి కమిటీల ఏర్పాటు నానాటికీ పెరుగుతున్నది. వాటి విధివిధానాల పరిధి విస్తరిస్తున్నది. పార్లమెంటు, శాసనసభలలో సభ్యుల సంఖ్య పెద్దది కావడంతో సూక్ష్మఅంశాల చర్చకు చాలా సందర్భాలలో అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. పైగా అసలు సమస్య కంటే సభ్యులు తమ పార్టీల విధానాలపరంగానే వాదనలు సాగించడం ప్రధాన లక్ష్యం కావడంతో అర్థవంతమైన చర్చ, ఏకాభిప్రాయ సాధన మృగ్యం అవుతున్నది.

ఈ సభల కార్యక్రమాలు ప్రత్యక్ష ప్రసారాల జరగడం వల్ల సభ్యులు ప్రజల దృష్టిని ఆకర్షించడానికే ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం సహజం.

మంత్రులకు స్పష్టంగా శాసనసభ్యులకు తగిన సమాచారం అందుబాటులో లేకపోవడం, నిపుణులతో సంప్రదింపులకు, పాలనాయంత్రం ముఖ్యులతో చర్చలకు అవకాశాలు తక్కువ కావడంతో సభ్యుల పరిజ్ఞానం, నాయకత్వ పాత్ర పెరగడం లేదు. పైగా పార్టీల మధ్య ఘర్షణ తప్ప సామరస్యపూర్వక చర్చలకు వీలు కలగడంలేదు.

వీటన్నింటికీ స్థాయిసంఘాలు పరిష్కారంగా కనిపిస్తున్నాయి. వివిధ శాఖల మీద, పద్దులు మీద, బిల్లుల మీద మరింత లోతైన చర్చలకు నిపుణుల సలహాలు పొందడానికి ఇచ్చిపుచ్చుకునే ధోరణితో సమస్య ప్రాధాన్యతరీత్య పరిష్కారాలను కనుగొనడానికి ఇవి దోహదం చేస్తాయి. అందువల్ల స్థాయిసంఘాల ఏర్పాటు నిస్సందేహంగా ఒక ఆహ్వానించదగ్గ పరిణామం. ♦

- సవ్యసాచి

మన రాజ్యాంగ ప్రకారం సమానత్వం

ప్రత్యేక వ్యాసం

పరిచయం :

వివేకానంద, రమణ మహర్షి, అరవిందుడు, రాధాకృష్ణన్ లాంటి మహనీయులు, తత్వవేత్తలు భారతీయ సంస్కృతి గురించి ఎంత గొప్పగా కీర్తించినప్పటికీ ప్రజల్లో ఎక్కువ మంది ఇప్పటికీ సామాజిక, ఆర్థికంగా అణిచివేయబడుతున్నారన్నది వాస్తవం. అంటరానితనం, కుల వివక్ష ఇప్పటికీ కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. జాతిపిత స్వాతంత్ర్య పోరాటం కొనసాగించడంతోపాటు మన సమాజంలో ఉన్న ఇలాంటి హేయవైన రుగ్మతలను తొలగించడానికి కొన్నిసార్లు ఆమరణ నిరాహార దీక్ష కూడా చేపట్టవలసి వచ్చింది. ఆయన నిజమైన సమానత్వం గల భారత్ ను నిర్మించాలనుకున్నారు. పేదరికం, అవిద్య, సామాజిక అణిచివేత వంటి కారణాల వల్లగానీ, మరే రకంగా గానీ భారతీయులందరి - వారు హిందువులైనా ముస్లింలైనా, క్రైస్తవులైనా, పాలస్తీనులైనా, సిక్కులైనా కంటో నీరు ఉండకూడదని భావించారు.

2వ భాగం : రాజ్యాంగ లక్ష్యం

“భవిష్యత్తో సమాగమం” తర్వాత భారత ప్రజలు తాము సార్వభౌమాధికారం గల సోషలిస్టు, సెక్యులర్, ప్రజాస్వామ్య రిపబ్లిక్ గా అవతరించాలనీ తద్వారా సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ న్యాయం సాధించాలనీ; ఆలోచనా స్వేచ్ఛ, భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛ, మత స్వేచ్ఛ, ఆరాధనా స్వేచ్ఛ సాధించి ప్రతి పౌరుడి వ్యక్తిగత గౌరవ మర్యాదలు కాపాడి సౌభ్రాతృత్వం సాధించి దేశ సమైక్యతను, సమగ్రతను సాధించాలని నిర్ణయించుకున్నారు.

ఉదాత్తమైన ఈ లక్ష్యాలను సాధించడం కోసం రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ‘ప్రాథమిక హక్కుల’ రూపంలో అనేక రక్షణలు కల్పించారు. పౌరులు తమ ప్రాథమిక హక్కులను అమలు చేయించుకోవడానికి రాజ్యవ్యవస్థకు అనేక ఆదేశాలు రూపొందించారు. అణగారిన వర్గాల వారికి కూడా సమాన స్థాయి, అవకాశాలు ఉండే భారత్ ను, సంపూర్ణ సమానత్వం గల భారత్ ను నిర్మించడానికీ, ప్రతి పౌరుడు - మరీ ముఖ్యంగా నిరుపేదలకు సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ న్యాయం దక్కడానికీ, బాపూజీ కలలుగన్నట్టుగా ప్రతి భారతీయుడి కంటోని ప్రతి కన్నీటి బొట్టు తుడవడానికీ రాజ్యానికి ఆదేశాలు రూపొందించారు.

3వ భాగం : ఆరు దశాబ్దాలు రాజ్యాంగం అమలు తర్వాత ప్రస్తుత పరిస్థితిపై అంచనా

ఇప్పుడు మనం ఒక్కసారి ఆగి వెనక్కు తిరిగిచూసి బాపూజీ, రాజ్యాంగ నిర్మాతలు కన్న కలలు ఏ మేరకు వాస్తవ రూపం దాల్చాయో నిజాయితీగా అంచనా వేద్దాం.

అధికారిక జనాభా లెక్కల ప్రకారమే 60 శాతం మంది ప్రజలు పేదలుగానే మిగిలిపోయి ఉన్నారు. కొన్ని రాష్ట్రాలలో మినహా అక్షరాస్యులు 40 శాతం దాటలేదు. జనాభాలో అధిక సంఖ్యాకులు అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్నారు. వారి పోషకాహార స్థాయి కనీస స్థాయి కన్నా తక్కువగా ఉన్నందువల్ల అనేక వ్యాధులకు గురవుతున్నారు. మనది సంక్షేమరాజ్యం అని చెప్పుకుంటాం. మౌలిక విద్య, మౌలిక ఆరోగ్యం సాధించడం సంక్షేమరాజ్యం ప్రాథమిక లక్ష్యం.

జనాభాలో ఎనభై శాతం మంది ప్రజలు నివసిస్తున్న గ్రామాల్లోనూ, పట్టణాల్లోని మురికి వాడల్లోనూ పారిశుధ్యం నాగారిక సమాజంలో ఉండాల్సిన సాధారణ స్థాయికన్నా చాలా తక్కువ స్థాయిలో ఉంటే, ఆత్మ సాక్షికి విరుద్ధంగా, రాజ్యాంగానికి విరుద్ధంగా బాల కార్మిక వ్యవస్థ కొనసాగుతూనే ఉంటే, ఇళ్ళల్లో పని పనులుగానే కాక పారిశ్రామిక, వ్యవసాయరంగం, ఇతర అనేక రంగాలలో బాలకార్మికుల వ్యవస్థ కొనసాగుతోంది.

మహిళలు, బాలలు, వృద్ధులు బిచ్చమెత్తుకునే విహ్యమైన దృశ్యాలు కనిపిస్తుంటాయి. వీరిలో కొందరు శారీరక, మానసిక వికలాంగులు అయితే మరికొందరు వృత్తిరీత్యా బిచ్చగాళ్లు జనసామర్థ్యం ఉండేచోట బిచ్చగాళ్లు సర్వసాధారణంగా కనిపిస్తుంటారు. ఈ ధోరణి చూస్తే సమాజం, చట్టం వారి దుస్థితిని పట్టించుకోదా అన్నట్టు ఉంటుంది. ఈ ధోరణి అన్ని మతాల పవిత్ర స్థలాల్లోనూ, మరీ ముఖ్యంగా అధిక సంఖ్యాక మతస్థల పుణ్య క్షేత్రాలలోనూ మరీ ఎక్కువగా కనిపిస్తూ ఉంటుంది. దీన్నిబట్టి చూస్తే భారత సమాజం, కడకు రాజ్య వ్యవస్థ కూడా ఇది నిస్సహాయులైన వారి ప్రారబ్ధం, కర్మ అనుకుంటున్నట్టుగా వుంటుంది. మన దేశంలో సిగ్గుపడాల్సిన ఇలాంటి సామాజిక వ్యవస్థ ఉన్నందుకు సమాజం గానీ, రాజ్యవ్యవస్థ గానీ ఎంత మాత్రం తమకు బాధ్యత ఉన్నట్టు భావించవు.

మహా నగరాలతో సహా ఏ పట్టణంలోని మురికివాడలకైనా, గ్రామాలకైనా వెళ్లి చూస్తే పరిశుభ్రత చికాకు కలిగించేట్టుగా ఉంటుంది. పట్టణ ప్రాంతాలలో ‘మురికివాడల అభివృద్ధి పథకాలు’, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ‘ఇందిరా వికాస్ యోజన’ అమలులో ఉన్నా ఇదే పరిస్థితి. పురుషులే కాదు మహిళలు కూడా బహిరంగ స్థలాల్లో కాలకృత్యాలు తీర్చుకోవాల్సిందే.

ప్రాతఃసంధ్య సమయంలో రైలులో వెళ్తుతూ కిటికీలోంచి చూస్తే గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని ఈ దుస్థితి కనిపిస్తూ ఉంటుంది. రాజ్యాంగ ఆదేశాలను అమలు చేస్తామని, దేశ గౌరవాన్ని కాపాడతామని గొప్ప గొప్ప ప్రమాణాలు చేసి అధికారం సంపాదించే నాయకులు ఎంత సిగ్గుమాలిన రీతిలో బాధ్యతారహితంగా ప్రవర్తిస్తున్నారనడానికి ఇది నిదర్శనం.

4వ భాగం : రాజ్యాంగ ఆదేశాలు

రాజ్యాంగంలోని 21వ అధికరణంలో హామీ ఇచ్చిన 'జీవించే హక్కు' అన్న భావనను మరింత విస్తృతం చేసి ఏకాంతత, మంచి ఆరోగ్యం, పాఠశుభ్యం, కాలవ్యవహారమైన గాలి, నీరు, పరిశుభ్రమైన పర్యావరణం లాంటి హక్కులతో పాటు సముచిత గృహవసతి, శిశువుల అభివృద్ధి లాంటి అంశాలను కూడా చేర్చారు. రాజ్యాంగంలోని 38నుంచి 45వ అధికరణం దాకా ప్రభుత్వాలు చేయాల్సిన విధులు నిర్దేశించారు.

ఎ) జాతీయ జీవనంలో అందరికీ ఆర్థిక, సామాజిక, రాజకీయ న్యాయం అందేందుకు, తగిన సామాజిక వ్యవస్థ నెలకొల్పేందుకు, తద్వారా ప్రజా సంక్షేమానికి అనువైన వాతావరణాన్ని కల్పించేందుకు తప్పనిసరిగా కృషి చేయాలి.

బి) ప్రత్యేకించి ఆర్థిక అసమానతలు సాధ్యమైనంత మేరకు తగ్గించేందుకు ప్రభుత్వం పాటుపడాలి. అంతేకాకుండా ప్రజల మధ్య హోదా, సౌకర్యాలు, అవకాశాలలో గల తారతమ్యాలను తొలగించడానికి ప్రయత్నించడమే గాక, విభిన్న ప్రాంతాలలో, లేదా విభిన్న వృత్తులలో గల ప్రజల మధ్య హోదాలు, సౌకర్యాలు, అవకాశాలలో గల తారతమ్యాలను తొలగించేందుకు కూడా ప్రయత్నించారు.

సి) తగిన జీవనాధారాన్ని ఎంపిక చేసుకోవడంలో స్త్రీ, పురుషులకు సమాన హక్కులు ఉండాలి.

డి) సామాజిక శ్రేయస్సును దృష్టిలో ఉంచుకుని అందుబాటులో గల సహజ వనరులపై యాజమాన్యం, నియంత్రణ, సమాజంలో అందరికీ వాటిని సమానంగా పంపిణీ చేయడం.

ఇ) స్త్రీ, పురుష కార్మికుల శ్రమశక్తి, ఆరోగ్యం, బాల్యవస్థలో ఉన్న బాల కార్మికుల ఆరోగ్యం, శ్రమశక్తి దోపిడీ కాకుండా చూడడం. ఆర్థిక పరిస్థితుల కారణంగా గత్యంతరం లేని పరిస్థితులలో వారు తమ వయస్సు, శక్తిని మించిన పనులు చేయవలసి వచ్చే పరిస్థితులను నివారించడం.

ఎఫ్) స్వేచ్ఛాయుతమైన, గౌరవప్రదమైన పరిస్థితుల ప్రభావంతో ఆరోగ్యకరమైన పద్ధతిలో పిల్లల అభివృద్ధికి తగిన అవకాశాలను, సౌకర్యాలను కల్పించడం; బాల్యం, యువ్వనం కూడా దోపిడీకి గురి కాకుండా చూడడం.

జి) i) ఉచిత విద్య ii) పనిచేసే హక్కు iii) నిరుద్యోగులు,

వృద్ధులు, అనారోగ్యంతో ఉన్న వారికి, వికలాంగులకు సహాయం iv) పనిచేయడానికి మానవీయ పరిస్థితులు, ప్రసూతికి సహాయం v) జీవించడానికి, గౌరవప్రదమైన జీవనానికి, తీరిక vi) పరిశ్రమల్లో భాగస్వామ్యం, నిర్వహణలో భాగస్వామ్యం vii) బలహీన వర్గాల వారికి, షెడ్యూల్లు కులాల, షెడ్యూల్లు తెగల వారిపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ, వారు సామాజిక, ఆర్థిక దోపిడీకి గురి కాకుండా పరిరక్షించడం viii) పోషకాహార స్థాయి పెంపొందించి, ఆరోగ్యం మెరుగుపరచడం రాజ్యం విధి.

ఆ రకంగా చూస్తే మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు భారత్‌లో నిజమైన సమానత్వం గల న్యాయమైన సమాజాన్ని ఏర్పరచడానికి ఏ ప్రయత్నమూ వదల లేదు. కాని వారి వారసులు మాత్రం ఎన్నికైన ప్రజా ప్రతినిధుల వేషంలో తమ సంపదను పెంపొందించుకుని, వారి బంధుమిత్రుల సంపదను పెంపొందించుకుని, పేదలకు, అవసరమైన వారికి రాజ్యాంగం ఇచ్చిన హామీలను కాలరాచి బాపూజీ కన్న కలలను వమ్ము చేస్తున్నారని గమనించవచ్చు. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేయటం పేరుతో ప్రవేషీకరణ, సరళీకరణ, ప్రపంచీకరణ అన్న నినాదాలు ఇస్తున్నారు. ఈ నినాదాల వల్ల రాజ్యాంగ ఆదేశాలను, నిర్దేశాలను మటుమాయం చేశారు. దీనివల్ల సంపద, ఉత్పత్తి సాధనాలు కొద్ది మంది చేతుల్లో మాత్రమే కేంద్రీకృతం అయిపోయి మొత్తం సమాజానికి విఘాతం కలిగింది.

5వ భాగం : హోదా, అవకాశాల సమానత్వానికి సాధనంగా విద్య

కేంద్రంలోనూ, రాష్ట్రస్థాయిలోనూ ప్రభుత్వాల విద్యావిధానం అస్తవ్యస్తంగా, తిరగేసిన త్రికోణంలా తయారైంది. విద్య అన్న మౌలిక భావన, రాజ్యాంగ నిర్దేశం కూడా ప్రాథమిక, మాధ్యమిక స్థాయిలో యువత భవిష్యత్తుకు దోహదం చేసే పునాదిగా ఉండాలన్నది అయితే దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలు ఈ స్థాయి విద్యను ప్రైవేట్, వాణిజ్య సంస్థలకు అప్పగించి ప్రభుత్వ పాఠశాలలు అని చెప్పుకునే వాటిలో విద్య మీద శ్రద్ధ తీసుకోవడం, నిఘా వేసి వుంచడం, మెరుగుపరచడం లాంటి ప్రభుత్వ బాధ్యతలను గాలికి వదిలేశారు.

పైన పేర్కొన్నట్లుగా ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న విద్యావిధానం అస్తవ్యస్తంగా ఉన్నందువల్ల ప్రాథమిక, మాధ్యమిక స్థాయిలో మౌలికమైన విద్యను కిరాయి హంతకుల్లా వ్యవహరించే ప్రైవేట్ యాజమాన్యాలకు వదిలివేసి విద్యను లాభసాటి వ్యవహారంగా మార్చేశారు.

ప్రాథమిక విద్యలో చేరే వారి దగ్గర రూ.10,000 నుంచి రూ. 50,000 వరకు ఫీజు వసూలుచేయడం సర్వసాధారణం అయిపోయింది. మనం ఎన్నుకున్న ప్రజా ప్రతినిధులతో సహా

మన కులీన వర్గాలు ప్రైవేట్ పాఠశాలల దగ్గర బారులు తీరేట్లు చేస్తున్నారు. దారిద్ర్యరేఖకు దిగువున వున్న అధిక సంఖ్యాకుల గుర్తించి పట్టించుకునే నాధుడే లేడు. అలాంటి వారు గత్యంతరం లేక తమ పిల్లలను 'ప్రభుత్వ పాఠశాలలు' అనుకునే వాటిలో చేర్చక తప్పడం లేదు. ఆ ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో విద్యా ప్రమాణాలు అత్యంత నాసిరకంగా ఉండడానికి తోడు పారిశుధ్యం, ఆరోగ్య అవసరాలు అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి. నిజానికి జుగుప్సాకరంగా ఉన్నాయి. ప్రభుత్వ పాఠశాలలు ప్రమాణాలకు నిలయాలుగా ఉన్న రోజులు, నిరుపేదలకు ప్రోత్సహించే రోజులు ఏనాడో పోయాయి. ఇలాంటి పాఠశాలలు నుంచి అంజేడ్కర్ వంటి వారు ఉద్భవించే పరిస్థితే లేదు. అందరు మేధావులు, ఆ మాటకు వస్తే మేధావి వర్గం అంతా ఆర్థికంగా ఉన్న వర్గాల నుంచి ఉన్నత రాజకీయ వర్గం నుంచి, సంపన్న వర్గం నుంచీ వస్తుందని సరిపెట్టుకోవాల్సిన పరిస్థితి వచ్చింది. ఈ వర్గాలు 'రిజర్వేషన్ల సదుపాయాలన్నింటినీ తామే కాజేసి వాస్తవంగా వెనుకబడిన తరగతుల వారికి ఆ అవకాశాలు దక్కకుండా చేస్తున్నాయి.

అవకాశాలు లేని వర్గాల వారు సమాన హోదా కోసం, అవకాశాలు కోసం పోరాడడానికి, తమకు సామాజిక, ఆర్థిక న్యాయం సాధించుకోవడానికి విద్య కచ్చితంగా ఉపకరించే సాధనం అన్న మాటను కాదనలేం. రాజ్యం విద్యావిధానం, దాన్ని అమలు చేస్తున్న తీరు నిజమైన వెనుకబడిన తరగతుల వారు తమ హక్కులను కాపాడుకోవడానికి, రాజ్యాంగం తమకు దత్తం చేసిన హక్కులను సాధించుకోవడానికి అవకాశం లేకుండా చేస్తున్నాయి. ఎలాగోలా ప్రవేశం సంపాదిస్తున్న వారు కూడా సంపన్న వర్గాలకు చెందినవారే. అలాంటి వారు నిజంగా వెనుకబడిన తరగతుల వారికి అవకాశాలు దక్కకుండా చేస్తున్నారు.

ఈ పరిస్థితి చక్కదిద్దాలంటే ప్రభుత్వాలు సాహసించి ప్రాథమిక, మాధ్యమిక స్థాయిలోని అన్ని ప్రైవేట్ విద్యా సంస్థలను రద్దు చేయాలి. దీనితోపాటే ప్రతి గ్రామంలోని, ప్రతి వార్డు స్థాయిలోని ప్రభుత్వ పాఠశాలలను మెరుగుపరచాలి. ఇరుగు పొరుగు (Neighbour hood) పాఠశాలల పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టి అమలు చేయాలి. వాటిలో బస్టిలో ఉండే వారి బాలలకు, అంటే అత్యున్నత సామాజిక, ఆర్థిక స్థాయిలో ఉన్న వారి నుంచి సామాజికంగా, ఆర్థికంగా అత్యంత దిగువ స్థాయిలో ఉన్న వారి సంతానానికి ఒకే పాఠశాలలో ప్రవేశార్హత కల్పించాలి. మంత్రులు, హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు, ఉన్నతాధికారులు, పార్లమెంట్, రాష్ట్రాల చట్టసభల సభ్యులు కూడా సామాజికంగా, ఆర్థికంగా తక్కువ స్థాయిలో ఉన్న పిల్లలతో పాటే ఇరుగు పొరుగు పాఠశాలల్లో చేరితే ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో బోధన ప్రమాణాలు వాటంతట అవే పెరుగుతాయి. సమాన హోదా, సమాన అవకాశాలు కల్పించాలన్న

రాజ్యాంగ నిర్దేశాన్ని అమలు చేయడానికి బహుశా ఇదొక్కటే మార్గం.

ఈ విషయంలో మన సమాజంలోని ఏ వర్గమూ చట్టపరమైన అభ్యంతరాలు వ్యక్తం చేయడానికి వీలుంటుందని నేను ఊహించలేను. సామాజికంగా, ఆర్థికంగా తక్కువస్థాయిలో ఉన్న తమ తోటి పౌరుల పిల్లల కన్నా తమ సంతానం మాత్రమే మెరుగైన విద్య అభ్యసించడానికి అర్హులని ఈ కులీన వర్గాల వారు చెప్పగలరా? 'ఇరుగు పొరుగు' పాఠశాలల విధానాన్ని అమలు చేయడానికి ఎదురయ్యే ఇబ్బందులు ఏముంటాయి గనక? కావాల్సిందల్లా మన చట్ట సభల సభ్యులకు మనస్సాక్షికి లోబడి ఆలోచించగల మనందరికీ కులీన వర్గాలు అనుకునే వారికి సరైన సంకల్పబలం, నిబద్ధత మాత్రమే. సమాన హోదా అన్న అభిప్రాయంతో మనం రాజ కుటుంబీకుల పర్చులను, జాగీర్లను, జమీందారీలను, బిరుదులను, ఇనాంలను రద్దు చేయగలిగినప్పుడు మరికొంత సాహసించి అట్టడుగు వర్గాల వారికి, అవకాశాలు లేని వర్గాలకు చేయూత అందించలేమా? కనీసం హోదాలో అవకాశాలలోనైనా సమానత్వం అందించలేమా?

6వ భాగం : రాజకీయ రిజర్వేషన్లు - హోదా, అవకాశాలలో సమానత్వ సాధానకు మరో మార్గం

షెడ్యూల్లు కులాలు, షెడ్యూల్లు తరగతుల వారికి పార్లమెంట్లో, రాష్ట్రాల శాసన సభల్లో రిజర్వేషన్లు కల్పించడానికి రాజ్యాంగంలోని 330 నుంచి 332 అధికరణాలు అవకాశం కల్పిస్తున్నాయి. 26-01-1950 నుంచి వదేశ్యపాటు ఈ రిజర్వేషన్లు కొనసాగాలని మొదట్లో అనుకున్నా గత ఆరు దశాబ్దాలుగా వీటిని పొడిగించుకుంటూనే వస్తున్నాం. కానీ అదే వ్యక్తులు, అదే కుటుంబాలు రిజర్వేషన్ల పై గుత్తాధిపత్యం కొనసాగించడం వల్ల తక్కువ అవకాశాలు ఉన్న షెడ్యూల్లు కులాలు, షెడ్యూల్లు తరగతుల వారికి ఈ ప్రత్యేక సదుపాయాలు అందడం లేదు. సమస్య రిజర్వేషన్లను పొడిగించడం గురించి కాదు. వీటిని అమలు చేసే విషయంలోనే గత ఆరు దశాబ్దాల నుంచి ప్రతిసారి దాదాపుగా అదే వ్యక్తి లేదా అదే కుటుంబానికి చెందిన వారు రిజర్వేషన్ సదుపాయాల్ని వినియోగించుకుంటున్నందువల్ల తమ తోటి వారిలోనే అవకాశాలు తక్కువగా ఉన్న వారు వీటి వల్ల ప్రయోజనం పొందలేకపోతున్నారు. ఈ ప్రత్యేక సదుపాయాలు ఉన్న వ్యక్తులకో, కుటుంబాలకు, రాజకీయ వ్యవస్థపై ఆపారమైన పట్టు ఉన్నట్టు కనిపిస్తోంది. అందుకే వెనుకబడిన తరగతులలో సంపన్న వర్గాల వారిని (షెడ్యూల్లు కులాల, తరగతుల వారితో సహా) రిజర్వేషన్ల నుంచి మినహాయించాలని సుప్రీంకోర్టు స్పష్టంగా చెప్పినా తరతరాలుగా రిజర్వేషన్ల సదుపాయాల్ని వినియోగించుకున్న వారికే నిరంతరంగా ఈ సదుపాయం

అందుతోంది. దానివల్ల అవకాశాలు లేని, అణగారిన తమతోటి వారికే శాశ్వతంగా ఈ సదుపాయం అందడం లేదు. రిజర్వేషన్ల ప్రయోజనాల నుంచి సంపన్న వర్గాల వారిని మినహాయించి ఉంటే అని కిందనున్న వారికి కూడా అందే వీలు కల్పించి ఉంటే వెనుకబడిన వర్గాల వారికి అందరినీ, వీటి వల్ల ఏనాడో ప్రయోజనం కలిగి ఉండేది. సంపన్నవర్గాల వారికి రిజర్వేషన్ల సదుపాయం లేకుండా చేసి ఆ ప్రయోజనాన్ని అట్టడుగు వర్గాల వారికి అందించడానికి ఇప్పుడు కూడా సమయం మించిపోలేదు. కావాల్సిందల్లా విధాన నిర్ణయాలు తీసుకునే వారికి సంకల్పబలం ఒక్కటే. అనుకూల పరిస్థితులు ఉన్న వారికి రిజర్వేషన్లు నిలిపివేసి ఇంతవరకు అలాంటి సదుపాయాలు అందుకునే అవకాశం లేని వారికి ఆ సదుపాయం కల్పిస్తే దశల వారీగా మన సమాజం సమానత్వం గల సమాజంగా మారుతుంది.

7 'ఎ' భాగం : సామాజిక, వర్గదోషిడి - నివారణోపాయాలు

ఇంతవరకు మనం సమాజంలో ఉన్న సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ అసమానతలను, వాటిని నివారించడానికి గల మార్గాలను, తీసుకోవాల్సిన చట్టపరమైన, ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల పరమైన అంశాలను గురించి చర్చిస్తున్నాం. తెలియనితనం పక్షపాతం, మూఢ నమ్మకాలు, అగ్రవర్గాల, అధికారంలోకి వచ్చే వర్గాల వారి వ్యక్తిగత అహంభావం కారణంగా తలెత్తుకున్న సాంస్కృతిక, సామాజిక, రుగ్మతల గురించి చర్చిద్దాం. సమాజంలో భారీ ఎత్తున సాంస్కృతిక, నైతిక పునరుజ్జీవనం ద్వారా మాత్రమే ఈ రుగ్మతలను నిరూపించగలం. ఈ రుగ్మతను ఎదుర్కోవడానికి చట్టపరంగా తీసుకోవాల్సిన చర్యలు ఏవీ నాకు కనిపించడం లేదు.

ఈ రుగ్మతల్లో చాలా భాగం ఆచారాలు, అలవాట్ల రూపంలోనే ఉంటాయి. హిందూ సమాజం కులాలు, ఉప కులాలుగా విభజితం అయిపోయి ఉంది. కులాంతర వివాహాలు ఇప్పటికీ చాలా అరుదు. భిన్న మతాల వారి మధ్య వివాహాలు, ముఖ్యంగా హిందువుల, ముస్లింల మధ్య పెళ్ళిళ్లు, సాధారణంగా జగడాలకు, సామాజిక కలహాలకు దారితీస్తాయి.

7 'బి' భాగం : సామాజిక, వర్గదోషిడి - నివారణోపాయాలు

ఎన్నికైన ప్రజా ప్రతినిధుల రూపంలో కొత్త సామాజిక ఆధిక్యత గల వర్గం ఒకటి ఏర్పడింది. ఇక వారు మంత్రులు అయితే చెప్పనక్కర్లేదు. పదవీ విరమణ చేస్తున్న ముఖ్యమంత్రితో సహా ఏ ముఖ్యమంత్రి నేల మీద నడవడు. ఆయన తను దేవలోకంలో విహరిస్తున్నట్టు భావిస్తాడు. అలాంటి వారిని పెళ్ళికో, లేదా మరే సామాజిక ఉత్సాహానికో ఆహ్వానిస్తే తన అధికార మంది మార్చాలన్న అంతా వెంటబెట్టుకు వస్తాడు. ఆయన పరివారం ముందే అక్కడికి చేరుకుంటుంది. ఆయన భార్యలు తీరిన 20-30 వాహనాలతో సహా వేంచేస్తారు. ఆయన భద్రత దళాలు మామూలు

వాతావరణాన్ని అసహ్యకరమైన వాతావరణంగా మార్చేస్తాయి. పెళ్ళి జరిగే చోట మైళ్ల కొద్దీ, గంటల తరబడి ట్రాఫిక్ స్తంభించి పోతుంది. చివరికి నిజాం హయాంలో కూడా ఇలాంటి అసహ్యకరమైన, దుర్మార్గమైన దృశ్యాలు ఉండేవి కావు. ఆయన వాహనాల వరస రోడ్డు మీద రాకపోకలను అంతరాయం లేకుండా వెళ్ళిపోయేది. ఇప్పుడు చిన్నపాటి మంత్రులు కేంద్ర, రాష్ట్ర స్థాయిలోని చట్టసభల సభ్యులు కొంతమంది తమ 'సాయుధ' రక్షణ పరివారంతో పాటు వచ్చి పవిత్రమైన, ప్రశాంతమైన వాతావరణాన్ని కలుషితం చేస్తారు. ఆ ప్రాంతాన్ని రాజకీయ కేంద్రంగా మార్చేస్తారు. ఇలాంటి వారు తాము ప్రజాస్వామ్య గణతంత్ర రాజకీయ వ్యవస్థలో ఉంటున్నామనీ, అందులో సామాన్య గ్రామీణుడితో సహా భారత రాష్ట్రపతిదాకా గణతంత్రంలో సమానమైన పౌరులేనన్న కనీస సామాజిక, రాజకీయ జ్ఞానం కూడా ప్రదర్శించారు. అధిక్యం భావం ప్రదర్శించడం రాజ్యాంగానికి అపచారం తలపెట్టడమేనని గుర్తించారు. గర్హనీయమైన ఈ వర్గ ఆధిక్యతభావం కేవలం రాజకీయ వర్గాలకే పరిమితం అయింది కాదు. ఇతర వర్గాల వారిలో కూడా ఈ ఆధిక్యతాభావం ఉంది. న్యాయవాదులుగా ఉన్నప్పుడు రాజ్యాంగంలో ఉన్న సమానత్వాన్ని కీర్తించిన న్యాయవాదులు ఒక్కసారి తాము న్యాయమూర్తులు అయిపోతే తాము పౌరులకన్నా అధికలమని భావిస్తారు. తమకు 'ప్రభువులుగా' (Lords) సంబోధించాలనుకుంటారు. కనీసం 26-01-1950 నుంచి మనం ప్రభువులందరినీ తరివేశామన్న విషయాన్ని మరిచిపోయినట్టు ప్రవర్తిస్తారు. 'ప్రభువు' అన్నమాటే మన రాజ్యాంగంలోని సమానత్వం అన్న భావనను అపచారం తలపెట్టడమే, మనది ప్రజాస్వామ్య గణతంత్రం, మనది అమెరికా రాజ్యాంగం ఆధారంగా ఏర్పడిన వ్యవస్థ ఉన్న ఒకే ఒక తేడా మనం పార్లమెంటరీ వ్యవస్థను అనుసరిస్తున్నాం. ప్రపంచంలోకెల్లా చాలా శక్తిమంతమైన అమెరికా సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిని 'జడ్జీగారు' అని మాత్రమే సంబోధిస్తారు. ప్రపంచంలోకెల్లా చాలా శక్తిమంతమైన ప్రభుత్వానికి నాయకత్వం వహిస్తున్న అమెరికా అధ్యక్షుడిని కూడా 'అధ్యక్షా' అనే సంబోధిస్తారు. సుప్రీంకోర్టు, హైకోర్టుల న్యాయమూర్తులు ఈ వాస్తవాన్ని గ్రహించి స్వచ్ఛందంగా 'ప్రభుత్వ' అని సంబోధించే పద్ధతిని విడనాడతారని ఆశిస్తున్నాను.

8వ భాగం : మత సంస్థల్లో దోషిడి

ఇక పవిత్ర స్థలాల్లో ప్రవేశం, దర్శనం, పూజ మొదలైనచోట్ల ఉన్న పద్ధతులను చూద్దాం. మనం ఆరాధించే దేవుడి ఎదుటనైనా సమానత్వం పాటించాలని ఆశిస్తాం. ఎందుకంటే ఈ వ్యత్యాసాలు అన్నీ మనుషులు సృష్టించినవే. శ్రీకృష్ణ పరమాత్ముడి నోటి నుంచి వెలువడిందని అనుకుంటున్న 'చాతుర్వర్ణ' వ్యవస్థను అయితే విడనాడాలి. కానీ అధికారం, సంపద ఆధారంగా వర్గీకరణకు

గురవుతూనే ఉన్నాం. దేశంలోని ప్రసిద్ధ దేవాలయాలైన తిరుపతి వంటి వాటిచోట ఈ వ్యత్యాసాలు ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తాయి. దేవుడి దర్శనం చేసుకోవాలంటే సామాన్యవర్గాల వారికి చెందిన వృద్ధులు, మహిళలు, పిల్లలు రోజుల తరబడి వేచి ఉండాల్సి వస్తోంది. కానీ మంత్రులు, న్యాయమూర్తులు, ఎంపీలు, ఎంఎల్ఎలు, ఉన్నతాధికారులు, పెద్ద పెద్ద సంస్థలు, దేవాలయాలను నిర్వహించే వారి కుటుంబ సభ్యులకు 'గౌరవప్రదంగా' దైవదర్శనం ఏర్పాటు అవుతుంది. వారికి భగవంతుడే కానుకలు ఇస్తాడు. (ప్రముఖులు, అత్యంత ప్రముఖులు అనే ఈ వర్గాల వారికి దైవదర్శనం కల్పించడం కోసం వేలాదిమంది ప్రజలు, మహిళలు బాలలు బారులు తీరి వేచి ఉన్నప్పటికీ 'బ్రేక్ దర్శనాలు ఏర్పాటు చేస్తారు. అలాంటప్పుడు దేవుడిని లిప్తకాలం పాటు దర్శించుకోవడానికి రోజుల తరబడి ఎదురుచూసే వేలాదిమంది ఎంత చిరాకు వడతారో ఆలోచించండి. మనది సమానత్వంతో కూడిన సమాజం అనుకోవాలా?

ఒక మతాచారాన్ని రాజ్యాంగ భావన అయిన సమానత్వంతో కలిపేస్తున్నానని పొరపాటు అనుకోవచ్చు. మన రాజ్యాంగ

నిర్మాతలు మతచారాలు, మత విశ్వాసాలు ప్రజల శాంతికి, నైతికతకు లోబడిన వ్యవహారాలుగా పరిగణించారు. రాజ్యాంగంలోని 25, 26 అధికరణాల సారాంశం అదే. ఈ మత సంబంధ సెలవుల్లో జరుగుతున్నది. 'నైతిక' ప్రజల శాంతికి లోబడిందేనని మత నాయకులు లేదా మతాలకు కట్టుబడిన వాళ్ళం అనుకునే వారు చెప్పగలరా? నిజమైన భక్తులు మార్గాంతరం లేక రోజుల తరబడి దైవదర్శనం కోసం వేచి ఉంటే మన మతాలు వివక్షను, అశాంతిని, అన్యాయాన్ని పెంపొందింపు చేసి ప్రముఖులకు, అత్యంత ప్రముఖులకు దర్శనభాగ్యం కల్పించడాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నాయా? మన సకల జీవన రంగాలలోనూ సమానత్వం కొరవడిందని చెప్పడానికే నేను ఈ విషయాలన్నీ ప్రస్తావిస్తున్నాను. ఈ సకల విధ రుగ్మతల నుంచి బయటపడి అసలు సిసలైన, న్యాయబద్ధమైన సమానత్వంతో కూడిన సమాజాన్ని నిర్మాలించాలన్న లక్ష్యంతో ఈ పనిచేస్తున్నాను. ◆

- సీనియర్ అడ్వకేట్ కె. ప్రతాప్ రెడ్డి

(సుప్రసిద్ధ న్యాయవాది, రాజ్యాంగ నిపుణులు)
Egalitarianism under our Constitution
(ఆంగ్లమూలానికి అనువాదం)

(8వ పేజీ తరువాత...)

రాజకీయ పరిస్థితులపై లోక్ సత్తా విశ్లేషణ

ఓట్లుగా మల్చుకోడానికి ప్రత్యామ్నాయంగా ఎదగడానికి ఈ రాజకీయ పరిస్థితి దోహదం చేస్తుంది.

బి) రాష్ట్రంలో సాంప్రదాయ రాజకీయ పార్టీలకు కాస్త భిన్నంగా వున్న వామపక్షాలు ఇప్పటివరకు ఆ సాంప్రదాయ రాజకీయ పార్టీలతోనే ఎన్నికల పొత్తులతో కలిసి ప్రయాణం చేస్తూ వచ్చాయి. సాంప్రదాయ పార్టీల రాజకీయం మీద లోక్ సత్తా పార్టీది ఒంటరి పోరాటంగానే వుండిపోయింది.

ఈ ఉప ఎన్నికలలో సి.పి.ఐ (యం) పార్టీ ఒక స్వతంత్రమైన వైఖరిని ప్రకటించింది. సాంప్రదాయ పార్టీలతో జత కట్టి లేదని ప్రకటించింది. ఈ ఉప ఎన్నికలలో లోక్ సత్తా పార్టీ, సి.పి.యం. పార్టీల మధ్య సీట్ల సర్దుబాటు రాష్ట్రంలో రాజకీయ శక్తుల పునరేకీకరణకు కొంత ప్రాతిపదికను ఇచ్చింది. రాబోయే మున్సిపల్ ఎన్నికలలో కాంగ్రెస్, తెదేపా, వై.యస్.ఆర్.సి.పి.తో ఎన్నికల పొత్తు వుండదని లోక్ సత్తాతో, ఇతర వామపక్షాలతో కలిసి పోటీ చేస్తామని సిపియం పార్టీ ఇప్పటికే ప్రకటించింది. ఇలా రాష్ట్రంలో అవినీతిరహిత పాలనకి, కొన్ని కీలకమైన సమస్యల పరిష్కారానికి దోహదం చేసే శక్తుల పునరేకీకరణకు ద్వారాలు తెరుచుకుంటున్నాయి. కొత్త మధ్యంపాలసీ వై

లోక్ సత్తా - వామపక్షాల ఉమ్మడి పోరాటం అందులో భాగంగానే కలిసి సాగించడం జరిగింది.

5. సంక్షోభంలో చిక్కుకున్న సాంప్రదాయ పార్టీలకు భిన్నంగా ఒక కొత్త ప్రత్యామ్నాయాన్ని సాధించాలంటే లోక్ సత్తా పార్టీ తన స్వంత బలాన్ని పెంచుకోవాలి. సంస్థాగతంగా విస్తరించాలి.

ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితి - తక్షణ కర్తవ్యాలు

1. లోక్ సత్తా పార్టీ సభ్యత్వాలను నియోజకవర్గాల స్థాయిలో పెంచుకోవడం, సంస్థాగత ఎన్నికలు సాధ్యమైనంత త్వరలో నిర్వహించుకుని పార్టీలో కొత్త ఉత్సాహాన్ని నింపాలి.
2. వామపక్ష పార్టీలతో కలిసి మధ్యం పాలసీ మీద, మంచి ప్రమాణాల విద్య, అందరికీ ఉచితంగా ఆరోగ్యసేవలు, యువతకు ఉపాధి, నైపుణ్యాల కల్పన, రైతాంగానికి లాభసాటి ధరలు, పేదల జీవన సమస్యలపైనా, ఎన్నికల సంస్కరణలు, స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారత సమస్యలపైనా, ఉమ్మడి కార్యచరణకు పార్టీ చొరవ తీసుకోవాలి. ప్రజలలో విశ్వాసాన్ని పెంపొందించడానికి, రాష్ట్రంలో రాజకీయ శక్తుల పునరేకీకరణకు ఇది దోహదం చేస్తుంది.
3. లోక్ సత్తా పార్టీ చొరవతో రాష్ట్రంలో అవినీతి వ్యతిరేకంగా నిర్దిష్ట లక్ష్యాలతో ఒక దీర్ఘకాలిక ఉద్యమాన్ని నిర్వహించాలి. ◆

ఎస్సీ,ఎస్టీ సబ్ప్లాన్ కు చట్టబద్ధత కల్పించాలి

- పి.హనుమంతరావు

రాజ్ యే సమాజ నిర్మాణం, చరిత్ర వర్తమాన విషయాలపై ఆధారపడుతుంది. 'వివక్ష' అనే పదం కూడా దీనికి మినహాయింపేమీ కాదు. వందల ఏళ్ళు గడిచినా లింగ, కుల,మత, జాతి వివక్ష వర్తమానమై భవిష్యత్తుకు బాట వేస్తుంది. వీటిలో కుల వివక్షత అతి భయంకరమైన రూపం దాల్చి సమాజాన్ని ముక్కలుగా చేసి, ఈ ముక్కల్లో అణగారిన కులాల అతఃపాతాళానికి చేరుకుని కట్టుకోడానికి బట్ట, ఉండటానికి ఇళ్లు, తినడానికి తిండిలేక అన్నిటికన్నా మేమూ ఈ సమాజంలో భాగమే అని తలెత్తుకొని ఆత్మగౌరవంగా చెప్పుకోలేని పరిస్థితిని మార్చడానికి జ్యోతిబాపూలే, శ్రీనారాయణగురు, బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్, గాంధీ, పెరియార్ లాంటి మహానుభావులు చేసిన కృషి ఫలితంగా, స్వతంత్ర భారత రాజ్యంగంలో యస్.సి.,యస్.టి.లకు సామాజిక సమానత్వం, ఆర్థిక అభివృద్ధి కోసం (అధికరణలు 14,15, 16,46,164, 240, 243(బి), 243(టి), 275, 330, 332, 334, 335,) రాజ్యంగంలో వివిధ అధికరణాలను పొందుపరిచారు.

ఈ నిబంధనల కొనసాగింపుగా (సివిల్ రైట్స్ యాక్ట్,1955) - పౌరహక్కుల చట్టం 1955 (ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ ఆట్రోసిటీస్ యాక్ట్) - అత్యాచార నిరోధక చట్టాలు వచ్చాయి. సగటు పౌరులు ఈ వర్గాలకు చెందినవారిని అంటరానితనం లేదా మరేదైనా విధంగా వివక్ష చూపితే శిక్షలు విధించడం ఈ రెండు చట్టాల ఉద్దేశం.

అభివృద్ధి కోసం ప్రభుత్వం చేసే ఖర్చులో యస్.సి,యస్.టి, వర్గాలకు తగిన వాటాలు ఏర్పాటు చేయడం ఉపప్రణాళికా ఉద్దేశం. యస్.సి, ఉపప్రణాళిక ఆవిర్భావాన్ని కొంచెం లోతుగా పరిశీలిస్తే, 60వ దశకంలో పంచాయితీలోని 15% నిధులను యస్.సి. సంక్షేమ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు కేటాయించేవారు. దీన్నే 1972లో అన్ని మున్సిపాలిటీలకు వర్తింపచేశారు. 1975-76లో 38శాఖలకు వర్తింపచేశారు. ఇక 1978లో పూర్తిస్థాయి ఉపప్రణాళిక పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టారు.

యస్.టిల అభివృద్ధికి ప్రభుత్వం నియమించిన నిపుణల కమిటీ (1972) సూచనల మేరకు ట్రైబల్ ఉపప్రణాళిక ప్రవేశపెట్టారు.

యస్.సి.,యస్.టిలకు సంబంధించిన నిధులు కేంద్ర, రాష్ట్ర మంత్రిత్వ శాఖల నుండి ఎస్.సి.ఎ (స్పెషల్ సెంట్రల్ అసిస్టెన్స్) నుండి (రాజ్యంగంలోని అధికరణ 275) కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాల నుండి ఏటా కొన్ని వందల కోట్లు కేటాయిస్తున్నారు. ఇంత పెద్ద ఎత్తున నిధులను కేటాయించినా నేటికీ 78% ఎస్సీలు, 92% యస్.టిలకు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నారు, 33% దళితవాడలకు విద్యుత్ లేమీ, కేవలం 16% ఎస్సీ, ఎస్టీలు సొంత భూమి సాగు చేసుకుంటున్నారు, ఈ వర్గాల్లో 38% దారిద్ర్య రేఖకు దిగువలో ఉన్నారు. (జాతీయ అంచనా 26%) యివన్నీ ప్రణాళికా సంఘం లెక్కలే.

ఉపప్రణాళిక అమలు లోపభూయిష్టంగా ఉందని, ప్రణాళికా సంఘం నియమించిన "కమిటీ ఫర్ ప్రొసెసింగ్ గైడ్లైన్స్ ఇంప్లిమెంట్ సబ్-ప్లాన్ (2006) మరియు టాస్క్ ఫోర్స్ టు ఇంప్లిమెంట్ యస్.సి., యస్.టి, సబ్ ప్లాన్ (2010) గుర్తించాయి. వీటికి గల కారణాలు పరిశీలిస్తే...

1.ఎస్సీలకు 16.2% ఎస్టీలకు -8.2% నిధులు కేటాయింపు జరగాల్సి ఉన్నా, అలా జరిగిన దాఖలాలు లేవు. అరకొర కేటాయింపుల్లో కూడా ఖర్చు చేసేది తక్కువే. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా మన రాష్ట్రంలో కేటాయించిన నిధుల్లో 20% లోపే ఖర్చు చేశారు. నదుల, చెరువుల ఆధునీకరణ, పార్కులు, రోడ్లు ఇలా ఎస్సీ, ఎస్టీలకు సంబంధం లేని శాఖలకు ఖర్చు చేస్తున్నారు. ఇలా మన రాష్ట్రంలో 21 వేల కోట్లు దారి మళ్లాయని ప్రభుత్వ లెక్కలే చెబుతున్నాయి.

2. ఉపప్రణాళిక నిధులు ఎస్సీ,ఎస్టీలు నేరుగా లబ్ధిపొందే భూమి కొనుగోలు, ఇళ్లు దళిత గిరిజన వాడల్లో రోడ్లు, మరుగు దొడ్లు నిర్మించడం, పాఠశాల మరియు వైద్య సదుపాయాలు కల్పించడం లాంటి కార్యక్రమాలకు మాత్రమే ఖర్చు చేయాలని స్పష్టమైన నిబంధనలు ఉన్నా, జీతభత్యాలు, భవన నిర్మాణాల ఖర్చులు ఉపప్రణాళిక నిధుల్లో లెక్క చూపుతున్నారు.

3. ఉపప్రణాళిక తయారులో గాని, అమలులోగాని, స్థానిక ప్రభుత్వాల ప్రమేయం శూన్యం అనే చెప్పాలి. అవసరాలు ఉన్న చోట అధికారం కొరవడింది. మరోవైపు లబ్ధిదారులకు

ఈ పథకంపై అవగాహన లేకపోవడంతో ప్రజాస్వామ్యం, పారదర్శకతలకు అర్థం లేకుండా పోతోంది.

4. పథకం పర్యవేక్షణ - అమలు చేసే ప్రక్రియలో భాగమై ఉంటే జరుగుతున్న తప్పిదాలు వెంటనే సవరించుకునే అవకాశం ఉంటుంది. కాని ఖర్చు అయిపోయిన తరువాత పర్యవేక్షణ అంటే “పోస్ట్ ఫ్యాక్ట్ అనాలసిస్” పద్ధతి వల్ల తప్పిదాలపై తక్షణ ఉండడం లేదు. పైగా ఈ సమీక్షా సమావేశాలు కూడా అరకొరగా జరగడం ఈ పథకం పతనానికి దారితీస్తోంది.

ఇంత జరుగుతున్నా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిందేమిటంటే...

- 1981లో ప్రధాన కార్యదర్శి నేతృత్వంలో సమన్వయ కమిటీని ఏర్పాటు
- ముఖ్యమంత్రి నేతృత్వంలో ఉన్నతస్థాయి (అపెక్స్) కమిటీ (2007)
- సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రి నేతృత్వంలో నోడల్ ఎజెన్సీ (2007)
- మున్సిపల్, మండల స్థాయిలో పర్యవేక్షణ (మానిటరింగ్) కమిటీలు (2009) నియమించబడ్డాయి. ఈ కమిటీలన్నీ కాగితాలకే పరిమితమౌతున్నాయి.

ప్రణాళికా సంఘం తన 12వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పేర్కొన్నట్లుగా, ఉపప్రణాళికను సమూలంగా మార్చాల్సిన సమయం ఆసన్నమైనది. ఉపప్రణాళిక ఫలాలు అందరికీ అందాలంటే కొన్ని నిర్దిష్టమైన చర్యలు చేపట్టాలి.

1. బడ్జెట్ నుంచి మంత్రిత్వ శాఖలకు నిధులు కేటాయించే ముందే జనాభా దామాషా పద్ధతిలో ఎస్సీలకు 16.2%, ఎస్టీలకు-8.2% విధిగా కేటాయించాలి. వీటిని దారి మళ్లించలేని, ఎప్పటికీ మురిగిపోని నిధులుగా నిబంధనలు తీసుకురావాలి.

2. నిధులు ఎక్కడ ఖర్చు చేయాలన్న విషయంలో స్థానిక ప్రభుత్వాల పాత్రను పెంచారు. వారికి ఆర్థిక మరియు కార్యనిర్వాహక అధికారాలు బదలాయించాలి. దీని వల్ల లబ్ధిదారులకు పథకంపై అవగాహన పెరుగుతుంది. ప్రాధాన్యత మేరకు వారి అవసరాలకు నిధులు ఖర్చయ్యే అవకాశం ఉంటుంది.

3. ఉపప్రణాళికా నిధులు, ఎస్సీ,ఎస్టీలకు నేరుగా లబ్ధిచెందే కార్యక్రమాలకు ఖర్చుచేయాలన్న నిబంధన కఠినతరం చేయాలి. వాటిలో విద్యకు, ఉపాధి కల్పన, మౌళిక సదుపాయాల కల్పన, సాగు వంటి కార్యక్రమాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి.

4. డా॥నరేంద్రజాధవ్ నేతృత్వంలో నియమించబడిన “టాస్కోఫోర్స్ టు ఇంప్లిమెంట్ ఎస్సీ,ఎస్టీ సబ్ప్లాన్, 2010” గుర్తించినట్లుగా, అసలు లోపం కేటాయింపుల్లోనే ఉందని, అన్ని శాఖలకు ఒకే ప్రమాణంతో (ఎస్సీ16.2%, ఎస్టీ8.2%) నిధులు కేటాయించడం జరుగుతుంది. అయితే వాటిలో కొన్ని ఎస్సీ,ఎస్టీలకు సంబంధం లేని రక్షణ, పరిశోధన శాఖలకు నిధులు కేటాయించి, ఈ వర్గాలకు నేరుగా లబ్ధిచేరే ఆస్కారం లేకుండా పోతోంది. అందువల్ల నిధుల కేటాయింపులు శాఖను బట్టి ఉండాలని, ఉదాహరణకు - సంక్షేమ శాఖకు 16% కంటే ఎక్కువ కేటాయించి, వ్యవసాయం, పశురక్షణ శాఖకు 9.15% కేటాయించి, రక్షణ, పరిశోధన లాంటి శాఖలకు నిధులు కేటాయించే అవసరం లేదని ఈ కమిటీ సిఫార్సు చేసింది. తద్వారా ఈ నిధులు ఎస్సీ, ఎస్టీ వర్గాలకు నేరుగా లబ్ధిపొందే విధంగా ఖర్చు అయ్యే అవకాశం ఉంటుంది.

5. జవాబుదారీతనం పెంచుటకు, నిధులకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని లబ్ధిదారుల ముందుంచి, సామాజిక తనిఖీ చేసే విధంగా నిబంధనలు తేవాలి.

6. ఈ ఉపప్రణాళిక అమలుకు సిబ్బంది కొరత లేకుండా చూడాలి.

7. అయితే పైన చెప్పినవి విడిగా కాకుండా అన్నీ ఒకే చోట పొందుపరిచి ఓ చట్టం తీసుకురావాలి. ఎప్పుడైతే ఈ పథకం చట్టంగా మారుతుందో, దాని అమలుకు న్యాయ పరమైన రక్షణ ఉంటుంది. కోర్టులను ఆశ్రయించే అవకాశం ఉంటుంది. తద్వారా ప్రభుత్వం యొక్క జవాబుదారీతనం పెరుగుతుంది.

ప్రభుత్వం ఎస్సీ,ఎస్టీలకు కేవలం ఓటు బ్యాంకు రాజకీయాల్లో పావులుగా వాడుకోకుండా వారి అభివృద్ధికి ‘మనసా వాచా కర్మణ’ కృషి చేసిన నాడే అణగారిన వర్గాలు తలెత్తుకుని అత్యగౌరవంగా మేమూ ఈ సమాజంలో భాగమే అన్న రోజు వస్తుంది. ♦

పౌర సమస్యల పరిష్కారానికి కాల్ సెంటర్లు

ఆన్లైన్ ఇన్నర్ 'వ్యూ' లో లోక్సత్తా అధినేత డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

నగరంలో పౌర సమస్యల కోసం 24 గంటలూ పనిచేసే ప్రత్యేక కాల్ సెంటర్ ఏర్పాటు చేయాలి. ఫిర్యాదులను నమోదు చేసి ఆయా విభాగాలకు ఎప్పటికప్పుడు సమాచారం అందించాలి. గడువులోపు సంబంధిత శాఖగానీ, అధికారి గానీ ఫిర్యాదును పరిష్కరించడంలో నిర్లక్ష్యంపహిస్తే జరిమానా విధించాలి. ఆ సొమ్మును ఫిర్యాదుదారుడికి చెల్లించాలి. ఇవన్నీ కూడా సిటిజన్ చార్జర్లో పొందుపరచాలి. ఇక్కడ అధికారులు పౌర సమస్యల పరిష్కారం నుంచి తప్పించుకుంటున్నారు. ప్రజాప్రతినిధులపైకి ఈ బాధ్యతలను నెట్టేస్తున్నారు.

పౌర సమస్యల పరిష్కారానికి కాల్ సెంటర్లు ఉండాలి....

- పౌర విభాగాలన్నీ ఒకే గొడుగు కిందకు రావాలి
- 'హెచ్ఎండ్వీ' కాదు... మెట్రో పాలిటన్ ప్లానింగ్ కమిటీ ఉండాలి.
- బస్సు, ఎంఎంటీఎస్, మెట్రోరైలుకు ఒకే టికెట్ ప్రవేశపెట్టాలి
- మెట్రోతోనే సమస్యలన్నీ పరిష్కారం కావు
- నగర పౌరుల ఫిర్యాదులను నమోదు చేసుకునేందుకు 24X7 కాల్ సెంటర్ ఏర్పాటు చేయాలి. ఎప్పటికప్పుడు ఫిర్యాదుదారులకు సమాచారం ఇవ్వాలి. గ్రేటర్లో మేయర్, వార్డు కమిటీలకు ప్రత్యక్ష ఎన్నికలు నిర్వహించాలి. నగర పాలన మేయర్ ఆధీనంలో ఉండాలి.

పౌరసమస్యల పరిష్కారం నుంచి తప్పించుకుంటున్నారు. ప్రజాప్రతినిధులపైనే బాధ్యత నెట్టేస్తున్నారు. ఇది సరికాదు. అధికారాలను, బాధ్యతలను సమంగా పరిగణిస్తూ చిత్తశుద్ధితో వ్యవహరించినవాడే పౌర సమస్యల పరిష్కారం అవుతాయి.

ఆన్లైన్ : మహానగరంలో పౌరులకు సరైన సేవలు అందుతున్నాయా?

జేపీ : ఎక్కడో అమెరికాలో ఉన్న భారతీయుల సమస్యల కోసం మనదగ్గర ప్రభుత్వం ఓ కాల్ సెంటర్ ఏర్పాటు చేసింది. ఇంతపెద్ద మహానగరంలో పౌర సమస్యల్ని పట్టించుకునే నాధుడే లేడు. ఇక్కడ కాల్ సెంటర్ ఏర్పాటు చేయాలి. ఈ సెంటర్ 24 గంటలూ పని చేయాలి. ఫిర్యాదులను నమోదు చేయాలి. ఫిర్యాదుదారులకు ఎప్పటికప్పుడు వాటి సమాచారం అందించాలి. ఏ విభాగానికి చెందిన ఫిర్యాదులను ఆ విభాగానికి అందించాలి. గడువులోపు సంబంధిత శాఖగానీ, అధికారి గానీ ఫిర్యాదు పరిష్కరించడంలో నిర్లక్ష్యంపహిస్తే జరిమానా విధించాలి. ఆ సొమ్మును ఫిర్యాదు దారుడికి చెల్లించాలి. ఇవన్నీ కూడా సిటిజన్ చార్జర్లో పొందుపరచాలి. ఇక్కడ అధికారులు

ఆన్లైన్ : నగర ట్రాఫిక్ సమస్యలకు పరిష్కారం?

జేపీ : మెట్రోరైలు ఒక్కడానితోనే నగరంలోని ట్రాఫిక్ సమస్యలు పరిష్కారం కావు. రవాణావ్యవస్థ నగరంలో అస్తవ్యస్తంగా ఉంది. లండన్ నగరంలో ఒకే టికెట్ విధానం అందుబాటులో ఉంది. ఇదే విధానం నగరంలోనూ ఎంఎంటీఎస్, ఆర్టీసీ, భవిష్యత్లో మెట్రోకు ప్రభుత్వం అందుబాటులోకి తీసుకురావాలి. ట్రాఫిక్ నిర్వహణకు సంబంధించి సమగ్ర ప్రణాళికలు అమలు చేసేందుకు హెచ్ ఎండ్వీ, ఆర్ఆండ్వీ, జీహెచ్ఎంసీ, ఎంఎంటీఎస్, మెట్రో సంస్థలతో ప్రత్యేకంగా ఒక బాడీ వేయాలి. ఈ బాడీ ట్రాఫిక్ సమస్యల పరిష్కారం కోసం కృషి చేయాలి. పరిస్థితులను ట్రాఫిక్ బాడీయే సమీక్షించాలి. దీని నిర్వహణకు అవసరమైన నిధులను రోడ్డు

ట్యాక్స్ పేరుతో వాహనదారుల నుంచి ఆర్థిక వసూలు చేసే పన్నును బదలాయించాలి.

ఆన్లైన్: బద్లియా, హెచ్ఎంసీపీ విస్తరణ సరైన చర్యేనా..?

జేపీ : జీహెచ్ఎంసీ విస్తరణ గురించి ఇప్పుడు చర్చించి ప్రయోజనం లేదు. నగరంలో విభాగాలు సమన్వయం లేకుండా పనులు చేస్తున్నాయి. జర్మనీలో పాస్పోర్టు కోసం అక్కడి పౌరులు స్థానిక మునిసిపాలిటీకి దరఖాస్తు చేసుకుంటే అన్నీ వారే చూస్తారు. మన దగ్గర ఒక్కో పత్రానికి ఒక్కో కార్యాలయానికి వెళ్లాలి. ఇవన్నీ ఒకే చోట ఉండవు. అన్ని రకాల ప్రభుత్వ కార్యాలయాలను ఒకే ప్రాంతంలో అందుబాటులోకి తీసుకుని రావాల్సి ఉంది. ఈ పద్ధతి ప్రధాన కార్యాలయం నుంచి సర్కిల్ స్థాయి వరకూ పాటించేలా చూడాలి. రెవెన్యూ, పోలీస్, వాటర్బోర్డు, విద్యుత్ ఇలా రకరకాల విభాగాలన్నీ కలిసి పెద్ద విభాగంగా ఏర్పడాలి.

ఆన్లైన్ : గ్రేటర్ పాలనలో ప్రజా భాగస్వామ్యం ఉండాలంటారా?

జేపీ : పాలనలో ప్రజాభాగస్వామ్యం ఉండాలి. పౌర ఉద్యమ సంస్థల ఉద్యమాలతో ఏర్పాటుచేసిన వార్డుకమిటీల్లో నాయకుల బంధుగణం, ద్వితీయ శ్రేణి నాయకులతోను నింపేశారు. దీని వల్ల లక్ష్యం నీరుగారిపోయింది. ఇలా కాకుండా వార్డు కమిటీల్లోని సభ్యులను ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకునే విధానం ప్రవేశం పెట్టాలి. మొత్తం వార్డు కమిటీల సంఖ్యలో 20 శాతం కో ఆప్షన్ మెంబర్లుగా నామినేట్ చేసుకునే వెసులుబాటు కల్పించాలి. ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన వార్డు కమిటీ సభ్యులు స్థానిక సమస్యల పట్ల చిత్తశుద్ధితో వ్యవహరిస్తారు. వీరికి నిధులు అందించాలి.

ఆన్లైన్ : నగరాభివృద్ధికి మాస్టర్ ప్లాన్ అవసరం ఉందా?

జేపీ : వివిధ విభాగాలు రూపొందిస్తున్న ప్రణాళికలు కొంత లోపభూయిష్టంగా ఉంటున్నాయి. మాస్టర్ ప్లాన్లలో ప్రజా భాగస్వామ్యం కొరవడుతోంది. రాజ్యాంగం నిర్దేశించిన ప్రకారం హెచ్ఎంసీపీ అనేదే తప్ప. ఇక్కడ మెట్రోపాలిటన్ ప్లానింగ్ కమిటీ ఉండాలి. ఈ కమిటీలో జీహెచ్ఎంసీపీకి సంబంధించిన వారే 60 శాతం మంది సభ్యులుండాలి. ఈ ప్లానింగ్ బాడీ నగర అభివృద్ధి కోసం సమగ్ర ప్రణాళికలు రూపొందించాలి. అవేమీ ఇక్కడ అమలుకావడం లేదు. సమగ్ర రవాణా, సమగ్ర భూ వినియోగం తదితర ప్రణాళికల్లో ఆయా విభాగాల నిపుణుల భాగస్వామ్యం తప్పనిసరి. ఈ విధంగా రూపొందించే మాస్టర్

ప్లాన్లకే ప్రజామోదం ఉంటుంది. సమగ్ర ప్రణాళికలు పట్టణాభివృద్ధికి తోడ్పడి మెరుగైన పౌర జీవనానికి సహకరించాలి.

ఆన్లైన్ : పరిపాలనలో మేయర్ పాత్ర?

జేపీ : మేయర్ ఎన్నికలు ప్రత్యక్షంగా జరగాలి. నగర పరిపాలన మేయర్ ఆధీనంలో ఉండాలి. మేయర్, కౌన్సిల్, స్టాండింగ్ కమిటీలు, వార్డు కమిటీలు నగర పరిపాలన బాధ్యతలను చూసుకొనేలా ప్రభుత్వం విశేష అధికారాలు ఇవ్వాలి. ప్రపంచవ్యాప్తంగా నగరాల్లో మేయర్లే పరిపాలన చేస్తున్నారు. ప్రస్తుతం కార్పొరేషన్లలో 50 లక్షలు దాటితే ప్రభుత్వ అనుమతుల కోసం ఎదురుచూడాల్సి వస్తోంది. దీని వల్ల పలు అభివృద్ధి నిర్వహణ పనులు ఆలస్యమవుతున్నాయి. ఈ జాప్యాన్ని నివారించడానికి స్థానిక సంస్థల బలోపేతం, స్వయం పాలనను మేయర్ టీమ్కు విశేష అధికారాలు ఇవ్వాలి. అదే సమయంలో ఎవరూ తమ హోదాను, అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయకుండా ప్రభుత్వం ఓ కంట కనిపెడుతూ ఉండాలి. నగర పరిపాలనలో కోర్టుల జోక్యం ఎక్కువవుతోంది. ఉదాహరణకు కుక్కల విషయం తీసుకుంటే ప్రజల ప్రాణాలతో చెలగాటం ఆడుతున్న వీధికుక్కల విషయంలో జంతు ప్రేమికుల అభిప్రాయాన్నే న్యాయ స్థానం పరిగణనలోకి తీసుకుంటోంది. దీంతో గ్రేటర్ కుక్కలకు కుటుంబ నియంత్రణ ఆపరేషన్ చేస్తూ మళ్లీ వీధుల్లోకి వదిలేస్తున్నారు. అవి ప్రజలను కరుస్తున్నాయి. ప్రపంచంలో ఇంతలా వీధికుక్కల సమస్య ఎక్కడా లేదు.

లండన్ తరహాలో ఎంఎంటీఎస్, ఆర్టీసీ, మెట్రోకు ఒకే టికెట్ విధానాన్ని ప్రభుత్వం అందుబాటులోకి తీసుకురావాలి. ట్రాఫిక్ నిర్వహణకు సంబంధించి సమగ్ర ప్రణాళికలు అమలు చేయాలి.

మేయర్ ఎన్నికలు ప్రత్యక్షంగా జరగాలి. పాలన మేయర్ ఆధీనంలో ఉండాలి. మేయర్, కౌన్సిల్, స్టాండింగ్... వార్డు కమిటీలకు ప్రభుత్వం విశేష అధికారాలు ఇవ్వాలి. ప్రపంచనగరాల్లో మేయర్లే పాలన సాగిస్తున్నారు.

అన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయాలను ఒకే ప్రాంతంలో అందుబాటులోకి తీసుకురావాలి. గ్రేటర్ గోడుగు కిందకు పరిపాలన మొత్తం రావాలి. రెవెన్యూ, పోలీస్, వాటర్బోర్డు, విద్యుత్ ఇలా రకరకాల విభాగాలన్నీ కలిసి పెద్ద విభాగంగా ఏర్పడాల్సిన అవసరం ఉంది. ♦

కాత్త పుస్తకాలు

అవినీతికి అడ్డుకోండి, ఓ మంత్రి దీనిని చదువుకో అనే రెండు రచనలను విద్వాన్ యస్. వేంకటరెడ్డి ప్రచురించారు. ఆయన ఆవేదనకు అడ్డం పట్టే ముందుమాట మనసులోని మాటను మచ్చుకు పాఠకులకు అందిస్తున్నాం...

అంకితము

కసాయికి గొర్రె ముద్దుకాదు., ఓటు కొనుగోలుదారునికి నీతి, నిజాయితీతో పనిలేదు., వడ్డీ, చక్రవర్ణితో సహా వసూలు చేయాలన్నదే వాని నైజం.

65 సంవత్సరముల నుండి రాష్ట్రమును పాలించిన పాలకుల దోపిడీ గుట్టురట్టయింది. అయినా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం దీనిని పట్టించుకున్న దాఖలాలు లేవు. పైగా అవినీతిపరులకు అండగా నిలిచి లేనిపోని గందర గోలమును సృష్టిస్తున్నది. రాష్ట్రంలోని ప్రధాన పార్టీలన్నీ రకరకాల కుంభకోణాలలో కూరుకుపోయి కోర్టుమెట్లెక్కాయి.

గతములో ఈ రాష్ట్రాన్ని పరిపాలించిన ధనిక వర్గపు నాయకులు గెలుపు గుర్రాలకు సీట్లీచ్చి ఓట్లు పొంది ప్రజాస్వామ్యమును ఖానీ చేసిరి. ప్రస్తుతము అవినీతి మచ్చ చేత ప్రజలముందు తలవంచు కొని కోర్టు వెంట్రాక్కి గుండె బరువుతో క్రుంగిపోవుచున్నారు. ఇటువంటి వారిని ఎదుర్కోవడం నేడు చాలా తేలిక. ఇంతే కాక రాజకీయ నాయకులు పిచ్చిపిచ్చి చేష్టలకు విసిగి, వేసారి రాజకీయ మార్పుకై అవినీతి నిర్మూలనకై క్రొంగ్రొత్త పాలనకై ప్రజలు వేయి కనులతో ఎదురు చూచుచున్నారు. ఈ దావకాశాన్ని అన్ని ప్రజా సంఘాలు, ప్రజా సంక్షేమము కోరే ప్రతి ఒక్కరు ఉపయోగించుకోవాలనీ, వీరందరిని ఒక వేదికపై తేవాలని నేను కృసి చేస్తూ ఓ క్రొత్త పాలనను తెరపైకి తీసుకురావాలి అనే ప్రయత్నముతో "అవినీతిని అడ్డుకోండి" అనే శీర్షిక క్రింద నాకు తెలిసిన కొన్ని సూచనలు సలహాలతో రచించిన ఈ చిన్నకృతిని లోక్సత్తాపార్టీకి

అన్ని ప్రజా సంఘాలకు - అన్ని రైతు సంఘాలకు

అన్ని మహిళా మండళ్ళకు - అన్ని మీడియా సంస్థలకు

పత్రికా యాజమాన్యానికి - యువతీ యువకులకు

కవులు, గాయకులు, కళాకారులకు హృదయపూర్వకముగా అంకితమిస్తున్నాను.

మనసులోని మాట

2014 ఎన్నికలలో పాత నాయకులను పూర్తిగా ఓడించి ప్రజలు తమ రాజకీయ చైతన్యమును చాటుకోవలయునన్నదే నా మనసులోని మాట తప్పుచేసిన వారికి, అవినీతి పరులకు మున్ముందు ఇదే శిక్షగా హెచ్చరించాలన్నదే నాకోరిక. దొంగలకు లాలూచివడి దురహంకారంలైన సాహుకారికి ఓటు అమ్ముకున్నారనే అపవాదు ప్రజలకు రాకూడదనేది నా అభిమతము.

న్యాయాన్ని ధర్మాన్ని పరిరక్షించి ఓటరు చదువు విలువలకు సాక్షిగా మిగలాలన్నదే నా కోరిక.

కనుక 2014లో జరగబోయే ఎన్నికలలో కొత్త పార్టీ ఏదైనాసే దానికే ఓటు వేసి గెలిపించ కోరినాను.

65 సంవత్సరములుగా పాలకులను విశ్వసించి ఓటేసి మోసపోయాము ఏ పార్టీ తెరపైకి వచ్చిన మమ్ము గెలిపించండి మీకు నీతివంతమైన పాలన అందిస్తాము.

అని చెప్పిన పార్టీలన్నీ అవినీతి కొమ్ముకాచినవే కనుక ఏ పార్టీని కూడా ప్రజలు విశ్వసించడంలేదు.

అందుకే ఇచ్చినది పుచ్చుకొని ఓటయ్యడం ప్రజలకు షరామామూలైపోయింది.

కానీ, 2014లో జరగబోయే ఎన్నికలు ఈలాంటివికాదు. ప్రజలు అవినీతితో చాలా విసిగిపోయారు కాబట్టి కొత్తపార్టీపై గురి పెట్టారు. ఓటు అమ్ముకోవడమండమంటే గుండెను అమ్ముకొన్నట్లు, జంట కిడ్నీలను అమ్ముకొన్నట్లు.

దొంగలుగా ముద్రబడిన పాత నాయకుల వెంట నడిస్తే మనము సంఘవిద్రోహులుగా మిగిలిపోతాము.

కనుక కొత్త పార్టీని గెలిపించుకో. భవిష్యత్తును చక్కదిద్దుకో.

ఓ మంత్రి దీనిని చదువుకో

రచయిత :

- విద్వాన్ యస్. వేంకటరెడ్డి

వెల : 150/-

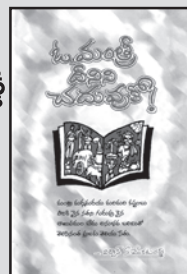
ప్రతులకు :

ఎస్. వెంకటరెడ్డి, లిబ్రర్స్ హెడాఫ్టర్,

కరనపల్లి (పోస్టు), పెద్ద పంజాణి (మండలం)

(వయా) పుంగనూరు - 517 247

చిత్తూరు జిల్లా, ఫోన్ : 08581 - 200304

జత కలిపే ధైర్యం లేదా?

స్వరాజ్యమెందుకో తెలిసిన మనకు
 సురాజ్యమెందుకో తెలియదు ఇప్పుడు?
 సురాజ్యమెందుకో తెలిసిన వారికి
 సాధన ఎలాగో తెలిసేదెప్పుడు?
 సాధన ఎలాగో తెలిసిన కొందరి
 అడుగులు ఎందుకు పడవు ముందుకు?

- చిన్నం రమేష్

అడుగులు వేసి కాళ్ళకు మన
 నిరాశ నిస్పృహ ముల్లు ఎందుకు?
 అడుగుల చప్పుడు వినిపడలేదా?
 జత కలిపే ధైర్యం లేదా?
 దూరం వచ్చే సమయం లేదా?
 దగ్గరి దారి ఉంది వింటారా?
 కనీసం ఓటేస్తారా???

ఓటు వేయరా సోదరా

ఓటు వేయరా సోదరా
 వేసే ముందు ఆలోచించరా !

రెడ్డి లక్ష్మనాయుడు
 M.A., B.Ed., (Ph.D)

వేస్తే ఏముంది? వేయకపోతే ఏముంది?
 ఎవరికేస్తే ఏముంది? నాకేమొస్తుంది?
 ఎన్నాళ్ళలా ఆలోచిస్తావు?
 ఎంతకాలం నిట్టూరుస్తావు? ||ఓటువేయరా||

అడైనా మగైనా
 కూలైనా కలెక్టరైనా
 ఎవరికైనా ఓటొక్కటే
 నిర్ణయించేది నీ ఒక్కడే ||ఓటువేయరా||

రాజకీయమంటే కుళ్ళని
 నాయకులంతా ద్రోహులని
 మన పని మనం చూసుకుంటే బెస్టని
 అనుకోవద్దు ఎవర్ని నమ్మినా వేస్టని ||ఓటువేయరా||

అందరూ దొంగలంటావ్
 ఏదో ఒక దొంగను గెలిపిస్తుంటావ్
 మంచిని గాలికొదిలేస్తావ్
 మరలా బాధపడతావ్ ||ఓటువేయరా||

నా మతమోడంటావ్ - నా కులమోడంటావ్
 మా పార్టీ అంటావ్ - ఎలాంటోడైనా ఓటేస్తావ్
 వాడి పార్టీ ఫిరాయింపులతో అవాక్కవుతావ్ ||ఓటువేయరా||

ఎన్నికలప్పుడు వస్తారు-దండాలు పెడతారు
 హామీలతో నీ మనసును దోచేస్తారు
 పడమాకు వారి ఉచ్చులో
 ఉంది భవిష్యత్తు నీ ఓటులో ||ఓటువేయరా||

సింపతీలకు కరిగిపోకు
 చింపిరి జుట్టే మిగులును నీకు
 మాయమాటలకు మోసపోకు
 పిల్లలను బికార్లను చేయబోకు ||ఓటువేయరా||

వందా మందు తీసుకోకు
 బీరూ బరియాని పుచ్చుకోకు
 ఓటును అమ్ముకోకు
 బలిపశువుగా మారమాకు ||ఓటువేయరా||

నిన్న మొన్న అటుమొన్న
 చేసిన తప్పే చేయకు
 నీ ఓటే నీ ఆయుధం
 నీకది ఒక వరం ||ఓటువేయరా||

ఎన్నికలంటే ఆట కాదు
 గెలుపోటములు ముఖ్యం కాదు
 ప్రజాస్వామ్యాన్ని పరిరక్షించే
 బాధ్యత అని మరిచిపోకు ||ఓటువేయరా||

ప్రజాస్వామ్యమనే నావకు
 కావాలి ఎన్నికలు చుక్కాని
 అప్పుడు అవుతావు నీవే రాజువు
 ఈ దేశానికి రారాజువు ||ఓటువేయరా||

పీకూడగాడితే

- బండారు రామ్మోహన్ రావు

సిద్దిపేట కోర్టుకి వందేళ్ళ చరిత్రే కాదు, విదుతరాల అనుభవం కూడా ఉంది. కోర్టు ఆవరణలోకి అడుగుపెట్టగానే పాత జ్ఞాపకాలు నా చుట్టుముట్టాయి. నైజాం కాలం నాటి కోర్టు భవనం సున్నం గానుగాడించి కట్టిన ఆ భవనానికి పెంకులతో వైకప్పు కోర్టుచుట్టూ పెద్ద పెద్ద వేపచెట్లు కోర్టు హాలు చల్లగా ఉండేది. ఇరుకు గదులు పెరిగిన అడ్వకేట్లకు, కేసులకి సరిపోక ఇటీవలే మొత్తం కోర్టు భవనం కూల్చేసి అక్కడ విదారు కోర్టులకు సరిపడా కొత్త కోర్టు కాంప్లెక్స్ కట్టారు. భవనం కూల్చినా నరికివేయకుండా మిగిలిన వేపచెట్లు క్లయింట్లకి అభయహస్తం ఇస్తున్నట్లు వాటి కొమ్మల్ని ఇంకా విస్తరించుకుని తమ నీడన సేద తీరమంటున్నాయి. మనసులో కేసుల గురించి బెంగతో తన భూములు, తన ఆస్తులు ఎక్కడ ఆక్రమణదారులు గద్దలు తన్నుకున్నట్లు ఎత్తుకుపోతారన్న భయం, చేయని నేరానికి పోలీసుల బాలిన పడి కేసులు జైళ్లు తిరుగుతున్న అమాయక పేద ప్రజానీకం మరొకవైపు గుండెల్లో కొండంత దావాలనాన్ని దాచుకుంటూ ఆ చెట్లు నీడనే ఊరించి తెచ్చుకున్న సద్ది అన్నాన్ని ఆదరాబాదారాగా తింటూ కూర్చుండే క్లయింట్లు అందరూ ఒకసారి కళ్ళముందు సాక్షాత్కరించారు. కోర్టులో కాగితాల వెనుక ఎంతోమంది ప్రజల జీవితాలు వున్నాయని సత్యాన్ని ఈ న్యాయవ్యవస్థ ఎప్పుడు తెలుసుకుంటుందో అప్పుడే సత్వరన్యాయం, ముంగీట న్యాయం సాధ్యమౌతుంది.

విదారేళ్ళ తర్వాత సిద్దిపేట కోర్టుకెళ్ళాను. మొత్తం అంతా మారిపోయింది. వందేళ్ళ కోర్టు అది. పాత భవనాన్ని కూల్చేశారు. కొత్తగా కోర్టు కాంప్లెక్స్ నిర్మించారు. గతకాలపు జ్ఞాపకాలకు గుర్తుగా నరికేయకుండా మిగిలిన వేపచెట్లు సాక్ష్యంగా మిగిలాయి. రెండు క్రిమినల్ కోర్టులు, ఒక సివిల్ కోర్టు, ఒక ఫాస్ట్ ట్రాక్ కోర్టు, అదనపు జిల్లా జడ్జికోర్టు ఆ కాంప్లెక్స్ లో ఐదు కోర్టులు నడస్తున్నాయి. కారు దిగ్గానే పరిసరాలను ఒకసారి పరిశీలించాను. అదే చెట్లకింద క్లయింట్లు, కోర్టుకు వేలాడే గబ్బిలాల్లా నల్లని కోటు, గౌనుతో అడ్వకేట్లు. కోర్టు అప్పుడప్పుడే మొదలవుతుంది. కోర్టు కాంపౌండ్ లో అదరాబాదారాగా తిరిగే జూనియర్ అడ్వకేట్లు కోర్టు మొదలైనా నాకేం పనిలే అని 'బార్'లో తాపీగా కబుర్లు చెప్పుకునే సీనియర్ అడ్వకేట్లు కోర్టుతా సందడిగా వుంది. నన్ను చూడగానే పాత సీనియర్ అడ్వకేట్లు ఎదురొచ్చి అప్యాయంగా కౌగిలించుకుని నా యోగక్షేమాలు వాకబు చేస్తున్నారు. ఈమధ్యనే వచ్చిన అడ్వకేట్లలో నన్ను గుర్తుపట్టనివారు కూడా ఉన్నారు. ఒక సీనియర్ అడ్వకేటు నన్ను బార్ రూంలోకి ఆహ్వానించాడు. వెళ్ళేసరికి అక్కడ ఆసక్తికరమైన చర్చ జరుగుతుంది.

ఇటీవలే నియామకమైన నోటరీ అడ్వకేట్లు వారి ప్రాక్టీసు చర్చనీయాంశం. ఒక నోటరీ కోర్టు లోపలికి వచ్చే క్లయింట్లను కాంపౌండ్ అవతలే ఆపి తన స్కూటర్ సీటునే టేబుల్ గా మార్చేసి అఫిడవిట్ల మీద ఎడాపెడ సంతకాలు బరికేస్తున్నారని ఒకరంటే మరొక నోటరీ ఏకంగా స్టాంప్ లమ్మే దుకాణాన్నే తన ఆఫీస్ గా మార్చేశాడని మరొకాయన అంటున్నాడు. ఒకనాడు గౌరవనీయమైన వృత్తిగా పేరొందిన న్యాయవాద వృత్తి ఎలా దిగజారిపోయిందో ఒక సీనియర్ అడ్వకేట్ తాత్వికంగా వివరిస్తున్నాడు. 'బీరూబిర్యానీ'కి కేసులు చేసే కాలం వచ్చిందని మరొక సీనియర్ అడ్వకేట్ నిట్టూరుస్తున్నాడు. మారిన కాలంతో

పాటు మనమూ మారాలని మరో ముసలాయన. ఇలా జూనియర్లపై సీనియర్ అడ్వకేట్లు 'సెటయిర్లు' వేస్తుంటే ఒక జూనియర్ అడ్వకేట్ ఇవన్నీ వింటూ పడీ పడీ నవ్వుతున్నాడు. అప్పుడు ఒక సీనియర్ అడ్వకేట్ ఆ జూనియర్ని ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు. జూనియర్ అడ్వకేట్ అన్నవాడు కోర్టు గుమ్మానికి అంటుకుని ఉండాలని కోర్టు మొదలుకాకముందే వచ్చి కోర్టు అయిపోయాక కూడా గేటుముందే తిరగాలని అలా అయితేనే కేసులు వస్తాయని అన్నాడు. 'ఏటియం' లాగా 'ఎనీటైం అడ్వకేట్' 'ఏటీఏ' కావాలని ఇలా సీనియర్లతో బాతాఖానీ పనికిరాదని జూనియర్కి గీతోపదేశం చేస్తున్నాడు.

'కొత్త కోర్టు కాంప్లెక్స్ చాలా విశాలంగా వుంది. పాత కోర్టు యిరుగ్గా వుండి చాలా ఇబ్బందయ్యేది కదా' అన్నాను. ఇరుకు కోర్టు విశాలంగా మారినా కోర్టు వ్యవహారాలు మాత్రం అప్పట్లాగే వున్నాయని మరో సీనియర్ అడ్వకేటు నిట్టూర్చాడు. మారాల్సింది కోర్టు బిల్డింగ్ కాదని, కోర్టు ప్రజలకు న్యాయం చేసేదిగా వుండాలని అన్నాడు. ఆమాటా ఈ మాటా మాట్లాడాక కాఫీ తాగుదాం పద అని ఒక సీనియర్ నన్ను కోర్టు కాంపౌండ్లో వున్న క్యాంటిన్ దగ్గరకు తీసుకొచ్చాడు. గతంలో బార్లోకే టీ తెప్పించేవాళ్ళం కదా అన్నాను నేను. రెండొందలమంది అడ్వకేట్లు బార్లోకి టీ తెప్పిస్తే కాంప కాల్లెరే అన్నాడాయన. క్యాంటిన్ ముందు కాఫీ తాగుతూ నిలబడ్డాను. పాత క్లయింట్లు బదారుగురు చాలా రోజుల తరువాత నన్ను చూసి పోల్చుకుని ఓ నమస్కార బాణం పడేసి వెళుతున్నారు. వాళ్ళందరూ గతంలో నాతో సివిల్ కేసులు చేయించుకున్నవాళ్ళే. గతకాలపు జ్ఞాపకాల్లా ఆ వేపచెట్టు ఎలా వున్నాయో ఈ ముదురు క్లయింట్లు కూడా కోర్టు పక్షుల్లాగా కోర్టుచుట్టే తిరుగుతున్నారు. బదుతరాల అడ్వకేట్లు, క్లయింట్లు కనపడతారక్కడ. మాసిన గడ్డంతో నడుం వంగిపోయి మెల్లగా నడుచుకుంటూ నా వద్దకు వచ్చి ఒకాయన నమస్కారం పెట్టాడు. మెల్లగా పోల్చుకున్నాను నేను. ఆయన పేరు వాసుదేవ్. నాకు తెలిసే ముప్పైయేళ్ళ నుంచి కోర్టు చుట్టూ తిరుగుతున్నాడు. అంతకు ముందు కూడా ఆయన పదేళ్ళుగా కోర్టుపక్కే. నలభైఏళ్ళ అనుభవం మరి. వాళ్ళ తాత వేసిన కేసు తనతో కూడా ముగియడం లేదు. 'ఏమిటి వాసుదేవ్ ఇంకా నీ కేసు అయిపోలేదా' అన్నాను నేను. 'పందేళ్ళ కోర్టు బిల్డింగ్ కూలగొట్టారు కాని నా కేసు మాత్రం కొత్త కోర్టులో నడుస్తుంది' అన్నాడు. ఆ కోర్టులోనే మొదలైన కేసు

అంచెలంచెలుగా సబ్కోర్టు, జిల్లా కోర్టు, హైకోర్టు, సుప్రీంకోర్టు వరకు వెళ్ళి మళ్ళీ కింది కోర్టుకు ఆ తీర్పును అమలు చేసేందుకు వచ్చిందన్నాడు. 'ఎగ్జిక్యూషన్' పిటిషన్ వేసుకున్నావా అన్నాన్నేను. అదే కదా అన్నాడు నవ్వుతూ వాసుదేవ్. 'ఈ కేసు నాతో ముగుస్తుందో, లేక నా మనుషుడు కూడా ఈ కోర్టుకి రావాల్సివస్తుందో' అన్నాడు ఆవేదనగా. ఇంతలో ఇంకోక క్లయింట్ గుర్తుపట్టి నా దగ్గరకు వచ్చాడు. వాసుదేవ్ ఆ క్లయింట్ గురించి చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

సిద్దిపేటకి దగ్గరలోనే ఆయన ఊరు. ఈ ఊళ్ళో ఒక గొడవ జరిగింది. ఇద్దరూ ఎదురెదురుపడి తిట్టుకున్నారు. మన క్లయింట్కి ఆవేశం వచ్చి ఎదుటివాణ్ణి నాలుగు మాటలు తిట్టాడు. ఎదుటివాడికి ఆవేశం వచ్చి వీడి దవడపళ్ళు ఊడేలా కొట్టాడు. ఇద్దరూ పోలీస్ స్టేషన్కు వెళ్ళారు. తిట్టిన కేసేమో మొబైల్ కోర్టుకు వెళ్లింది. పళ్ళూడగొట్టిన కేసేమో రెగ్యులర్ కోర్టులో నడిచింది. పళ్ళూడగొట్టిన కేసులో సంవత్సరంలోగా తీర్పు వచ్చింది. కాని తిట్టిన కేసు సిద్దిపేట నుండి మెదక్ మొబైల్ కోర్టుకు వెళ్ళి అక్కడ నుండి ప్రతి క్యాంప్కి సిద్దిపేట కోర్టుకు వచ్చేది. మెజిస్ట్రేట్ వుంటే ఆయన రావడానికి వాహనం వుండేది కాదు, వాహనం ఉంటే మెజిస్ట్రేట్ వుండేవాడు కాదు. రెండూ వుంటే వాహనానికి డీజిల్ వుండేది కాదు. ఇవన్నీ వుంటే కోర్టు నడవడానికి వసతి ఉండేది కాదు. ఇలా వాయిదాలు పడుతూ పడుతూ తిట్టిన కేసులో గత ఆరేళ్ళుగా ఆ క్లయింట్ సిద్దిపేట కోర్టు చుట్టూ తిరుగుతున్నాడు అని వాసుదేవ్ చెప్పాడు. 'వాడు కొట్టినట్లు దవడపళ్ళు ఊడగొట్టినా సరిపోయేది నా కేసు సంవత్సరంలోపు పూర్తయ్యేది అనవసరంగా నోటిదూల ఎక్కువై తిట్లతో ఊరుకున్నాను. తిడితే ఆరేళ్ళు తిరగాలి, పళ్ళూడగొట్టే సంవత్సరంలో అయిపోతుందా? ఎదుటి క్లయింట్ ఆవేశంగా అన్నాడు.

మన న్యాయవ్యవస్థ ఇలా వుంది. తాత వేసిన కేసు మనవడి దాకా తెగకపోవడం, జాప్యం అనవసర ఖర్చు, మానసిక వేదన తడిసి మోపెడై క్లయింట్ల ఓపికను పరీక్షిస్తుంది. న్యాయం అందడంలో ఆలస్యమైతే ఆ న్యాయం కూడా అందనట్లే. 'జస్టిస్ డిలైడ్, జస్టిస్ డినైడ్' అన్న సూక్తి ఈ ఇరు కేసుల్లోనూ నిజం అనిస్తుంది. న్యాయం అందడంలో ఇలా జాప్యం జరిగితే న్యాయవ్యవస్థ మీద ప్రజలకి భయం తప్ప గౌరవం ఉండదు. ♦

సిద్ధాంతబలంతో దూగుకుపోతున్న తమిళనాడు లోక్ సత్తా

తమిళనాడు రాష్ట్ర కార్యవర్గం, జిల్లా నాయకత్వాలకు రాష్ట్రస్థాయి 2 రోజుల నాయకత్వ శిక్షణ

తమిళనాడులో 4 నెలల క్రితం ఎన్నికయిన నూతన రాష్ట్ర కార్యవర్గం చెన్నైలో స్వంతంగా ఒక కార్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేసుకుంది. 6 జిల్లాలలో జిల్లా కమిటీలను ఏర్పడ్డాయి. కొత్తగా ఎన్నికయిన రాష్ట్ర కమిటీకి జిల్లాల బృందాలకు జూన్ 30, జూలై 1వ తేదీలలో రెండురోజుల శిక్షణా శిబిరాన్ని నిర్వహించారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి శిక్షకులుగా కటారి శ్రీనివాసరావు, డి. సోమసుందర్ హాజరయ్యారు. శిక్షణా అంశాలను 3 భాగాలుగా చేసి వివరించారు.

మొదటిది : మానవాభివృద్ధికి సంబంధించిన విద్య, వైద్యం, ఉపాధి లాంటి అంశాలు.

రెండవది : కీలకమైన ఇతర అంశాలైన మద్యం, వ్యవసాయం **మూడవది :** పై రంగాలు బాగుపడాలంటే అవసరమైన పాలనాపరమైన సంస్కరణ, రాజకీయ, పోలీసు, న్యాయ సంస్కరణలు, లోకాయుక్త లాంటి చట్టాలను వివరించడం జరిగింది.

రెండవరోజు విస్తృత సంఖ్యలో పాల్గొన్న ఇతర జిల్లాల నాయకత్వాలను కూడా కలుపుకుని, కొత్త రాజకీయం ఆవశ్యకత, లోక్ సత్తా పార్టీ భావజాలం, సాధించిన విజయాలు, రాజకీయంగా వున్న అవకాశాలు, రాష్ట్ర, జిల్లా నియోజకవర్గస్థాయిలో చేపట్టదగిన కార్యక్రమాలు, ఆఫీసు నిర్వహణ, వనరుల సేకరణ, నాయకత్వ శిక్షణ ఆవశ్యకత లాంటి క్షేత్రస్థాయిలో అవసరమైన ముఖ్యమైన అన్ని అంశాలను సంక్షిప్తంగా చర్చించడం జరిగింది.

అలాగే స్థానికంగా ఇప్పటికే వారు చేపడుతున్న కార్యక్రమాలు చర్చించి ఆశ్చర్యపోయాం. తమిళనాడులో అసెంబ్లీ కార్యక్రమాలు కేవలం ఒకే ఛానల్ లో (జయ టీవి) ప్రసారం కావడంపై హైకోర్టులో ప్రజాప్రయోజన వ్యాజ్యం తమిళనాడులో సంచలనం సృష్టించింది. చెన్నై నగరంలోని అటోరిక్షాల సమస్య, ట్రాఫిక్ సమస్యలు, ఇతర జిల్లాలలో గ్యాస్ సిలిండర్ పై అధిక మొత్తం వసూళ్ళ వంటి సమస్యలు వారు చాకచక్యంగా పరిష్కరిస్తున్నారు, ప్రజలలోకి చొచ్చుకుపోతున్నారు. లోక్ సత్తా పార్టీ సిద్ధాంతానికి ఉన్న బలాన్ని ఆయుధంగా చేసుకొని నిబద్ధతతో పనిచేసి ఫలితాలు సాధిస్తామని పూర్తి ఆత్మవిశ్వాసంతో చెప్పడం శిక్షకులను కూడా ఉత్సాహపరిచింది. ♦

- కటారి శ్రీనివాసరావు

కర్నాటక రాష్ట్ర ఎమ్మెల్యే ఎన్నికలలో సత్తా చాటిన లోక్ సత్తా

కర్నాటకలో జూన్ 15న జరిగిన ఎమ్మెల్యే (పట్టభద్రుల నియోజకవర్గ) ఎన్నికలలో లోక్ సత్తా పార్టీ ఆరు నెలల కృషికి తగిన ఆదరణ పొందింది. అభ్యర్థిగా విశేష ప్రాచుర్యం, గుర్తింపు కలిగిన శ్రీ అశ్వినీ మహేష్ పోటీ చేశారు. ఆయనకు మద్దతుగా కర్నాటక లోక్ సత్తా ముఖ్యంగా బెంగుళూరు బృందం అహారహం శ్రమించి పనిచేశారు. వేలమందిని ఓటర్లుగా చేర్చారు. విస్తృతంగా ప్రచారం నిర్వహించారు.

మొత్తం పోలైన ఓట్లలో గెలిచిన జె.డి.ఎస్ అభ్యర్థికి 6980 ఓట్లు రాగా అశ్వినీకు 4,349 ఓట్లు వచ్చాయి. జాతీయపార్టీలైన బీజెపి, కాంగ్రెస్ పార్టీలు 6,802, 5,136 ఓట్లు మాత్రమే సాధించగలిగాయి. ఈ ఫలితాలు మొత్తం కర్నాటక లోక్ సత్తా పార్టీకి కొత్త ఉత్సాహాన్ని నింపాయి.

అవినీతికి వ్యతిరేకంగా సురాజ్య ఉద్యమం

విశాఖపట్నంజిల్లా - అక్కయ్యపాలెం

రాష్ట్రంలో పెరిగిపోతున్న అవినీతికి వ్యతిరేకంగా ఆగస్టు పది నుంచి డిసెంబర్ తొమ్మిది వరకు లోక్ సత్తా పార్టీ తరపున సురాజ్య ఉద్యమం నిర్వహించేందుకు ఏర్పాట్లు చేస్తున్నట్లు యువసత్తా రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు పి. శివాజీరాజు తెలిపారు. ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాల పర్యటనలో భాగంగా విశాఖ నగరానికి వచ్చిన ఆయన యువసత్తా నాయకులు, కార్యకర్తలతో సమావేశమయ్యారు. రాష్ట్రంలో రోజుకొక కుంభకోణం బయటపడుతున్నా, ప్రభుత్వం నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు, లక్షల కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనం దుర్వినియోగమవుతున్నా తగిన చర్యలు తీసుకోవడంలో విఫలమవుతోందని విమర్శించారు. రాష్ట్రంలో బలమైన లోకాయుక్తను ఏర్పాటు చేయాలని లోక్ సత్తా పార్టీ అధ్యక్షుడు జయప్రకాష్ నారాయణ్ ఇచ్చిన పిలుపు మేరకు క్విట్ ఇండియా దినమైన ఆగస్టు తొమ్మిది నుండి అంతర్జాతీయ అవినీతి వ్యతిరేక దినోత్సవమైన డిసెంబర్ తొమ్మిది వరకు 'క్విట్ కరప్షన్' నినాదంతో రాష్ట్రంలోని అన్ని కళాశాలలో సురాజ్య ఉద్యమాన్ని నిర్వహించాలని శివాజీరాజు పిలుపునిచ్చారు. యువతతోనే అవినీతి అంతం సాధ్యమని లోక్ సత్తా పార్టీకి యువత విద్యార్థుల్లో ఉన్న ఆదరణను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈ ఉద్యమాన్ని నిర్వహించాలని ఆయన సూచించారు. ఇందులో

భాగంగా అన్ని జిల్లాల్లో పాదయాత్రలు నిర్వహిస్తామన్నారు. కార్యక్రమంలో లోక్ సత్తా నగర శాఖ అధ్యక్షుడు కె. సురేష్ కుమార్, నాయకులు నాయుడు వేణుగోపాల్, జాయ్, శ్రీనివాస్ దాసరి, యువసత్తా నాయకులు ప్రసాద్ రాంశశిధర్, మిథున్, రవి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

యువత చేతుల్లోనే దేశ భవిత

తూర్పుగోదావరి జిల్లా - గాంధీనగర్

దేశ భవిత యువత చేతుల్లోనే ఉందని, అవినీతి అంతానికి యువత ముందుకు రావాలని లోక్ సత్తా యువజన విభాగం యువసత్తా రాష్ట్ర అధ్యక్షులు పి. శివాజీరాజు పిలుపునిచ్చారు. అవినీతిరహిత రాజకీయం కోసం కుల, మత, ప్రాంతాల కఠినంగా పోరాడుతున్న ఏకైక పార్టీ లోక్ సత్తా అని, ఈ వేదికను యువత ఉపయోగించుకోవాలని ఆయన కోరారు. కాకినాడలో జరిగిన కార్యక్రమంలో శివాజీరాజు పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా పార్టీ కార్యాలయంలో రాజు ఆధ్వర్యంలో వంద మందికి పైగా విద్యార్థులు, యువత లోక్ సత్తా పార్టీలో చేరారు. అనంతరం జరిగిన సమావేశానికి పార్టీ అధ్యక్షురాలు డాక్టర్ ఆలారి విజయలక్ష్మి అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సందర్భంగా శివాజీరాజు నేటి రాజకీయాల్లో యువతపాత్ర అనే అంశంపై

ప్రసంగించారు. లోక్ సత్తా పార్టీ రాష్ట్రంలో మంచి పాలనకు బీజం పడుతుందన్నారు. ఆలారి విజయలక్ష్మి మాట్లాడుతూ నిజాయితీ గల రాజకీయం కోసం పోరాడుతున్న ఏకైక పార్టీ లోక్ సత్తా అన్నారు. కార్యక్రమంలో భాస్కర్ రాజు, భార్గవ్, మనోజ్, విజయ్, అపర్ణ, ఆఫ్రన్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

గుంతకల్లు

సొమ్ము రైతులది - సోకు అధికారులది

ప్రభుత్వం రైతులకు ఉచితంగా పంపిణీ చేసే కందిబేడలు విషయంలో సొమ్ము రైతులది - సోకు అధికారులదిగా మార్కెట్ యార్డునందు కందిబేడల కోసం వచ్చిన రైతన్నల విషయంలో స్పష్టమైందని నియోజకవర్గ ఇన్చార్జ్ రామ్మోహన్ పేర్కొన్నారు. గతంలో రెండురోజులపాటు పంపిణీచేసిన కందిబేడల విషయంలో రైతులను మభ్యపెట్టి అధికారులు అసాధికారికంగా తరలించినట్లుగా అనుమానాలు వ్యక్తమవుతున్నాయన్నారు. మండలానికి వచ్చిన 125 క్వింటాళ్ల

కందిబేడలకు అధికారులు 841 రైతులకు మాత్రమే పంపిణీచేసి మిగతా రైతులకు మరల పంపిణీ చేస్తామని తెల్లపేపరులో పరిమిట్లను రాసివ్వడం జరిగిందన్నారు. అయితే మండల పరిధిలోనుండే రైతులు అత్యధికంగా గుంతకల్లు మార్కెట్ యార్డుకు తరలి రాగా మార్కెట్ యార్డు ఎటువైపు స్టాక్ లేదని మొదట చెప్పి రైతులు ఆందోళన చేస్తే పరిమిట్లు ఉన్న వారికి మాత్రమే పంపిణీ చేస్తామని చెప్పడం చూస్తే అవినీతికి పాల్పడుతున్నట్లుగా అనుమానాలు వ్యక్తమవుతున్నాయన్నారు. కావున రైతులను మభ్యపెట్టి వారిని మోసగించాలని చూస్తే రైతులపక్షాన లోక్ సత్తా పార్టీ ఆధ్వర్యంలో ఆందోళన కార్యక్రమాలు చేపడుతామని ఆయన హెచ్చరించారు.

ప్రభుత్వసుపత్రి మౌలిక సదుపాయాల కల్పనపై దృష్టిపెట్టాలి

గుంటూరుజిల్లా- చిలకలూరిపేట

పట్టణంలోని 30 పడకల సామాజిక ప్రభుత్వసుపత్రిలో మౌలిక సదుపాయాల కల్పనపై కమిటీ సభ్యులైన తహశీల్దార్ దృష్టి, పెట్టాలని కోరుతూ లోక్ సత్తా నాయకులు తహశీల్దార్ చంద్రశేఖరరావుకు వినతిపత్రాన్ని అందచేశారు. అనంతరం పార్టీ నాయకులు మాదాసు భానుప్రసాద్ విలేకరులతో మాట్లాడుతూ ఆసుపత్రిలో జనరేటర్, మంచినీటి మోటారు మరమ్మతులకు గురై సంవత్సరకాలం అవుతున్నా కమిటీ సభ్యులు పట్టించుకోకపోవడంపై ఆయన ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. ఆసుపత్రి అభివృద్ధికి రూ.5 లక్షల నిధులు ఉన్నా ఉపయోగించుకోలేని స్థితిలో కమిటీ ఉందని, వెంటనే కమిటీ సమావేశం నిర్వహించి ఆసుపత్రిలో సమస్యల పరిష్కారానికి

సభ్యులు కృషి చేయాలని ఆయన కోరారు. ఇందుకు కమిటీ సభ్యులైన తహశీల్దార్ చౌరవ చూపాలని కోరుతూ వినతిపత్రం అందచేసినట్లు చెప్పారు. ఈ కార్యక్రమంలో పార్టీ నాయకులు మురికిపూడి ప్రసాద్, కిరణ్ సింగ్, కమల్, జి. వంశీధర్, వి. భానుప్రసాద్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

స్తంభం కూలి రెండేళ్లయినా సరిచేయరా?

విద్యుత్ అధికారుల నిర్లక్ష్యవైఖరితో ప్రజలు అసౌకర్యానికి గురవుతున్నారని లోక్ సత్తా పార్టీ నియోజకవర్గ ఇన్చార్జ్ మాదాసు భానుప్రసాద్ ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. 14వ వార్షికోత్సవ సూదావారిపాలెం ఉర్దూ పాఠశాల వద్ద కూలిన విద్యుత్ స్తంభాన్ని ఆయన పరిశీలించారు. స్తంభం కూలి రెండు సంవత్సరాలు గడుస్తున్నా కొత్త స్తంభం ఏర్పాటు చేయలేదని స్థానికులు ఆయన దృష్టికి తీసుకొచ్చారు. కూలిన స్తంభంపై ఉన్న కనెక్షన్లను ఒక ఇంటి కప్పుపై చుట్టి వదిలివేశారని చెప్పారు.

భానుప్రసాద్ మాట్లాడుతూ విద్యుత్ స్తంభం ఏర్పాటు చేసేందుకు అధికారులకు తీరిక లేకపోవడం చూస్తుంటే వారికి ప్రజాసమస్యలపై ఎంత శ్రద్ధ ఉందో అర్థమవుతోందన్నారు. ఈ విషయాన్ని ఉన్నతాధికారుల దృష్టికి తీసుకువెళ్లి సమస్య పరిష్కారానికి కృషి చేస్తానని హామీ ఇచ్చారు. కార్యక్రమంలో లోక్ సత్తా నాయకులు మురికిపూడి ప్రసాద్, ఆర్మిటెడ్ జబ్బార్, వెంకటరావు పాల్గొన్నారు.

మద్యం షాపులు తొలగించాలని ధర్మా

అనంతపురం జిల్లా - రాయదుర్గం

మద్యం లాటరీ పద్ధతికి వ్యతిరేకంగా లోక్ సత్తా ర్యాలీ

ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్న లాటరీ విధానానికి వ్యతిరేకంగా లోక్ సత్తా జిల్లా నాయకులు పార్టీ కార్యాలయం నుండి కలెక్టర్ కార్యాలయం వరకు ర్యాలీ నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా నాయకులు మాట్లాడుతూ ప్రభుత్వం మద్యంపై లాటరీ విధానానికి నిరసిస్తున్నట్లు, లాటరీ విధానాన్ని రద్దు చేసి ప్రభుత్వమే తమిళనాడు, కేరళ, ఢిల్లీ, ఛండీఘర్, తరహాలో మద్యం దుకాణాలు నడపాలని, సమయపాలన నిర్వహించాలని, బెల్టుషాపులను పూర్తిగా నిర్మూలించాలని డిమాండ్ చేశారు. దీనికి సంబంధించిన జివో ప్రతిని సప్రగిరి సర్కిల్లో దగ్గం చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో జిల్లా అధ్యక్షులు డాక్టర్ శ్రీనాథ్, కార్యదర్శి వన్నూరప్ప, ఇస్మాయిల్, మహిళా సత్తా అధ్యక్షురాలు సరస్వతి, రాఘవేంద్రమ్మ, వెంకటలక్ష్మి, పద్మ, రాయదుర్గం అభ్యర్థి వెంకటరమణ, గుంతకల్లు అధ్యక్షులు మహ్మద్ గాస్, రెడ్డప్ప, ముదిగబ్బ కుళ్లాయప్ప, ఆదిశేష తదితరులు పాల్గొన్నారు.

లోక్ సత్తా పార్టీలోకి యువత చేరిక

లోక్ సత్తా పార్టీ సిద్ధాంతాలకు ఆకర్షితులైన ధర్మవరంలోని స్థానికులు దాదాపు 25 మంది యువకులు పార్టీలో చేరి సభ్యత్వం స్వీకరించినట్లు, ఆ పార్టీ జిల్లా కార్యదర్శి వన్నూరప్ప తెలిపారు. కుంచెపు లక్ష్మీనారాయణ అధ్యక్షతన జిల్లా అధ్యక్షులు డాక్టర్ శ్రీనాథ్ సమక్షంలో యువకులు సభ్యత్వం పొందారన్నారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ సాంప్రదాయ పార్టీలకు అతీతంగా పనిచేస్తున్న, అవినీతిపై పోరాడుతున్న ఏకైక పార్టీ లోక్ సత్తా పార్టీ ఒక్కటేనన్నారు. కార్యక్రమంలో కిశోర్,

నారాయణస్వామి, గిరి, బాషా, హరి, నారాయణ, రాఘవేంద్ర, లక్ష్మయ్య, రామకృష్ణ, శ్రీనివాసులు, నాగరాజు పాల్గొన్నారు.

మద్యం షాపులు తొలగించాలంటూ కలెక్టర్ కు వినతి

రాయదుర్గం పట్టణంలోని గాంధీ విగ్రహం ఎదురుగా కూరగాయల మార్కెట్ లో ఉన్న మద్యం షాపులను తొలగించాల్సిందిగా లోక్ సత్తా పార్టీ రాయదుర్గం నాయకులు బాబు జిల్లా కలెక్టర్ దుర్గాదాస్ కు వినతిపత్రం సమర్పించారు. మార్కెట్ వద్ద మద్యం షాపు ఉండటంతో మహిళలు, ఇతర వ్యాపారులు ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నట్లు ఆయన వినతిపత్రంలో పేర్కొన్నారు. ఈ విషయంపై స్థానిక మున్సిపల్ కమిషనర్, ఎక్సైజ్ సిఐ, ఆర్డీవో అధికారుల దృష్టికి తీసుకెళ్లిన్నట్లు ఆయన వివరించారు.

‘విద్యారంగంపై నిర్లక్ష్యం తగతు’

రాయదుర్గం : విద్యారంగం పట్ల ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యవైఖరి తగదని లోక్ సత్తా తాలూకా అధ్యక్షుడు వెంకట రమణబాబు విమర్శించారు. పాఠశాలలు ప్రారంభమై రోజులు గడుస్తున్నా నేటికి వంద శాతం పాఠ్యపుస్తకాలు సరఫరా కాలేదన్నారు. ఆయన ఎమ్మార్సీ భవనంలో ఎంఈఓ నాగమణిని కలిసి పాఠశాలలో మౌలిక వసతులు మెరుగుపరిచేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలని విన్నవించారు. ఆయన విలేకరులతో మాట్లాడుతూ విద్యార్థులకు అవసరమైన పాఠ్య పుస్తకాలను సరఫరా చేయాలనే కనీస ఆలోచన ప్రభుత్వానికి లేదన్నారు. మద్యం వ్యాపారంపై చూపుతున్న శ్రద్ధ విద్య పట్ల చూపడం లేదన్నారు. తక్షణం పుస్తకాలు, యూనిఫాం అందించి విద్యార్థుల ఆరోగ్యం కోసం ప్రత్యేక బడ్జెట్ కేటాయించాలన్నారు. నాయకులు అబ్దుల్లా, లోకేష్, రియాజ్ పాల్గొన్నారు.

బోయిస్ పర్లి ప్రజల సమస్యలను తెలుసుకుంటున్న జేపీ

బోయిస్ పర్లిలోని మానవ సరోవరం సమస్యలను తెలుసుకుంటున్న డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

బోయిస్ పర్లిలో మైనార్టీల సమస్యలను తెలుసుకుంటున్న డా॥ జేపీ

కెపిహిచ్ఛి ఫోర్ట్ ఫీజీ డ్రైనేజీ సమస్యలను పరిశీలిస్తున్న జేపీ

తమిళనాడులో రాష్ట్ర కార్యవర్గం, జిల్లా నాయకత్వాలకు రెండు రోజుల నాయకత్వ శిక్షణ కార్యక్రమంలో కటాలి శ్రీనివాసరావు, డి.సోమసుందర్ లతో పార్టీ కార్యకర్తలు

కూకట్‌పల్లి నియోజకవర్గంలోని భరత్‌నగర్ ప్రభుత్వ పాఠశాలను విద్యార్థులతో కలిసి ప్రారంభోత్సవం చేస్తున్న డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

To,

Book-Post

PRINTED MATTER

If not delivered please return to:

Lok Satta Times

8-2-674B/2/9, Plot No. 93

Happy valley, Road No. 13A

Banjara Hills, Hyderabad - 500 034

Edited, Printed & Published at Hyderabad by Dr. Jayaprakash Narayan, Flat No. B. 504, Pasha Court, Somajiguda, Hyderabad - 500 082, Printed at Kala Jyothi Process Pvt., Ltd., 1-1-60/5, RTC "X" Roads, Hyderabad